

Zarząd Zieleni
m.st. Warszawy

Ogólnopolskie
Towarzystwo Ochrony Ptaków
BirdLife Polska

Park Pole Mokotowskie

Raport z inwentaryzacji ornitologicznej

wykonanej w okresie 12.03.2025 r. – 28.02.2026 r.

Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk, Krzysztof Tabernacki, Łukasz Wardecki, Patryk Rowiński i
Fatima Hayatli

Warszawa, 15 kwietnia 2026 r.

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Charakterystyka terenu badań	6
2.1. Opis miejsca badań	6
2.2. Kwerenda archiwalna	12
3. Materiały i metody	21
3.1. Założenia metodyczne	21
3.2. Daty kontroli	24
3.3. Opracowanie wyników	26
4. Wyniki	26
4.1. Awifauna parku Pole Mokotowskie	26
4.2. Część zachodnia (W)	29
4.2.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	32
4.2.2. Awifauna zimująca	34
4.2.3. Awifauna lęgowa	36
4.3. Część północna (N)	37
4.3.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	39
4.3.2. Awifauna zimująca	41
4.3.3. Awifauna lęgowa	42
4.4. Część południowa (S)	43
4.4.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	45
4.4.2. Awifauna zimująca	47
4.4.3. Awifauna lęgowa	48
4.5. Część wschodnia (E)	50
4.5.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące	52
4.5.2. Awifauna zimująca	54
4.5.3. Awifauna lęgowa	55
4.6. Przegląd gatunków lęgowych w całym parku	56
4.7. Podsumowanie – zespół ptaków lęgowych	85
5. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem ochrony awifauny	87
5.1. Stan siedlisk	87
5.2. Zagrożenia	88
5.3. Zalecenia	93
6. Dyskusja	98
6.1. Charakterystyka awifauny	98
6.2. Podsumowanie i wnioski	100
7. Spis literatury	101
8. Załączniki	102

1. Wstęp

Jednym z wyzwań współczesnych miast jest pogodzenie ich rozwoju z równoczesnym zachowaniem różnorodności biologicznej oraz kompensowaniem skutków zmian klimatycznych. Narzędziami ułatwiającymi zarządzanie miastem w sposób sprzyjający ochronie przyrody, a także uwzględniający usługi ekosystemowe, są strategie i inne dokumenty przyjmowane na różnych poziomach – od dokumentów samorządowych po unijne. W przypadku Warszawy lokalnymi dokumentami wyznaczającymi kierunki rozwoju miasta, również w kontekście ochrony przyrody, są m.in. Miejski Plan Adaptacji (MPA), Program ochrony środowiska dla m.st. Warszawy na lata 2025–2030 oraz Strategia #Warszawa2030. Podstawą do podejmowania odpowiednich działań są wyniki badań naukowych oraz inwentaryzacji przyrodniczych.

Miejskie tereny zieleni pełnią wiele funkcji, m.in. krajobrazowe, klimatyczne, wodochronne czy rekreacyjne, a przede wszystkim stanowią ważne enklawy różnorodności biologicznej w obszarach zurbanizowanych. Zbadanie bioróżnorodności wszystkich organizmów danego terenu na poziomie gatunkowym jest bardzo trudne, dlatego konieczny jest wybór odpowiedniej grupy taksonomicznej możliwej do monitorowania. Ptaki są zwierzętami stosunkowo łatwymi do wykrycia, a jednocześnie wykazują zróżnicowane preferencje siedliskowe i pokarmowe, co czyni je bardzo dobrym wskaźnikiem stanu środowiska (Michalicha, Mitrus 2018). Obserwacje gatunków ptaków występujących w siedliskach parkowych dostarczają cennych informacji na temat jakości tych siedlisk.

Choć awifauna miast zazwyczaj charakteryzuje się niższą bioróżnorodnością niż awifauna terenów nieurbanizowanych, wiele gatunków przystosowało się do życia w sąsiedztwie człowieka (Luniak 2006). Procesy zachodzące na tych terenach określa się jako synantropizację (zmniejszanie dystansu ucieczki przed człowiekiem, zamieszkiwanie w pobliżu osiedli ludzkich) oraz synurbizację (zasiedlanie miast). Zjawiska te dotyczą wielu gatunków zwierząt, w tym ptaków. Szczególną uwagę należy zwrócić na proces synurbizacji (Andrzejewski i in. 1978). Adaptacja wielu gatunków ptaków do życia w środowisku miejskim zachodzi dynamicznie i nie jesteśmy w stanie dokładnie przewidzieć jej efektów. Przyjmuje się, że gatunki o wysokiej tolerancji środowiskowej potrafią przystosować się do życia w sąsiedztwie człowieka. W czasach, gdy wpływ człowieka na środowisko stale rośnie, naturalne ekosystemy zanikają, a urbanizacja postępuje, konieczne jest uważne monitorowanie składu gatunkowego awifauny na terenach zieleni miejskiej. Jest to istotne, ponieważ stanowi on dobry wskaźnik skuteczności działań ochronnych, a także pozwala ocenić efektywność zabiegów pielęgnacyjnych oraz innych działań kształtujących krajobraz i strukturę środowiska parków miejskich, a także umożliwia identyfikację zagrożeń dla bogactwa przyrodniczego zieleni miejskiej i ich minimalizowanie.

W okresie od 12 marca 2025 r. do 28 lutego 2026 r. przeprowadzono inwentaryzację ornitologiczną wybranych obszarów zieleni m.st. Warszawy, położonych w dzielnicach Mokotów, Ochota oraz Praga-Południe. Celem badań terenowych było określenie składu awifauny w cyklu rocznym (gatunków lęgowych, przelotnych i zimujących). Na podstawie uzyskanych wyników sporządzono sprawozdanie z realizacji zadania oraz wskazano zagrożenia i zalecenia dotyczące gospodarowania terenem w kontekście skutecznej ochrony ptaków. Inwentaryzacja stanowiła kontynuację prac podjętych na zlecenie Zarządu Zieleni w 2022 roku oraz w latach 2023–2024.

Prace zostały zrealizowane przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Zarządu Zieleni m.st. Warszawy.

2. Charakterystyka terenu badań

2.1. Opis miejsca badań

Park Pole Mokotowskie o powierzchni niemal 80 ha jest jednym z największych parków Warszawy. Park leży na pograniczu trzech dzielnic m.st. Warszawy — Ochoty, Śródmieścia i Mokotowa, w obrębie ulic Żwirki i Wigury, Rostafińskich, Rokitnickiej, Batorego oraz al. Niepodległości. Aleja Niepodległości dzieli park na dwie części — wschodnią i zachodnią, połączone kładką pieszo-rowerową.

Tereny parku mają długą historię: w XIX w. były poligonem wojskowym (Mokotowskie Pole Wojenne), zajmując ok. 200 ha. Następnie pełniły funkcję toru wyścigów konnych (od 1841 r.) oraz lotniska (1910–1936). Współczesny park zaprojektował Stanisław Bolek, a urządzano go w latach 1972–1975. Park objęty jest ochroną konserwatorską. W latach 2020–2023 przeszedł kompleksową rewitalizację.

Pod względem krajobrazowym park to mozaika siedlisk parkowych. Według inwentaryzacji zieleni m.st. Warszawy („Mapa koron drzew”) zinwentaryzowano łącznie ok. 9 480 drzew należących do co najmniej 51 grup taksonomicznych. Łączne pokrycie koronami wynosi ok. 50% powierzchni parku. Pod względem powierzchni koron w skali całego parku dominują: klon jesionolistny *Acer negundo*, topola czarna *Populus nigra*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, lipy *Tilia* sp. oraz klon srebrzysty *Acer saccharinum*. Pokrycie terenu powierzchni badawczej obejmuje: 1,60 ha (2,0%) wód powierzchniowych, 22,17 ha (28,0%) zadrzewień oraz 52,13 ha (65,9%) terenów trawiastych. Suma kategorii może przekraczać 100% z uwagi na nakładanie się poligonów BDOT10k różnych typów (np. trawy pod zadrzewieniem ujęte równolegle w obu warstwach). Sąsiedztwo stanowią m.in. budynek Głównego Urzędu Statystycznego, Biblioteka Narodowa oraz kampusy uczelni (Politechnika Warszawska, SGGW).

Park jest jednym z najczęściej odwiedzanych terenów zieleni w Warszawie. Jego położenie oraz to, jak jest urządzony sprzyja spędzaniu tam czasu przez okolicznych mieszkańców (spacery, spacerowanie z psami, bieganie, jazda na rowerze, hulajnogach, rolkach). Sąsiedztwo uczelni wyższych sprawia, że wielu użytkowników parku to przede wszystkim studenci.

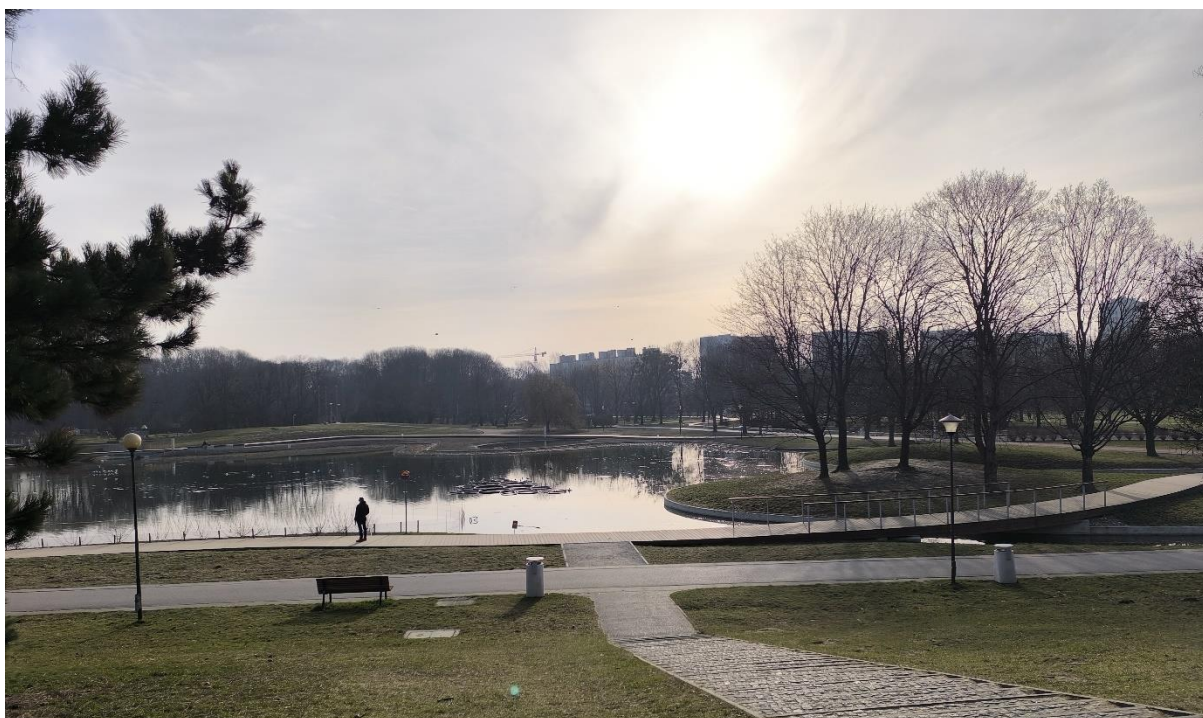
Powierzchnia badawcza obejmowała całość Parku Pole Mokotowskie. Na potrzeby niniejszej inwentaryzacji, powierzchnię podzielono na cztery części (ryc. 1):

- **Część wschodnia – E** (18,9 ha) — część za al. Niepodległości po stronie Śródmieścia, zorganizowana wokół okrągłego basenu z fontanną, z geometrycznym układem alejek, formowanymi żywopłotami i rabatami ozdobnymi. W drzewostanie dominują klon srebrzysty, topola czarna i klon zwyczajny. W tej części dominuje luźne zadrzewienie z niewielkim udziałem terenów otwartych.

- **Część zachodnia – W** (25,5 ha) — część powierzchni badawczej pomiędzy ulicami Żwirki i Wigury, Rostafińskich, św. A. Boboli i Rokitnicką, z rozbudowaną częścią wypoczynkową z dużym stawem po rewitalizacji, łąkami kwietnymi i ogrodami tematycznymi (biocenotycznym, sensorycznym, deszczowym). W drzewostanie dominują klon zwyczajny, klon jesionolistny, lipy i jesiony. W rogu ulic św. A. Boboli oraz Rostafińskich znajduje się zadrzewienie rosnące w sposób spontaniczny, nieuporządkowany.
- **Część północna – N** (14,3 ha) — część powierzchni pomiędzy ulicami: Ondraszka, Wawelską oraz al. Niepodległości. W rogu al. Niepodległości i Wawelskiej znajduje się luźne zadrzewienie z drzewami owocowymi zwane przez użytkowników parku „dzikim zakątkiem”. W części północnej znajduje się największa powierzchnia terenu otwartego spośród pozostałych części.
- **Część południowa – S** (20,7 ha) — część powierzchni pomiędzy al. Niepodległości oraz ul. Batorego. Dominuje tu drzewostan z alejami spacerowymi. Wśród drzew największy udział mają topole czarne, lipy, dęby i klony zwyczajne. W tej części znajduje się również system stawików po rewitalizacji.

Ryc. 1. Granice powierzchni badawczej Parku Pole Mokotowskie

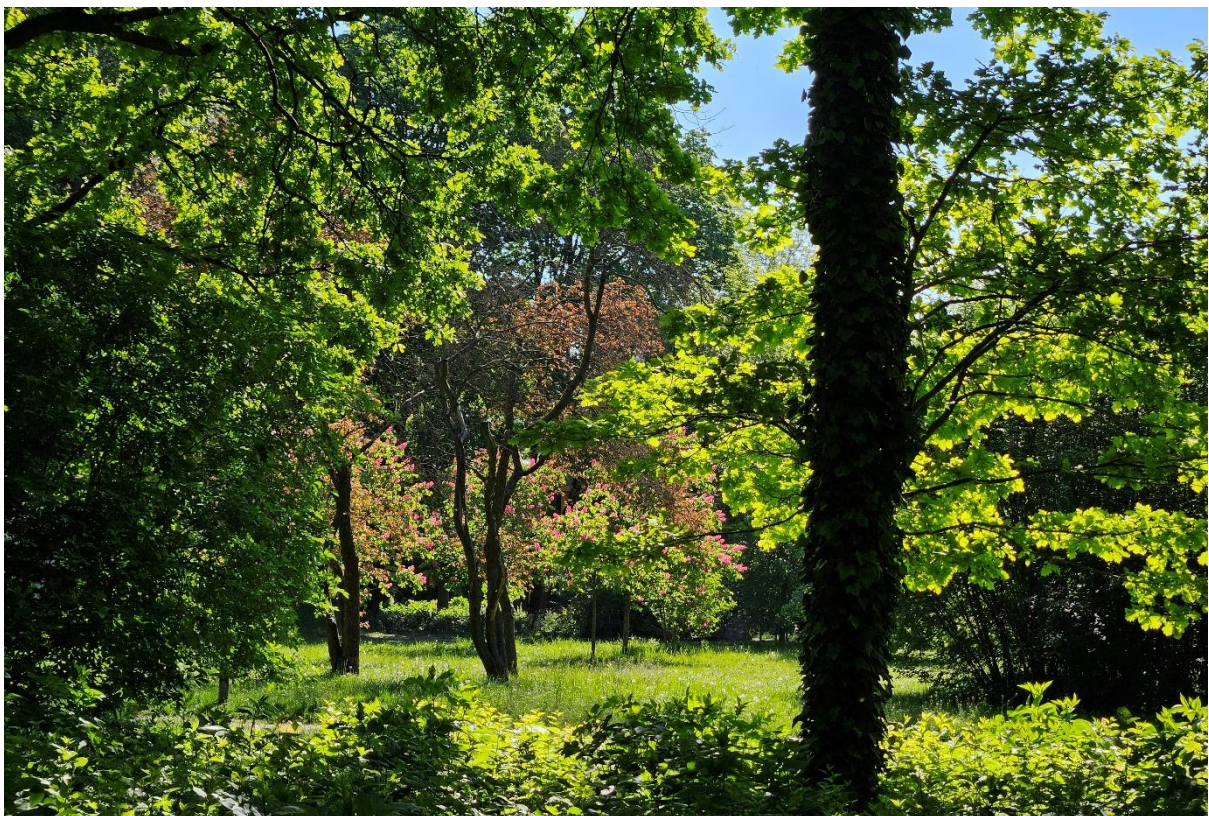
Zdj. 1. Staw w części zachodniej Pola Mokotowskiego (fot. Łukasz Wardecki)

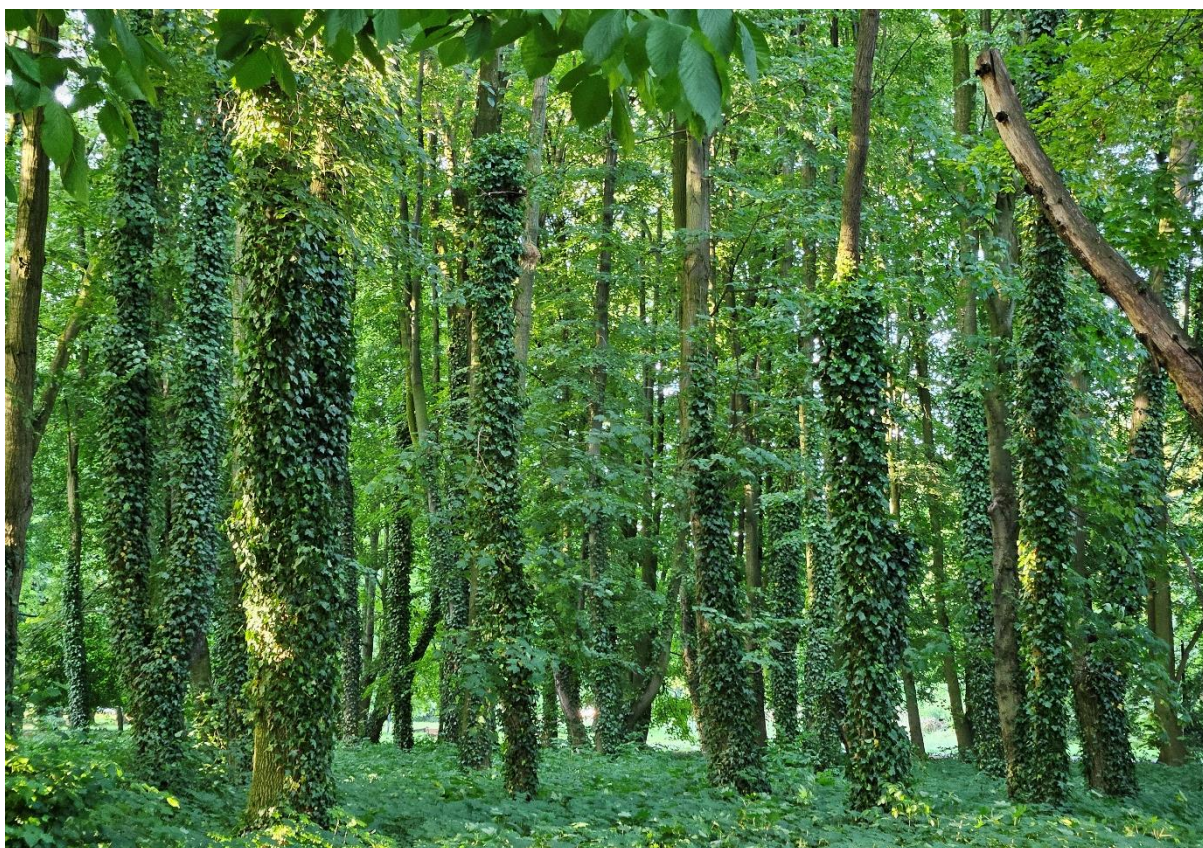
Zdj. 2. Fragment otwartej powierzchni w części zachodniej Pola Mokotowskiego (fot. Łukasz Wardecki)

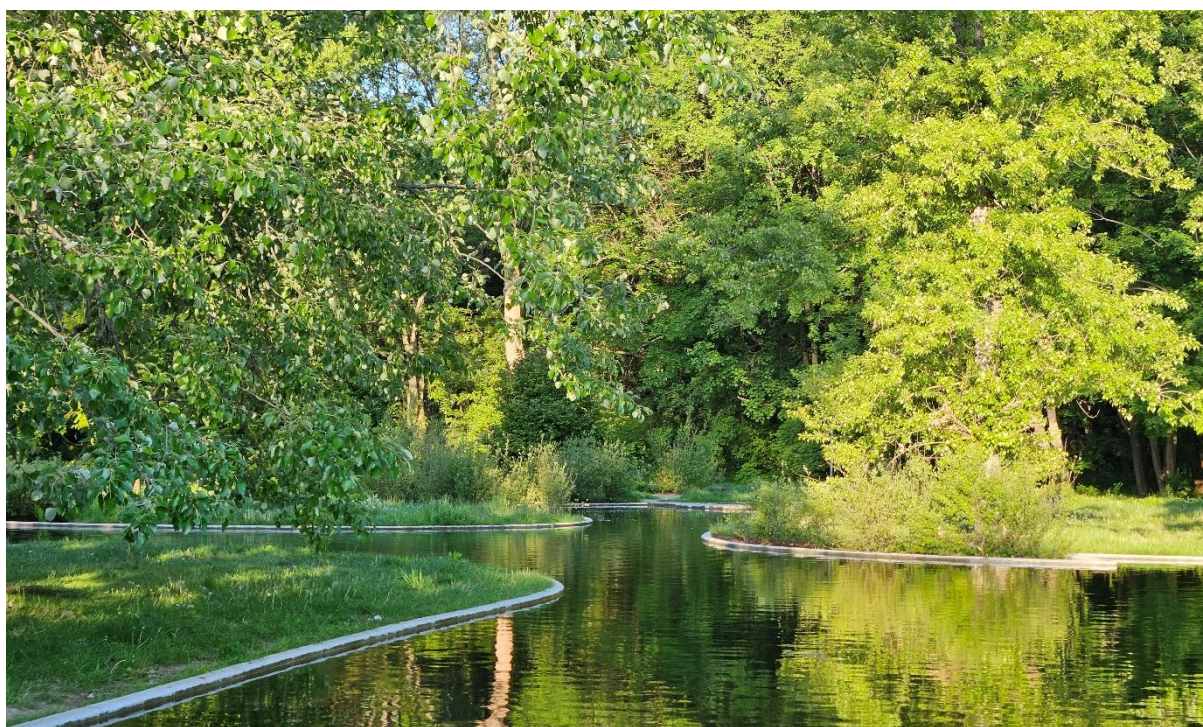
Zdj. 3. Teren za Biblioteką Narodową (fot. Krzysztof Tabernacki)

Zdj. 4. Południowa część Pola Mokotowskiego jest bogata w mozaikowe siedliska, na granicach kęp drzew nasadzone są warstwy krzewów tworząc ekotonalne, sprzyjające różnorodności biologicznej, obszary (fot. Tomasz Chodkiewicz)

Zdj. 5. Na obszarze południowego Pola Mokotowskiego jest kilka miejsc porośniętych lasem z pełnym pokryciem w warstwie podszytu oraz pnączami wchodzącymi na pnie. Te miejsca są dobrymi ukryciami dla gniazd takich ptaków jak kwiczoł, kos czy grzywacz (fot. Tomasz Chodkiewicz)

Zdj. 6. Mozaikowe siedlisko, wysokie drzewa pierwszego piętra, warstwa krzewów, trawniki schodzące do lustra wody, łączy funkcję rekreacyjną z przyrodniczą i sprzyja różnorodności gatunkowej ptaków (fot. Tomasz Chodkiewicz)

Zdj. 7. W centralnej części Pola Mokotowskiego tereny powszechnych trawników zastąpiły różnorodne nasadzenia bylinowe, tak zwane łąki kwietne (fot. Tomasz Chodkiewicz)

Zdj. 8. Zadrzewienie wzdłuż ul. Fińskiej z widokiem na plac zabaw (fot. Krzysztof Tabernacki)

Zdj. 9. Urządzona zieleń wokół fontanny w części wschodniej (fot. Bartosz Smyk)

2.2. Kwerenda archiwalna

Niniejsza część raportu zawiera informacje archiwalne o awifaunie Pola Mokotowskiego do końca lutego 2025.

Zespół ptaków lęgowych

Pierwsze badania nad awifauną Pola Mokotowskiego miały miejsce w latach 70-tych XX wieku (Luniak 1981). Dziesięć lat później dane były zbierane przez Nowickiego (1992) za pomocą kombinowanej odmiany metody kartograficznej (Tomiałojc 1980), czyli tą samą metodą, co w niniejszym opracowaniu. Pierwszą i jak dotąd jedyną kompleksową inwentaryzację ornitologiczną Pola Mokotowskiego w XXI wieku przeprowadzono w 2016 r. w ramach społecznego projektu „Przyroda Pola Mokotowskiego”, koordynowanego przez Pawła Pstrokońskiego, pod patronatem prof. Macieja Luniaka (Kojtek 2017). Prace terenowe zrealizował 15-osobowy zespół ornitologów pod kierunkiem Beaty Kojtek (Warszawska Grupa Lokalna OTOP). Badania objęły zarówno zachodnią (ok. 100 ha łącznie z terenami Biblioteki Narodowej, dawnej bazy MPO, kompleksu Stadionu „Skry” oraz ogródków działkowych przy ul. Ondraszka, Fińskiej i Czubatki), jak i wschodnią (ok. 25 ha) część parku, a metodyka opierała się na kombinowanej odmianie metody kartograficznej (Tomiałojc 1980) — analogicznie do metodyki niniejszej inwentaryzacji. Przy porównaniu wyników należy wziąć pod uwagę różnicę w badanej powierzchni parku, która była większa w 2016 roku (ok. 120 ha), a w przypadku pierwszych opracowań – mniejsza (poniżej 60 ha) niż w niniejszej inwentaryzacji. Liczebność populacji lęgowej w zachodniej części parku oszacowano na 338-375 par, co dało średnie zagęszczenie 35,7 par/10 ha. W części wschodniej stwierdzono ten sam zestaw 36 gatunków lęgowych, ale w mniejszych zagęszczeniach. Najliczniejszymi gatunkami lęgowymi były:

bogatka (43-46 par), kwiczoł (35 par), mazurek (30-34 par), szpak (28-30 par) oraz modraszka (27-30 par).

Zdj. 10. Bogatka w roku 2016 była najliczniejszym ptakiem lęgowym Pola Mokotowskiego, aktualnie publikowane badania wskazują, że w roku 2025 najliczniejszym gatunkiem był grzywacz z populacją 3-krotnie większą niż bogatka (fot. Tomasz Chodkiewicz)

Tabela 1. Gatunki ptaków obserwowane w okresie lęgowym na terenie Parku Pole Mokotowskie w latach 1972-1976 (za: Luniak 1981), w latach 1983-1985 (Nowicki 1992) oraz w 2016 roku (Kojtek 2017). N par – liczba par, N śr. – średnia liczba par, Z – zagęszczenie n par/10ha, + – obecny, lęgowy, +? – obecny, prawdopodobnie lęgowy. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	1972, 1974, 1976 (Lu- niak 1981)	1983- 1985 (Nowicki 1992)	2016 (Kojtek, Pstrokoński 2017 - dane niepubl.)		
					N par	N śr.	Z
1	białorzytka	<i>Oenanthe oenanthe</i>	+				
2	bogatka	<i>Parus major</i>	+	+?	43-46	44,5	4,5
3	cierniówka	<i>Curruca communis</i>		+			
4	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	+				
5	dzierlatka	<i>Galerida cristata</i>	+				
6	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>			1	1	0,1
7	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>			1	1	0,1
8	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>			1	1	0,1
9	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>			1	1	0,1
10	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>			1	1	0,1
11	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	+	+	11-13	12	1,2
12	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	+	+			
13	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	+				

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	1972, 1974, 1976 (Lu- niak 1981)	1983- 1985 (Nowicki 1992)	2016 (Kojtek, Pstrokoński 2017 - dane niepubl.)		
					N par	N śr.	Z
14	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	+				
15	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		+	4	4	0,4
16	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	+	+	20-23	21,5	2,2
17	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	+	+	18	18	1,8
18	kawka	<i>Coloeus monedula</i>		+			
19	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>			1-2	1,5	0,2
20	kos	<i>Turdus merula</i>	+	+	18	18	1,8
21	kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	+				
22	kuropatwa	<i>Perdix perdix</i>	+				
23	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>		+	35	35	3,5
24	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	+				
25	mazurek	<i>Passer montanus</i>	+	+	30-34	32	3,2
26	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	+	+	27-30	28,5	2,9
27	muchotłówka szara	<i>Muscicapa striata</i>		+	1	1	0,1
28	muchotłówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>			1-3	2	0,2
29	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	+		1	1	0,1
30	pełzacz ogrodo- wy	<i>Certhia brachydactyla</i>			6	6	0,6
31	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>			2-5	3,5	0,4
32	piegża	<i>Curruca curruca</i>	+	+	1-3	2	0,2
33	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>		+	1-3	2	0,2
34	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			7	7	0,7
35	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	+				
36	pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	+	+			
37	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>		+	1-2	1,5	0,2
38	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>		+	2	2	0,2
39	słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>			1-3	2	0,2
40	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>			1	1	0,1
41	sroka	<i>Pica pica</i>	+	+	6	6	0,6
42	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>			1	1	0,1
43	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	+	+			
44	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	+	+	28-30	29	2,9
45	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	+				
46	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	+	+	1-5	3	0,3
47	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	+	+	1-2	1,5	0,2
48	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	+	+	20	20	2
49	wróbel domowy	<i>Passer domesticus</i>	+	+	18-20	19	1,9
50	zaganiaż	<i>Hippolais icterina</i>	+	+	3	3	0,3
51	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	+	+	23	23	2,3
suma gatunków			30	25-27	36		

Gatunki stwierdzone w sezonie lęgowym 2016, ale uznane za nielęgowe (Kojtek 2017) zawarto w tabeli 2.

Tabela 2. Gatunki ptaków obserwowane w okresie lęgowym na terenie Parku Pole Mokotowskie w 2016 roku, ale uznane za nielęgowe (Kojtek 2017). + – obecny. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność
1	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	1
2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1
3	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	2
4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	+
5	jerzyk	<i>Apus apus</i>	+
6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1
7	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	1
8	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	3
9	kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	+
10	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	2
11	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	+
12	nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	+
13	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	+
14	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	+
15	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	+
16	sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>	+
17	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	+
18	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	+
19	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	1

Łyska

W roku 2024 wykonano inwentaryzację łyski na terenie całej Warszawy (Wardecki i in. 2024). W Parku Pole Mokotowskie stwierdzono wówczas gniazdowanie 1 pary.

Gawron

W latach 2022 i 2023 podczas inwentaryzacji gawronów w Warszawie stwierdzono odpowiednio 3 i 1 zajęte gniazdo w Parku Pole Mokotowskie (Wardecki i in. 2023).

Awifauna zimująca i migrująca

Badania nad składem gatunkowym zimującej awifauny Parku Pole Mokotowskie przeprowadzono zimą 1975/1976 (Luniak 1981). W ich trakcie stwierdzono zimowanie 17 gatunków ptaków (tab. 3).

Tabela 3. Gatunki ptaków obserwowane na terenie Parku Pole Mokotowskie zimą 1976/77 (za: Luniak 1981). Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa
1	bogatka	<i>Parus major</i>
2	dzierlatka	<i>Galerida cristata</i>
3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>
4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>
5	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>
6	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>
7	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>
8	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>
9	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>
10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>
11	kos	<i>Turdus merula</i>
12	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>
13	mazurek	<i>Passer montanus</i>
14	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>
15	sroka	<i>Pica pica</i>
16	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>
17	wróbel domowy	<i>Passer domesticus</i>

W ramach społecznej inwentaryzacji Pola Mokotowskiego w 2016 roku stwierdzono 11 gatunków ptaków uznanych za migrujące lub zimujące (Kojtek 2017, tab. 4)

Tabela 4. Gatunki ptaków obserwowane w okresie migracji i zimowania na terenie Parku Pole Mokotowskie w 2016 roku (Kojtek 2017). + – obecny. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność
1	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	+
2	czeczotka	<i>Acanthis flammea</i>	+
3	czyż	<i>Spinus spinus</i>	+
4	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	+
5	dudek	<i>Upupa epops</i>	+
6	gęś zbożowa	<i>Anser fabalis</i>	+
7	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	+
8	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	+
9	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	+
10	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	+
11	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	+

Przygodne obserwacje ptaków z bazy Ornitho.pl

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na smartfony działającej pod nazwą Naturalist. Portal działa od roku 2015, lecz przejął dane z lat wcześniejszych z innych kartotek (np. Awibaza czy Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół administratorów platformy.

Poniżej prezentowana lista ptaków (tab. 5), obejmująca 116 gatunków (w tym 8 gatunków jedynie przelatujących nad parkiem), jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na terenie Parku Pole Mokotowskie od roku 2007 do końca lutego 2025.

Tabela 5. Lista ptaków obserwowanych na terenie Parku Pole Mokotowskie w latach 2007-2025, zebranych w bazie Ornitho.pl. Status: L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowym. * - ptaki przelatujące nad parkiem (zwykle wysoko). Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Status	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.	Lata
1	aleksandretta obrożna	<i>Psittacula krameri</i>	P		2024
2	bażant	<i>Phasianus colchicus</i>	L	A	2019–2023
3	bielik *	<i>Haliaeetus albicilla</i>	P		2018
4	błotniak stawowy *	<i>Circus aeruginosus</i>	P		2021
5	błotniak zbożowy	<i>Circus cyaneus</i>	P, W		2019–2021
6	bocian biały *	<i>Ciconia ciconia</i>	P		2018–2024
7	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	C	2008–2025
8	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	L	A	2019
9	czajka *	<i>Vanellus vanellus</i>	P		2018
10	czapla biała *	<i>Ardea alba</i>	P		2017–2023
11	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	P, W		2021–2024
12	czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	P		2019
13	czeczotka	<i>Acanthis flammea</i>	P, W		2014–2024
14	czernica	<i>Aythya fuligula</i>	W		2025
15	czyż	<i>Spinus spinus</i>	P, W		2008–2025
16	derkacz	<i>Crex crex</i>	P		2022
17	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P, W		2008–2025
18	dudek	<i>Upupa epops</i>	P		2024
19	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	P		2008–2024
20	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	L, W	C	2008–2025

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Status	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.	Lata
21	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	L, W	C	2008–2025
22	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	L, W	?	2015–2025
23	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	L, W	B	2015–2025
24	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	L, P, W	B	2008–2025
25	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L, P, W	B	2008–2025
26	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	L, P	B	2020–2023
27	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	L, P, W	C	2008–2025
28	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	P		2019
29	gęsiówka egipska	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	P		2023
30	gęś tundrowa	<i>Anser serrirostris</i>	P, W		2017–2024
31	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P, W		2008–2025
32	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, P, W	C	2008–2025
33	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	L, P, W	C	2008–2025
34	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P, W	C	2008–2025
35	jastrząb	<i>Astur gentilis</i>	P		2015–2024
36	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	P, W		2008–2024
37	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	P, W		2015–2024
38	jerzyk	<i>Apus apus</i>	P		2008–2024
39	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	B	2008–2024
40	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L, P, W	B	2008–2025
41	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	L, P, W	C	2013–2024
42	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	P, W		2016–2024
43	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	C	2008–2025
44	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	L, W	B	2012–2024
45	krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>	P		2019
46	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	L, P, W	A	2008–2025
47	kruk	<i>Corvus corax</i>	P		2024
48	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L, P, W	C	2008–2025
49	kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	L, P	A	2013–2022
50	kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	L, P	B	2008–2024
51	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	C	2008–2025
52	lerka	<i>Lullula arborea</i>	P		2022
53	łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	P		2023
54	łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	P, W		2008–2024
55	łyska	<i>Fulica atra</i>	L, P	C	2024
56	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	L, P, W	B	2017–2024
57	mazurek	<i>Passer montanus</i>	L, W	C	2008–2025

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Status	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.	Lata
58	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	P, W		2021–2025
59	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	P, W		2008–2025
60	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	P, W		2008–2025
61	mewa żółtonoga	<i>Larus fuscus</i>	W		2023
62	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	C	2008–2025
63	muchotówka mała	<i>Ficedula parva</i>	P		2019
64	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	L, P	A	2009–2019
65	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	L, P	B	2019–2023
66	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	P, W		2008–2025
67	myszolów	<i>Buteo buteo</i>	L, P, W	B?	2009–2025
68	myszolów włochaty	<i>Buteo lagopus</i>	W		2023
69	nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	P, W		2008
70	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	P		2019–2024
71	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	P, W		2011–2025
72	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	P, W		2008–2025
73	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P, W	B	2008–2025
74	perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	P		2024
75	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	L, P	B	2008–2023
76	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	B	2009–2024
77	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	L, P	B	2008–2024
78	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	B	2009–2022
79	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	L, P	A	2021–2024
80	pokląskwa	<i>Saxicola rubetra</i>	L, P	A	2019–2021
81	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	L, P	A	2023
82	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	L, P, W	A	2008–2025
83	puszczyk	<i>Strix aluco</i>	P, W		2023–2025
84	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	L, P, W	B	2014–2024
85	rożeniec	<i>Anas acuta</i>	W		2008
86	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	L, P, W	B	2008–2025
87	samotnik	<i>Tringa ochropus</i>	P		2021
88	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	L, W	B	2008–2022
89	siewka złota *	<i>Pluvialis apricaria</i>	P		2021
90	sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>	P, W		2019–2023
91	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	P, W		2015–2023
92	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	P, W		2018–2024
93	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	L, P	B	2019–2024
94	słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	L, P	B	2017–2022

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Status	Najwyższa stwierdzona kat. lęg.	Lata
95	sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	P, W		2022–2024
96	sosnowka	<i>Periparus ater</i>	L, P, W	A?	2008–2025
97	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	L, P, W	B	2008–2025
98	sroka	<i>Pica pica</i>	L, P, W	C	2008–2025
99	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	L, P, W	B	2018–2025
100	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L, P, W	B	2008–2025
101	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P, W	C	2008–2025
102	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W		2008–2025
103	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	L, P	C	2011–2024
104	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	P		2023
105	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	P		2019–2024
106	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	L, P	B	2008–2024
107	trzmiełojad *	<i>Pernis apivorus</i>	P		2019
108	trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	P		2011
109	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	L, P	A	2013–2024
110	wójcik	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	P		2019
111	wrona (siwa)	<i>Corvus corone</i> ssp. <i>cornix</i>	L, P, W	C	2008–2025
112	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L, W	B	2008–2025
113	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L, P	B	2009–2024
114	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P, W	B	2008–2025
115	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	L, P, W	A	2017–2024
116	żuraw *	<i>Grus grus</i>	P		2017–2025

Podsumowanie

Łącznie, na podstawie dotychczasowych badań i obserwacji (Luniak 1981, Luniak i in. 2001, Nowicki 2001, Kojtek 2017 oraz baza Ornitho.pl), awifauna Parku Pole Mokotowskie do dnia 28 lutego 2025 r. była reprezentowana przez ponad 130 gatunków ptaków. Spośród nich 36 uznano za lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe na podstawie metodycznych badań w sezonie lęgowym 2016 (Kojtek 2017).

3. Materiały i metody

3.1. Założenia metodyczne

Celem niniejszej inwentaryzacji było określenie pełnej listy awifauny Parku Pole Mokotowskie w poszczególnych okresach fenologicznych od marca 2025 do lutego 2026 roku, wraz z możliwie najdokładniejszym oszacowaniem liczebności poszczególnych gatunków. Do celów inwentaryzacji powierzchnię Pola Mokotowskiego podzielono na cztery powierzchnie badawcze (W, N, S, E – patrz: charakterystyka terenu badań). Wszystkie kontrole terenowe prowadzono podczas przemarszów (lustracji) w okresie najwyższej aktywności ptaków (głównie w godzinach porannych), przy odpowiednich warunkach pogodowych – w dni bezdeszczowe i bezwietrzne. Kontrole obejmowały każdorazowo całą powierzchnię badawczą. Ptaki rejestrowano na podstawie obserwacji wizualnych oraz stwierdzeń głosowych poszczególnych gatunków. Do identyfikacji wizualnej wykorzystywano sprzęt optyczny (lornetkę lub aparat fotograficzny). W trakcie kontroli notowano wszystkie stwierdzone ptaki z podziałem na gatunek (oraz płeć i wiek, jeśli było to możliwe), zapisując dokładną lokalizację obserwacji, liczebność oraz status poszczególnych osobników (stacjonarny, przelotny lub martwy). W miarę możliwości zapisywano również dodatkowe szczegóły obserwacji (np. śpiew, pobieranie wody, odpoczynek). Wszystkie całoroczne obserwacje zapisywano w aplikacji NaturaList połączonej z bazą Ornitho.pl.

Na podstawie zebranych danych określono sposób wykorzystania badanego terenu przez ptaki w cyklu rocznym, w tym zagęszczenia lęgowe poszczególnych gatunków. Dla wybranych gatunków lęgowych wyznaczono również przybliżone zasięgi terytoriów lęgowych. Na podstawie zgromadzonych danych oceniono także znaczenie powierzchni badawczej dla lokalnej ornitofauny, zidentyfikowano występujące zagrożenia oraz wskazano możliwe działania poprawiające jakość siedlisk ptaków.

Dokładna metodyka inwentaryzacji różniła się w zależności od okresu fenologicznego i została opisana poniżej.

Nazewnictwo

W niniejszym raporcie polskie i naukowe nazwy gatunków ptaków są zgodne z Listą awifauny krajowej Komisji Faunistycznej Sekcji Zoologicznej PTZool (<https://komisjafaunistyczna.pl/lista/>), aktualną na dzień 1.01.2026 roku. Ze względu na zmiany taksonomiczne dotyczące wrony w trakcie trwania badań oraz połączenie wrony siwej i czarnowrona w jeden gatunek (wcześniej: wrona siwa *Corvus cornix*, obecnie wrona *Corvus corone*), zastosowano zapis wrona (siwa) *Corvus corone* ssp. *cornix*. Na powierzchniach badawczych nie stwierdzono czarnowrona, dlatego w dalszej części raportu określenie „wrona” odnosi się do wrony (siwej).

Okres pozalęgowy: migracja jesienna, wiosenna, zimowanie i dyspersja polęgowa

Kontrole dzienne

Sposób liczenia ptaków w okresie pozalęgowym nie różnił się od ogólnej metodyki stosowanej w ciągu całego roku. Okres ten podzielono na cztery okresy fenologiczne: migrację wiosenną (12.03–16.05.2025), okres koczowania i dyspersji polęgowej (1.07–31.08.2025, migrację jesienną (1.09–30.11.2025) oraz zimowanie (1.12.2025–28.02.2026). Uproszczony schemat przedstawiono na **rycinie 2**. Daty początku i końca poszczególnych okresów mają charakter umowny, gdyż w rzeczywistości częściowo się one pokrywają. W związku z tym stwierdzenia części gatunków przelotnych oraz osobników w trakcie dyspersji dotyczą również umownego okresu lęgowego (12.03–31.07). Podczas kontroli notowano wszystkie gatunki ptaków.

Kontrole wieczorne i nocne

Na wybranych powierzchniach przeprowadzono dwie kontrole wieczorne – jedną w listopadzie, a drugą w styczniu – w celu wyszukania noclegowisk ptaków krukowatych oraz oszacowania liczebności nocujących stad. Liczenia prowadzono po godzinie 19:00, starając się wybierać dni pochmurne, co ułatwiało obserwację sylwetek ptaków nocujących na drzewach. W miarę możliwości określano gatunek nocującego ptaka krukowatego.

III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
okres inwentaryzacji (12.03.2025-28.02.2026)											
sezon lęgowy (12.03-31.08)						migracja jesienna (1.09-30.11)			zimowanie (1.12-28.02)		
migracja wiosenna (12.03.-16.05)		koczowanie i dyspersja (1.07-31.08)									
kartowanie na wszystkich powierzchniach				dodatkowe kartowanie (P. Skaryszewski)	przemarsze bez kartowania						

Ryc. 2. Okresy fenologiczne i zastosowane główne metody liczenia – uproszczony schemat.

Okres lęgowy oraz migracji wiosennej

Ze względu na czas niezbędny do sfinalizowania formalności związanych z umową zespół obserwatorów rozpoczął prowadzenie obserwacji już w marcu we własnym zakresie. Dane zebrane przed podpisaniem umowy zostały opracowane łącznie z pozostałymi danymi, co było konieczne do uzyskania pełnego obrazu zespołu ptaków lęgowych na badanych powierzchniach.

Prace terenowe w okresie migracji wiosennej (12.03–16.05.2025) oraz w okresie lęgowym (12.03–30.06.2025) prowadzono z zastosowaniem kombinowanej odmiany metody kartograficznej (Tomiałojć 1980). Okres migracji wiosennej oraz początek sezonu lęgowego wielu gatunków w znacznym stopniu pokrywają się w czasie, co powoduje, że podczas jednej kontroli terenowej możliwe jest stwierdzenie zarówno osobników lęgowych, jak i migrujących (**ryc. 1**). Zastosowanie kombinowanej metody kartograficznej pozwala jednak z dużą skutecznością oddzielić frakcję ptaków migrujących od lęgowych.

W opisywanym okresie przeprowadzono łącznie w Parku Pole Mokotowskie 17 kontroli porannych, 4 kontrole wieczorne/brzaskowe (na początku kwietnia i na początku czerwca) oraz 3 kontrole nocne. Ze względu na hałas miejski prowadzono kontrole o brzasku na niektórych powierzchniach, równoważne z wieczornymi. Kontrole poranne rozpoczynano około wschodu słońca i kończono przed południem. Wszystkie kontrole wykonywano pieszo; tempo penetracji terenu wynosiło około

1,5–3 godziny na 10 ha. Kontrole wieczorne/brzaskowe i nocne prowadzono w godzinach 19:00–22:30 lub 2:30–4:00, w zależności od zmieniających się godzin wschodu i zachodu słońca.

Podczas każdej kontroli na przygotowanym planie terenu lub w aplikacji NaturaList zaznaczano miejsca stwierdzeń śpiewających samców (ze szczególnym uwzględnieniem stwierdzeń równoczesnych), par oraz innych zachowań wskazujących na odbywanie lęgów, np. transport materiału gniazdowego lub pokarmu dla piskląt. Rejestrowano zarówno obserwacje wizualne, jak i stwierdzenia głosowe (tzw. kartowanie).

W przypadku gatunków skrytych lub gniazdujących późno, takich jak piegża, słowiki czy świstunka leśna, za lęgowe uznano również terytoria, na których dokonano jedynie 2–3 stwierdzeń w szczycie sezonu lęgowego lub obserwowano ptaki w kategorii lęgowości C.

Dla wybranych gatunków gniazdujących kolonijnie lub półkolonijnie (np. szpak, mazurek), a także dla wrony, sroki i gawrona prowadzono dokładne wyszukiwanie i liczenie gniazd, a zagęszczenia lęgowe określono na podstawie liczby stwierdzonych aktywnych gniazd.

W przypadku grzywacza *Columba palumbus* liczbę terytoriów oszacowano na podstawie znalezionych gniazd oraz kartowania. Ze względu na ograniczony terytorializm tego gatunku w miastach oraz częste niszczenie gniazd przez krukowate (co zmusza ptaki do ponawiania lęgów), uzyskane wartości należy traktować jako przybliżone.

Do wykrywania i oceny liczebności ptaków o aktywności nocnej lub wczesnoporannej, takich jak chruściele i sowy, podczas kontroli nocnych stosowano nasłuchy, a w szczególnych przypadkach metodę stymulacji głosowej (Dombrowski i in. 1993). Liczebność łyski oceniono na podstawie wyszukiwania gniazd oraz liczby par wodzących młode (Chylarecki i in. 2015), natomiast liczebność krzyżówki i mandarynki określono na podstawie obserwacji samic i samców przed lęgami oraz w okresie wysiadywania, a także liczby samic wodzących młode (Keller i in. 1987; Jantarski 2017). W przypadku mandarynki istotnych informacji o liczebności par lęgowych dostarczyły również odczyty obrączek, gdyż większość ptaków występujących w parku była wcześniej zaobrączkowana.

Po zakończeniu wszystkich kontroli sporządzono mapy gatunkowe, na podstawie których – zgodnie z wytycznymi Tomiałowicza (1980) – określono lokalizację i liczbę terytoriów odpowiadających parom lęgowym występującym na terenie parku (metodyczne wyszukiwanie gniazd dla większości gatunków ptaków nie było prowadzone – gniazda notowano jedynie w przypadku ich przygodnego stwierdzenia podczas kontroli terenowych). Obliczono również zagęszczenia poszczególnych gatunków lęgowych (liczba par/10 ha) w przeliczeniu na całą powierzchnię parku, a w przypadku gatunków leśnych i wodnych także w odniesieniu do powierzchni odpowiednich biotopów (zadrzewień i wód). Określono również kategorię lęgowości według wytycznych Wilka i in. (2016). Do określenia struktury dominacyjnej zastosowano kryteria zaproponowane przez Trojana (1975): dominanty – udział powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%. Awifaunę lęgową podzielono na grupy ekologiczne (gniazdowe) według kryteriów zaproponowanych przez Tomiałowicza (1970): dziuplaki, ptaki gniazdujące na drzewach i krzewach powyżej 1,5 m wysokości oraz ptaki gniazdujące nisko (poniżej 1,5 m oraz na ziemi). Dla gatunków plastycznych w wyborze miejsca gniazdowania (krzyżówka, rudzik, kos), na potrzeby opracowania, przyjęto jeden rodzaj grupy gniazdowej według tabeli w załączniku I. Ze względu na specyfikę siedlisk miejskich dodano również czwartą kategorię: ptaki gniazdujące na budynkach i innych

konstrukcjach antropogenicznych. Dla wszystkich grup obliczono ich udział procentowy w zgrupowaniu.

Listę gatunków migrujących określono na podstawie szczegółów obserwacji (brak kryteriów lęgowości), wiedzy o fenologii migracji danego gatunku (data obserwacji) oraz analizy danych zebranych metodą kartograficzną.

3.2. Daty kontroli

Łącznie przeprowadzono 43 kontrole terenowe (27 w okresie lęgowym oraz 16 w okresie pozalęgowym). Wykonywano również kontrole uzupełniające (nieobowiązkowe) w celu uzupełnienia dokumentacji fotograficznej lub potwierdzenia wybranych obserwacji (tab. 6).

Tabela 6. Zestawienie dat kontroli terenowych w Parku Pole Mokotowskie w latach 2025-2026.

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	I	12.03.2025, 13.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
2	II	15.03.2025, 16.03.2025, 17.03.2025, 18.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
3	III	22.03.2025, 25.03.2025, 29.03.2025, 31.03.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
4	IIIa	03.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki
5	IV	29.03.2025, 02.04.2025, 15.04.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Bartosz Smyk
6	1	17.04.2025, 19.04.2025, 20.04.2025, 27.04.2025	wieczorna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
7	1a	29.04.2025	wieczorna uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Tomasz Chodkiewicz
8	2	17.04.2025, 18.04.2025, 19.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
9	3	20.04.2025, 21.04.2025, 22.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
10	4	22.04.2025, 24.04.2025, 25.04.2025, 26.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
11	5	28.04.2025, 29.04.2025, 30.04.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
12	6	03.05.2025, 04.05.2025, 06.05.2025, 07.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
13	7	11.05.2025, 13.05.2025	poranna	migracja wiosenna, lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
14	7a	15.05.2025, 18.05.2025	poranna, uzupełniająca	migracja wiosenna, lęgowy	Tomasz Chodkiewicz, Fatima Hayatli
15	8	17.05.2025, 19.05.2025, 21.05.2025	poranna	Lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
16	9	24.05.2025, 26.05.2025, 27.05.2025	poranna	Lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
17	10	02.06.2025, 03.06.2025, 07.06.2025	wieczorna	Lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
18	10a	04.06.2025	wieczorna, uzupełniająca	Lęgowy	Bartosz Smyk
19	11	10.06.2025, 12.06.2025, 15.06.2025	poranna	Lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
20	32	11.06.2025, 12.06.2025	nocna	Lęgowy	Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk

Lp.	Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
21	32a	13.06.2025	nocna, uzupełniająca	Lęgowy	Bartosz Smyk
22	12	18.06.2025, 19.06.2025	poranna	Lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
23	13	19.06.2025, 26.06.2025, 28.06.2025	poranna	Lęgowy	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
24	14	08.07.2025, 13.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
25	15	22.07.2025, 23.07.2025, 25.07.2025, 26.07.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Bartosz Smyk
26	16	05.08.2025, 06.08.2025, 09.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
27	17	19.08.2025, 20.08.2025, 23.08.2025, 24.08.2025	poranna	lęgowy, koczowanie i dyspersja	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Bartosz Smyk
28	18	06.09.2025, 08.09.2025, 09.09.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
29	19	20.09.2025, 21.09.2025, 24.09.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
30	20	02.10.2025, 04.10.2025, 06.10.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
31	21	12.10.2025, 15.10.2025, 19.10.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
32	22	23.10.2025, 25.10.2025, 26.10.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
33	23	05.11.2025, 07.11.2025, 08.11.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
34	24	09.11.2025, 17.11.2025, 18.11.2025, 19.11.2025, 22.11.2025	poranna	migracja jesienna	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
35	25	02.12.2025, 06.12.2025	poranna	Zimowanie	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
36	25a	12.12.2025	wieczorna uzup., krukowate	Zimowanie	Tomasz Chodkiewicz
37	26	17.12.2025, 18.12.2025, 20.12.2025	poranna	Zimowanie	Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk, Fatima Hayatli
38	33	20.12.2025	wieczorna, krukowate	Zimowanie	Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk, Fatima Hayatli
39	27	05.01.2026, 08.01.2026, 10.01.2026	poranna	Zimowanie	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
40	34	13.01.2026, 15.01.2026	wieczorna, krukowate	Zimowanie	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
41	28	20.01.2026, 22.01.2026, 24.01.2026	poranna	Zimowanie	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Bartosz Smyk
42	29	02.02.2026, 03.02.2026, 05.02.2026, 07.02.2026	poranna	Zimowanie	Łukasz Wardecki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk
43	30	16.02.2026, 17.02.2026, 18.02.2026, 21.02.2026	poranna	Zimowanie	Łukasz Wardecki, Krzysztof Tabernacki, Tomasz Chodkiewicz, Bartosz Smyk

3.3. Opracowanie wyników

Mapy gatunkowe wykonano w programie QGIS 3.28.11, wykorzystując dane z bazy BDOT10k z zasobów GUGiK dostępnej bezpłatnie i możliwej do dowolnego wykorzystania w serwisie www.geoportal.gov.pl oraz Mapy Koron Drzew z zasobów Biura Ochrony Środowiska m. st. Warszawy. Wszystkie obliczenia przytoczone w niniejszym raporcie wykonano w programie Microsoft Excel, w pakiecie Office 365. Analizy zasięgu terytoriów dokonano w trakcie prac kameralnych, zarówno z wykorzystaniem tradycyjnych map papierowych, na które przenoszono obserwacje po każdej kontroli, jak i w programie QGIS.

4. Wyniki

4.1. Awifauna parku Pole Mokotowskie

W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 37 kontroli obejmujących obszar całego parku (**tab. 6**), stwierdzono 99 gatunków ptaków. Do awifauny parku należały 84 gatunki, gdyż 15 gatunków stwierdzono jedynie podczas przelotu nad parkiem (nie związane z terenem). Łącznie dokonano 10642 obserwacje 21682 osobników (**tab. 7**). 38 gatunków uznano za lęgowe na terenie parku, 82 gatunki były przelotne, 14 zalatywało z sąsiednich terenów a 46 gatunków stwierdzono w okresie zimowym. W poniższych podrozdziałach podano dokładne dane dla poszczególnych terenów badawczych Pola Mokotowskiego (część W, N, S, E – patrz ryc. 1).

Tabela 7. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych w Parku Pole Mokotowskie w okresie 12.03.2025-28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywistość występujących w parku, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * - gatunki stwierdzone wyłącznie podczas przelotu nad parkiem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
1	bielik*	<i>Haliaeetus albicilla</i>	P	1	1
2	bocian czarny*	<i>Ciconia nigra</i>	P	1	1
3	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	984	1879
4	brodziec piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>	P	1	1
5	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	L, P	14	19
6	czapla siwa*	<i>Ardea cinerea</i>	P	7	9
7	czeczotka	<i>Acanthis flammea flammea</i>	P	2	6
8	czyż	<i>Spinus spinus</i>	P, W	22	101
9	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P, W	34	125
10	dudek*	<i>Upupa epops</i>	P	1	2
11	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	P	7	14
12	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	L, W	19	19

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
13	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	Z	87	92
14	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	L, W	3	3
	dzięcioł nieoznaczony*	<i>Picidae sp.</i>	W	110	123
15	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	L, W	1	2
16	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	L, W	22	23
17	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	L, W	23	23
18	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L, P, W	120	286
19	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	P	1	1
20	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	L, P, W	188	590
	gawron/wrona/kawka	<i>Corvus frugilegus/Corvus cornix/Coloeus monedula</i>	W	4	368
21	gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	P	1	1
22	gąsiorzek	<i>Lanius collurio</i>	P	4	4
23	gęgawa*	<i>Anser anser</i>	P	3	17
24	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P, W	31	84
25	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, W, Z	201	512
26	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	L, P, W	44	60
27	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	1418	2200
28	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	P, W	5	444
29	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	P, W	8	14
30	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	68	372
31	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	493	536
32	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L, P, W	122	315
33	kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	P, Z	4	4
34	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	L, P	13	20
35	kormoran*	<i>Phalacrocorax carbo</i>	P	12	18
36	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	553	675
37	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	L, W	24	26
38	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	L, P, W	27	33
39	krzyżodziób świerkowy*	<i>Loxia curvirostra</i>	P	1	1
40	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L, P, W	135	1251
41	kszyk*	<i>Gallinago gallinago</i>	P	1	1
42	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	632	1457
43	lerka*	<i>Lullula arborea</i>	P	2	2
44	łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	P, W	10	14
45	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	P	1	1
46	łyska	<i>Fulica atra</i>	L, P, W	62	335
47	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	L, P, W	29	81
48	mazurek	<i>Passer montanus</i>	L, W	176	368
49	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	P, W, Z	11	15
50	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	P, W, Z	12	52

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
51	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	P, W	3	9
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P, W, Z	70	152
52	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	1029	1662
53	muchotłówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	P	13	15
54	muchotłówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	P	31	51
55	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	P, W	56	104
56	myszołów	<i>Buteo buteo</i>	P, W	4	4
57	nurogęś*	<i>Mergus merganser</i>	P	1	1
58	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	Z	14	20
59	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	P, W	9	9
60	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	P, W	13	19
	pełzacz nieoznaczony	<i>Certhia sp.</i>	P	2	2
61	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, W	253	293
62	perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	P	6	14
63	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	13	13
64	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	76	96
65	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	L, P	36	38
66	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	21	30
67	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	P	9	9
68	pliszka żółta*	<i>Motacilla flava</i>	P	1	1
69	pokrzywnica*	<i>Prunella modularis</i>	P	8	8
70	potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	W	1	1
71	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	P, Z	30	31
72	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	P, W	6	51
73	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	L, P, W	188	207
74	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	L	6	7
	sikora nieoznaczona	<i>Paridae sp.</i>	W	1	2
75	skowronek*	<i>Alauda arvensis</i>	P	2	3
76	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	L, P	3	3
77	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	L, P	20	20
78	słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	P	1	1
79	sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	W	2	2
80	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	P	6	15
81	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	L, P, W	59	79
82	sroka	<i>Pica pica</i>	L, P, W	105	137
83	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	L, P, W	61	61
84	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L, P, W	116	341
85	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P, W	759	1636
86	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W, Z	105	887
87	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	P	21	26
88	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	P	8	11

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
89	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	P	8	9
90	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	L, P	47	48
91	trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	P	1	1
92	trznadel*	<i>Emberiza citrinella</i>	P	2	3
93	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	P	6	7
94	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, P, W	1281	2398
95	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	5	7
96	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L, P	15	15
97	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P, W	341	505
98	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	Z	12	13
99	żuraw*	<i>Grus grus</i>	P	1	4
Łącznie gatunków: 99				10642	21682

4.2. Część zachodnia (W)

W niniejszym podrozdziale podano wyniki dla awifauny przelotnej, zimującej i lęgowej dla części zachodniej Pola Mokotowskiego (W). W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 37 kontroli obejmujących obszar całego parku (**tab. 6**), stwierdzono 82 gatunki ptaków. Do awifauny parku należało 68 gatunków, gdyż 14 gatunków stwierdzono jedynie podczas przelotu nad omawianą częścią parku (nie związane z terenem). Łącznie dokonano 3177 obserwacji 7674 osobników (**tab. 8**). 24 gatunki uznano za lęgowe, 66 gatunków było przelotne, 14 zalatywało z sąsiednich terenów, a 35 gatunków stwierdzono w okresie zimowym.

Tabela 8. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych w części zachodniej Parku Pole Mokotowskie (W) w okresie 12.03.2025-28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących w parku, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * - gatunki stwierdzone wyłącznie podczas przelotu nad parkiem.

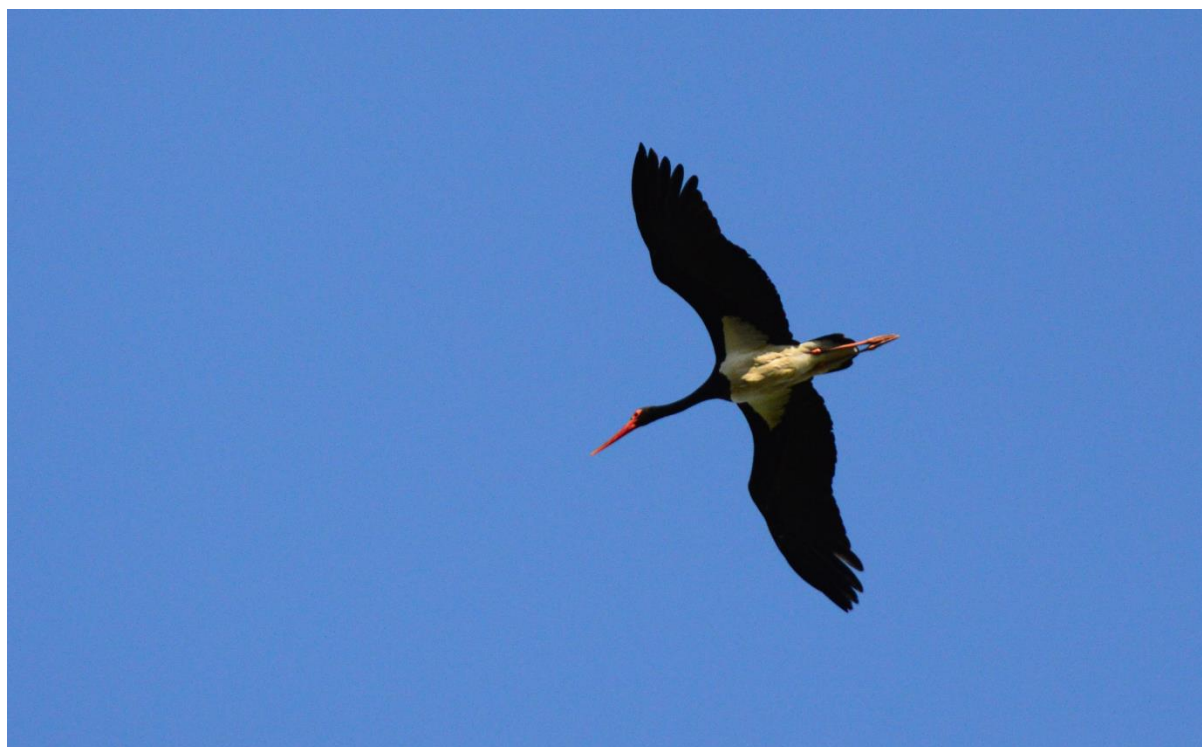
Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
1	bielik*	<i>Haliaeetus albicilla</i>	P	1	1
2	bocian czarny*	<i>Ciconia nigra</i>	P	1	1
3	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	250	503
4	brodziec piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>	P	1	1
5	czapla siwa*	<i>Ardea cinerea</i>	P	1	3
6	czeczotka	<i>Acanthis flammea flammea</i>	P	2	6
7	czyż	<i>Spinus spinus</i>	P	11	46
8	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P	13	66
9	dudek*	<i>Upupa epops</i>	P	1	2
10	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	P	3	7
11	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	L, W	10	10

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
12	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	W, Z	14	14
13	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	Z	1	1
14	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	L, W	37	42
15	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	Z	1	1
16	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	L, P	6	6
17	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L, P, W	28	33
18	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W, Z	46	90
	gawron/wrona (siwa)/kawka	<i>Corvus frugilegus/Corvus corone ssp. cornix/Coloeus monedula</i>	W	3	219
19	gęgawa*	<i>Anser anser</i>	W	1	5
20	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P, W	11	20
21	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	W, Z	58	138
22	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	P, W	17	25
23	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	438	564
24	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	W	3	334
25	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	21	96
26	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	152	159
27	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W, Z	41	86
28	kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	P, Z	2	2
29	kormoran*	<i>Phalacrocorax carbo</i>	P	4	7
30	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	182	214
31	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	L, P, W	4	4
32	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	L, P	10	16
33	krzyżodziób świerkowy*	<i>Loxia curvirostra</i>	P	1	1
34	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L, P, W	73	843
35	kszyk*	<i>Gallinago gallinago</i>	P	1	1
36	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	240	551
37	lerka*	<i>Lullula arborea</i>	P	2	2
38	łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	P, W	10	14
39	łyśka	<i>Fulica atra</i>	L, P, W	61	331
40	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	L, P	7	13
41	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	4	7
42	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	P, W	10	14
43	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	P, W	10	50
44	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	P, W	2	7
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P, W	22	73
45	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	286	460
46	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	P	4	5
47	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	P	6	9
48	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P, W	25	43
49	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	Z	7	11
50	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	P, W	3	3
51	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	W	1	1
52	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P, W	81	89

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
53	perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	P	6	14
54	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	4	4
55	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	15	19
56	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	L, P	12	12
57	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	P	6	6
58	pokrzywnica*	<i>Prunella modularis</i>	P	5	5
59	potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	W	1	1
60	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	P	5	5
61	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	P, W	4	25
62	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	L, P, W	61	69
63	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Z	1	1
	sikora nieoznaczona	<i>Paridae sp.</i>	W	1	2
64	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	P	1	1
65	słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	P	1	1
66	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	P	4	10
67	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	L, P	15	22
68	sroka	<i>Pica pica</i>	L, P, W	34	44
69	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	L, P, W	23	23
70	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L, P, W	33	120
71	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	171	326
72	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W, Z	32	763
73	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	P	5	7
74	świergotek drzewny*	<i>Anthus trivialis</i>	P	1	1
75	świergotek łąkowy*	<i>Anthus pratensis</i>	P	6	6
76	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	9	9
77	trznadel*	<i>Emberiza citrinella</i>	P	2	3
78	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, P, W	382	791
79	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	2	3
80	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L, P	3	3
81	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P, W	97	119
82	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	Z	5	6
83	żuraw*	<i>Grus grus</i>	P	1	4
łącznie gatunków: 83				3177	7674

4.2.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03-16.05) oraz jesiennej (1.09-30.11) stwierdzono występowanie 67 gatunków, które uznano za przelotne. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 55 gatunków, migrantów jesiennych 50 gatunków, w tym 39 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego. Stwierdzono także 13 gatunków ptaków zalatujących z terenów sąsiednich (**tab. 9**). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 80,3 os./10 ha/kontrolę.

Zdj. 11. Bocian czarny przelatujący nad częścią W Pola Mokotowskiego (fot. Łukasz Wardecki).

Tabela 9. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych, stwierdzonych na terenie części W Parku Pole Mokotowskie w roku 2025 w okresach migracji wiosennej, jesiennej i w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	PW	1	0,4	0,4
2	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	PW	1	0,4	0,4
3	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–56	6,2	22
4	brodziec piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>	PW	1	0,4	0,4
5	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	PW	3	1,2	1,2
6	czeczotka	<i>Acanthis flammea flammea</i>	PJ	1–5	1,2	2
7	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW, PJ	2–23	2,9	9
8	drożdзик	<i>Turdus iliacus</i>	PW, PJ	2–64	12,9	25,1
9	dudek	<i>Upupa epops</i>	PW	2	0,8	0,8
10	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	PW, PJ	2–4	1,2	1,6

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
11	dzięcioł białoszy	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1–2	0,5	0,8
12	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	Z	1	0,4	0,4
13	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	Z	1	0,4	0,4
14	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PW, PJ	1–2	0,5	0,8
15	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW, PJ	1–4	0,6	1,6
16	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, Z	4–15	3,3	5,9
17	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	PJ	1–3	0,7	1,2
18	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	1–20	1,8	7,8
19	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PW, PJ	1–9	1,4	3,5
20	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	5–53	10,4	20,8
21	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	2–23	3,4	9
22	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, PJ	1–16	3,3	6,3
23	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ, Z	1–9	1,4	3,5
24	kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	PW, Z	1	0,4	0,4
25	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	PW	1	0,4	0,4
26	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–24	2,8	9,4
27	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	PW	1	0,4	0,4
28	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PW, PJ	1	0,4	0,4
29	krzyżodziób świerkowy	<i>Loxia curvirostra</i>	PW	1	0,4	0,4
30	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	PW, PJ	5–80	8,1	31,4
31	kszyk	<i>Gallinago gallinago</i>	PJ	1	0,4	0,4
32	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	2–61	9	23,9
33	lerka	<i>Lullula arborea</i>	PW, PJ	1	0,4	0,4
34	łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	PW, PJ	1–2	0,4	0,8
35	łyśka	<i>Fulica atra</i>	PW, PJ	1–19	4,1	7,5
36	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	PW	1–3	0,9	1,2
37	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Z	1–4	0,9	1,6
38	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	PW, PJ	1–2	0,5	0,8
39	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	PW, PJ	1–15	1,4	5,9
40	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	PJ	3	1,2	1,2
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW, PJ	1–10	1,1	3,9
41	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–48	5,5	18,8
42	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	PW, PJ	1–2	0,6	0,8
43	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW	1–2	0,6	0,8
44	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PW, PJ	1–14	2,7	5,5
45	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	Z	1–3	0,7	1,2
46	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	PW, PJ	1	0,4	0,4
47	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW, PJ	1–9	1,5	3,5
48	perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	PJ	2–3	1	1,2
49	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PW	1	0,4	0,4
50	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW, PJ	1–3	0,6	1,2
51	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PW, PJ	1–2	0,5	0,8
52	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	PW, PJ	1	0,4	0,4

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
53	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	PJ	5	2	2
54	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	PW, PJ	1–2	0,5	0,8
55	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	PJ	3–10	2,5	3,9
56	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW, PJ	1–8	1,1	3,1
57	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Z	1	0,4	0,4
58	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	PW	1	0,4	0,4
59	słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	PW	1	0,4	0,4
60	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	PJ	5	2	2
61	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW, PJ	1–5	1	2
62	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ	1–5	1	2
63	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PW, PJ	1–3	0,7	1,2
64	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW, PJ	1–7	1,3	2,7
65	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	3–49	7,5	19,2
66	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ, Z	1–175	17,5	68,6
67	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	PW, PJ	1–4	0,7	1,6
68	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	PW	1	0,4	0,4
69	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	PJ	2	0,8	0,8
70	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	2–6	1,6	2,4
71	trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	PJ	3	1,2	1,2
72	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	PW, PJ	1–64	9	25,1
73	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1–2	0,6	0,8
74	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW	1	0,4	0,4
75	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1–18	2,1	7,1
76	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	Z	1–3	0,8	1,2
77	żuraw	<i>Grus grus</i>	PJ	4	1,6	1,6
Średnio na kontrolę				205	80,3	

4.2.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12-28.02) stwierdzono występowanie 35 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 106,6 os./10 ha/kontrolę (tab. 10).

Tabela 10. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie części W Pola Mokotowskiego w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	5–34	7,3	13,3
2	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	1	0,4	0,4
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	0,4	0,4
4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	1–4	1	1,6
5	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	1–5	0,9	2
6	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2–18	2,8	7,1
	gawron/wrona (siwa)/kawka	<i>Corvus frugilegus/Corvus corone ssp. cornix/Coloeus monedula</i>	219	85,9	85,9

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
7	gęgawa	<i>Anser anser</i>	5	2	2
8	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1–6	1,2	2,4
9	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	1–27	3,4	10,6
10	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	1	0,4	0,4
11	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	31–200	43,7	78,4
12	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1–18	2,9	7,1
13	kos	<i>Turdus merula</i>	1–6	1,1	2,4
14	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	1	0,4	0,4
15	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	1–61	12,9	23,9
16	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	4–55	6,7	21,6
17	łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	2	0,8	0,8
18	łyśka	<i>Fulica atra</i>	1–16	3,8	6,3
19	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	1–3	0,8	1,2
20	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1–23	3,8	9
21	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	4	1,6	1,6
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	1–33	3,2	12,9
22	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	3–29	5,5	11,4
23	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	1	0,4	0,4
24	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	1	0,4	0,4
25	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	1	0,4	0,4
26	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	2–3	1	1,2
27	potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1	0,4	0,4
28	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	6	2,4	2,4
29	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	1	0,4	0,4
30	sroka	<i>Pica pica</i>	1–3	0,8	1,2
31	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	0,4	0,4
32	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	13–28	8	11
33	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–215	31,7	84,3
34	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	9–59	8,1	23,1
35	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	2	0,8	0,8
Średnio na kontrolę			272	106,6	

Nocujące ptaki krukowate

Podczas dwóch kontroli wieczornych (nr 33 i 34) dedykowanych określeniu liczebności nocujących ptaków z rodziny krukowatych (gawron, kawka, wrona siwa), stwierdzono 246 nocujących ptaków na terenie części W, na kontroli nr 33 (tab. 11).

Tabela 11. Liczebność nocujących ptaków krukowatych stwierdzonych w części W Parku Pole Mokotowskie w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Nr kontroli	Liczebność
1	gawron/wrona (siwa)/kawka	<i>Corvus frugilegus/Corvus corone ssp. cornix/Coloeus monedula</i>	33	219
2	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	33	18
3	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	33	9

4.2.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03-29.07) na terenie części zachodniej (W) Pola Mokotowskiego stwierdzono obecność 24 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 12). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 16 gatunków, kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 6 gatunków, kat. A (gniazdowanie możliwe) – 2 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 59,0 par/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 12. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych części W Pola Mokotowskiego stanowiła 81,7% wszystkich par, należało do niej 8 gatunków: grzywacz, kwiczoł, szpak, kapturka, modraszka, wrona (siwa), bogatka i kos. Największy udział w tej grupie wykazywał grzywacz (22,3%). Wśród grup ekologicznych największy udział miały gatunki gniazdujące wysoko na drzewach (53,1% całego zespołu ptaków lęgowych), następnie dziuplaki (26,9%), a najmniejszy – ptaki gniazdujące nisko (20,0%).

Tabela 12. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych w części W Parku Pole Mokotowskie w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów) Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. * – gatunek wpisany do Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Uszeregowano wg. malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D
1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	33-34	33,5	13,1	22,3%
2	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	18,5	18,5	7,3	12,3%
3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	17-19	18	7,1	12,0%
4	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	14,5-15,5	15	5,9	10,0%
5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	11	11	4,3	7,3%
6	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	10	10	3,9	6,6%
7	bogatka	<i>Parus major</i>	C	8,5	8,5	3,3	5,7%

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D
8	kos	<i>Turdus merula</i>	C	8,5	8,5	3,3	5,7%
9	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	C	5-6	5,5	2,2	3,7%
10	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	C	5	5	2,0	3,3%
11	łyśka	<i>Fulica atra</i>	C	4	4	1,6	2,7%
12	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	C	3	3	1,2	2,0%
13	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	C	2	2	0,8	1,3%
14	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	C	1	1	0,4	0,7%
15	sroka	<i>Pica pica</i>	C	1	1	0,4	0,7%
16	piegża	<i>Curruca curruca</i>	C	1	1	0,4	0,7%
17	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	B	1	1	0,4	0,7%
18	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	B	1	1	0,4	0,7%
19	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	B	1	1	0,4	0,7%
20	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	C	1	1	0,4	0,7%
21	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	B	0,5	0,5	0,2	0,3%
22	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	B	0,5	0,5	0,2	0,3%
23	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	A	+	+		
24	dzięcioł białoszyi*	<i>Dendrocopos syriacus</i>	A	+	+		
suma				148-153	150,5	59,0	100%

4.3. Część północna (N)

W niniejszym podrozdziale podano wyniki dla awifauny przelotnej, zimującej i lęgowej dla części północnej Pola Mokotowskiego. W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 37 kontroli obejmujących obszar całego parku (**tab. 6**), stwierdzono 68 gatunków ptaków. Do awifauny tej części należało 61 gatunków, gdyż 7 gatunków stwierdzono jedynie podczas przelotu nad omawianą częścią parku (nie związane z terenem). Łącznie dokonano 1931 obserwacji 3463 osobników (**tab. 13**). 18 gatunków uznano za lęgowe, 62 gatunki były przelotne, 11 zalatywało z sąsiednich terenów, a 26 gatunków stwierdzono w okresie zimowym.

Tabela 13. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych w części północnej Parku Pole Mokotowskie (N) w okresie 12.03.2025-28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących w parku, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * - gatunki stwierdzone wyłącznie podczas przelotu nad parkiem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	153	286
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	P	3	3
3	czapla siwa*	<i>Ardea cinerea</i>	P	3	3
4	czyż	<i>Spinus spinus</i>	P	4	8
5	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P	6	24
6	dymówka*	<i>Hirundo rustica</i>	P	3	5

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
7	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	L, W	40	43
8	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	Z	1	1
9	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	18	22
10	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	W, Z	2	2
11	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	P, W	22	60
12	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	P	1	1
13	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W, Z	57	131
14	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	P	3	3
15	gęgawa*	<i>Anser anser</i>	P	1	6
16	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P, W	3	10
17	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	W, Z	50	109
18	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	P	13	21
19	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	170	317
20	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	P	3	9
21	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	7	29
22	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	74	82
23	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	P, W, Z	24	55
24	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	P, Z	10	17
25	kormoran*	<i>Phalacrocorax carbo</i>	P	2	3
26	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	105	124
27	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	P, W	8	8
28	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	P	5	15
29	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	106	221
30	łożówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	P	1	1
31	mazurek	<i>Passer montanus</i>	L, W	34	96
32	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	W	1	1
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P, W	22	27
33	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	178	245
34	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	P	5	5
35	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	P	13	25
36	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	3	3
37	myszołów	<i>Buteo buteo</i>	W	3	3
38	nurogęś*	<i>Mergus merganser</i>	P	1	1
39	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	P, W	3	3
40	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	P, W	4	5
	pełzacz nieoznaczony	<i>Certhia sp.</i>	P	2	2
41	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, W	19	19
42	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	6	6
43	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	16	22
44	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	L, P	9	11
45	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	7	7
46	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	P	1	1
47	pokrzywnica*	<i>Prunella modularis</i>	P	2	2
48	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	Z	13	13

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
49	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	P	1	20
50	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	L, P	33	35
51	skowronek*	<i>Alauda arvensis</i>	P	1	2
52	sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	W	2	2
53	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P, W, Z	16	18
54	sroka	<i>Pica pica</i>	P, W, Z	13	14
55	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P, W	7	7
56	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L, P, W	50	104
57	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P, W	196	505
58	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W, Z	48	61
59	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	P	8	9
60	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	P	4	7
61	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	P	1	1
62	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	6	6
63	trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	P	1	1
64	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	P	1	2
65	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, P, W	248	382
66	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L, P	2	2
67	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P	51	167
68	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	Z	2	2
Łącznie gatunków: 68				1931	3463

4.3.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03-16.05) oraz jesiennej (1.09-30.11) stwierdzono występowanie 49 gatunków, które uznano za przelotne. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 47 gatunków, migrantów jesiennych 33 gatunki, w tym 25 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego. Stwierdzono także 13 gatunków ptaków zalatujących z terenów sąsiednich (**tab. 14**). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 82,7 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 14. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych, stwierdzonych na terenie części N Parku Pole Mokotowskie w roku 2025 w okresach migracji wiosennej, jesiennej i w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	3–36	7,3	25,2
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	PW	1	0,7	0,7
3	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	PW	1	0,7	0,7
4	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW, PJ	1–6	1,9	4,2
5	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	PW, PJ	1–12	5,6	8,4
6	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	PW	2	1,4	1,4
7	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	Z	1	0,7	0,7

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
8	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1–5	1,3	3,5
9	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Z	1	0,7	0,7
10	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW, PJ	1–15	2,2	10,5
11	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	PW	1	0,7	0,7
12	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, Z	2–49	9,2	34,3
13	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	PW	3	2,1	2,1
14	gęgawa	<i>Anser anser</i>	PW	6	4,2	4,2
15	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	PW	5	3,5	3,5
16	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	1–17	3,2	11,9
17	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PW, PJ	1–5	1,8	3,5
18	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	1–90	10,8	62,9
19	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	PW	1–8	3,1	5,6
20	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	1–12	4,1	8,4
21	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, PJ	1–10	2,9	7
22	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ, Z	1–17	3,3	11,9
23	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	PW, PJ, Z	1–8	1,9	5,6
24	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	PW	1	0,7	0,7
25	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–11	3,1	7,7
26	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PW, PJ	1	0,7	0,7
27	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	PJ	1–8	3	5,6
28	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–50	7	35
29	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	PW	1	0,7	0,7
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW, PJ	1–12	1,9	8,4
30	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–19	5,2	13,3
31	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	PW	1	0,7	0,7
32	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW	4	2,8	2,8
33	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	1	0,7	0,7
34	nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	PJ	1	0,7	0,7
35	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	PW	1	0,7	0,7
36	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	PJ	1	0,7	0,7
37	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PW	1–2	0,9	1,4
38	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1–2	0,9	1,4
39	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PW, PJ	1–4	1,7	2,8
40	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1–2	1	1,4
41	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	PW	1	0,7	0,7
42	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	PW, PJ	1	0,7	0,7
43	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	Z	1	0,7	0,7
44	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	PJ	20	14	14
45	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW, PJ	1–11	2	7,7
46	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	PW	2	1,4	1,4
47	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW, PJ, Z	1–3	0,9	2,1
48	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ, Z	1–3	1,2	2,1
49	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PJ	1–2	1	1,4
50	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW, PJ	1–8	2,5	5,6

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
51	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–72	14,1	50,3
52	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ, Z	1–7	1,9	4,9
53	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	PW, PJ	1–3	1,3	2,1
54	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	PW, PJ	1–3	1,2	2,1
55	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	PJ	1	0,7	0,7
56	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	2–4	2,1	2,8
57	trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	PW	1	0,7	0,7
58	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	PW	2	1,4	1,4
59	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	PW, PJ	1–27	7,3	18,9
60	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW	1	0,7	0,7
61	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1–57	7,5	39,9
62	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	Z	1	0,7	0,7
Średnio na kontrolę				118	82,7	

4.3.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12-28.02) stwierdzono 26 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 41,1 os./10 ha/kontrolę (tab. 15).

Tabela 15. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie części N Pola Mokotowskiego w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	2–20	7,4	14
2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1–3	1,3	2,1
3	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	1	0,7	0,7
4	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	1–16	4,4	11,2
5	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1–10	3,6	7
6	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	5	3,5	3,5
7	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	1–16	3,6	11,2
8	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1–3	1,4	2,1
9	kos	<i>Turdus merula</i>	3	2,1	2,1
10	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	1	0,7	0,7
11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1–16	4,9	11,2
12	mazurek	<i>Passer montanus</i>	4	2,8	2,8
13	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	1	0,7	0,7
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	1–3	1,2	2,1
14	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1–13	4,3	9,1
15	myszołów	<i>Buteo buteo</i>	1	0,7	0,7
16	paszkoć	<i>Turdus viscivorus</i>	1	0,7	0,7
17	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	1–3	1,4	2,1
18	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1	0,7	0,7
19	sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	2	1,4	1,4

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
20	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	1–2	1	1,4
21	sroka	<i>Pica pica</i>	1	0,7	0,7
22	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	0,7	0,7
23	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	3–24	8,2	16,8
24	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	14	9,8	9,8
25	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–12	4,1	8,4
26	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	10–22	10,5	15,4
Średnio na kontrolę			59	41,1	

Nocujące ptaki krukowate

Podczas dwóch kontroli wieczornych (nr 33 i 34) przeznaczonych na określenie liczebności nocujących ptaków z rodziny krukowatych (gawron, kawka, wrona siwa), nie stwierdzono nocujących ptaków poza jednym myszołowem *Buteo buteo* w trakcie kontroli grudniowej (33).

4.3.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03-29.07) na terenie części północnej (N) Pola Mokotowskiego stwierdzono obecność 18 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 16). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 11 gatunków i kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 7 gatunków.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 60,5 par/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 16. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych części N Pola Mokotowskiego stanowiła 81,2% wszystkich par, należało do niej 8 gatunków: szpak, wrona (siwa), modraszka, kapturka, grzywacz, bogatka, kos i zięba. Największy udział w tej grupie wykazywał szpak (21,4%). Wśród grup ekologicznych największy udział miały dziuplaki (47,7% całego zespołu ptaków lęgowych), następnie gatunki gniazdujące wysoko na drzewach (38,4%), a najmniejszy – ptaki gniazdujące nisko (13,9%).

Tabela 16. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych w części N Parku Pole Mokotowskie w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów) Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. * – gatunek wpisany do Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Uszeregowano wg. malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr	Z śr	D
1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	17-20	18,5	12,9	21,4%
2	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	11,5	11,5	8,0	13,3%
3	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	11	11	7,7	12,7%
4	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	7	7	4,9	8,1%

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr	Z śr	D
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	6-7	6,5	4,5	7,5%
6	bogatka	<i>Parus major</i>	C	6	6	4,2	6,9%
7	kos	<i>Turdus merula</i>	C	5	5	3,5	5,8%
8	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	B	4,5-5	4,75	3,3	5,5%
9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	4	4	2,8	4,6%
10	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	2,5	2,5	1,7	2,9%
11	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	2	2	1,4	2,3%
12	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B	2	2	1,4	2,3%
13	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	C	1,5-2	1,75	1,2	2,0%
14	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	C	1-2	1,5	1,0	1,7%
15	dzięcioł białoszyi*	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C	1	1	0,7	1,2%
16	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	B	0,5-1	0,75	0,5	0,9%
17	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	B	0,5-1	0,75	0,5	0,9%
18	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	B	+	+		
suma				83-90	86,5	60,5	100%

4.4. Część południowa (S)

W niniejszym podrozdziale podano wyniki dla awifauny przelotnej, zimującej i lęgowej dla części południowej Pola Mokotowskiego (S). W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 39 kontroli obejmujących obszar całego parku (**tab. 6**), stwierdzono 58 gatunków ptaków. Do awifauny tej części należały 52 gatunki, gdyż 6 gatunków stwierdzono jedynie podczas przelotu nad omawianą częścią parku (nie związane z terenem). Łącznie dokonano 2541 obserwacji 5009 osobników (**tab. 17**). 23 gatunki uznano za lęgowe, 49 gatunków było przelotne, 8 zalatywało z sąsiednich terenów, a 26 gatunków stwierdzono w okresie zimowym.

Tabela 17. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych w części południowej Parku Pole Mokotowskie (S) w okresie 12.03.2025-28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących w parku, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * - gatunki stwierdzone wyłącznie podczas przelotu nad parkiem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	296	573
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	P	1	1
3	czapla siwa*	<i>Ardea cinerea</i>	P	3	3
4	czyż	<i>Spinus spinus</i>	P	4	24
5	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P	3	17
6	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	L, P, W	5	5
7	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z, W	12	12
8	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	L, W	34	38
	dzięcioł nieoznaczony*	<i>Picidae sp.</i>	W	1	2
9	dzięcioł średni	<i>Dendrocytes medius</i>	L, W	18	19

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
10	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	P, Z	6	6
11	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	P, W	19	23
12	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	L, P, W	40	239
	gawron/wrona (siwa)/kawka	<i>Corvus frugilegus/Corvus corone ssp. cornix/Coloeus monedula</i>	W	1	149
13	gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	P	1	1
14	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P, W	4	7
15	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	W, Z	50	146
16	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	L, P, W	10	10
17	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	392	495
18	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	28	185
	kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	P	1	1
19	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	135	145
20	kawka	<i>Coeus monedula</i>	P, W, Z	37	141
21	kormoran*	<i>Phalacrocorax carbo</i>	P	1	1
22	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	126	150
23	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	L, P, W	9	10
24	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	P	4	4
25	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L, P, W	47	370
26	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	133	320
27	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	L, P, W	21	67
28	mazurek	<i>Passer montanus</i>	L	20	29
29	mewa srebrzysta*	<i>Larus argentatus</i>	W	1	2
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P, W	17	33
30	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P, W	270	438
31	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	P	3	4
32	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	P	5	9
33	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	P	8	16
34	myszołów	<i>Buteo buteo</i>	P	1	1
35	oknówka*	<i>Delichon urbicum</i>	P	4	4
36	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P, W	85	104
37	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	1	1
38	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	10	10
39	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	4	4
40	pliszka siwa*	<i>Motacilla alba</i>	P	1	1
41	pliszka żółta*	<i>Motacilla flava</i>	P	1	1
42	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	P	7	8
43	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	L, P	53	59
44	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	L	5	6
45	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	L, P, W	11	16
46	sroka	<i>Pica pica</i>	P, W, Z	26	29
47	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P, W	16	16
48	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	P, W	16	90
49	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P, W	94	179
50	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W, Z	15	28

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
51	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	P	4	5
52	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	P	1	2
53	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	L, P	16	17
54	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	P	1	1
55	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, P, W	329	651
56	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	2	3
57	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L, P	5	5
58	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P	68	74
łącznie gatunków: 58				2541	5009

4.4.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03-13.05) oraz jesiennej (1.09-30.11) stwierdzono występowanie 50 gatunków, które uznano za przelotne. Grupę migrantów wiosennych tworzyły 43 gatunki, migrantów jesiennych 34 gatunki, w tym 27 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego. Stwierdzono także 8 gatunków ptaków zalatujących z terenów sąsiednich (**tab. 18**). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 53,8 os./10 ha/kontrolę.

Zdj. 12. Gągoł stwierdzony w okresie przelotów na mostkach na stawach w obrębie Pola Mokotowskiego (fot. Tomasz Chodkiewicz)

Tabela 18. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych, stwierdzonych na terenie części S Parku Pole

Mokotowskie w roku 2025 w okresach migracji wiosennej, jesiennej i w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – gatunek zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–77	9	37,2
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	PW	1	0,5	0,5
3	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	PW, PJ	1	0,5	0,5
4	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW, PJ	1–20	3,7	9,7
5	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	PW	1–16	4,1	7,7
6	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	PW	1–2	0,6	1
7	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Z	1	0,5	0,5
8	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PW, PJ, Z	1–2	0,6	1
9	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW, PJ	1–5	0,9	2,4
10	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PW, PJ	1–9	1,4	4,3
11	gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	PJ	1	0,5	0,5
12	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	PJ	1–2	0,7	1
13	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	Z	1–33	3,3	15,9
14	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PW, PJ	1–2	0,6	1
15	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	3–39	8,6	18,8
16	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	1–46	7,4	22,2
17	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	1–14	3,2	6,8
18	kawka	<i>Cooeus monedula</i>	PW, PJ, Z	1–61	3,9	29,5
19	kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	PW	1	0,5	0,5
20	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	PW	1	0,5	0,5
21	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–12	1,9	5,8
22	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	PJ	1	0,5	0,5
23	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PW, PJ	1	0,5	0,5
24	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	PW, PJ	2–87	9,7	42
25	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	1–22	4,5	10,6
26	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	PW, PJ	2–11	2	5,3
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW, PJ	1–7	2,0	3,4
28	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	2–27	6,2	13
29	muchotłówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	PW	2	1	1
30	muchotłówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW	6	2,9	2,9
31	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	1–8	2,6	3,9
32	myszotów	<i>Buteo buteo</i>	PJ	1	0,5	0,5
33	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	PW	1–2	0,6	1
34	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW, PJ	1–8	1,6	3,9
35	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PW	1	0,5	0,5
36	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1–2	0,7	1
37	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PW, PJ	1	0,5	0,5
38	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	PW	1	0,5	0,5
39	pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	PW	1	0,5	0,5
40	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	PJ	1–2	0,6	1
41	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW, PJ	1–8	1,2	3,9

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
42	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW, PJ	1–4	1	1,9
43	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ, Z	1–4	1	1,9
44	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PW, PJ	1–3	0,9	1,4
45	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW, PJ	1–17	2,6	8,2
46	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–14	3,1	6,8
47	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW, PJ, Z	1–3	0,8	1,4
48	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	PW, PJ	1–3	0,8	1,4
49	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	PJ	2	1	1
50	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	2–5	1,8	2,4
51	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	PW	1	0,5	0,5
52	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	PW, PJ	1–50	7,7	24,2
53	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1–2	0,7	1
54	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW	1	0,5	0,5
55	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1–11	1,7	5,3
Średnio na kontrolę				111	53,8	

4.4.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12-28.02) stwierdzono 26 gatunków ptaków o średnim zagęszczeniu 63,3 os./10 ha/kontrolę (tab. 19).

Tabela 19. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie części S Pola Mokotowskiego w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	14–39	11,7	18,8
2	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	1	0,5	0,5
3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	0,5	0,5
4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	1–2	0,6	1
5	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	1	0,5	0,5
6	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	1–2	0,6	1
7	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2–154	14,1	74,4
	gawron/wrona (siwa)/kawka	<i>Corvus frugilegus/Corvus corone ssp. cornix/Coloeus monedula</i>	149	72	72
8	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	4	1,9	1,9
9	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	1–7	1,3	3,4
10	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	1	0,5	0,5
11	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	2–6	2,1	2,9
12	kos	<i>Turdus merula</i>	1–5	1,8	2,4
13	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	1–2	0,6	1
14	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	12–19	7,5	9,2
15	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	3–89	12,3	43
16	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	4	1,9	1,9
17	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	2	1	1

	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	2–4	1,6	1,9
18	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	12–32	9,1	15,5
19	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1–7	1,4	3,4
20	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	2	1	1
21	sroka	<i>Pica pica</i>	1–3	0,8	1,4
22	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1–4	1,1	1,9
23	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	1–28	5,9	13,5
24	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	2–24	6,3	11,6
25	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–12	2	5,8
26	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	17–51	13,8	24,6
Średnio na kontrolę			131	63,3	

Nocujące ptaki krukowate

Podczas dwóch kontroli wieczornych (nr 33 i 34) dedykowanych określeniu liczebności nocujących ptaków z rodziny krukowatych (gawron, kawka, wrona siwa), stwierdzono odpowiednio 27 i 154 nocujące ptaki na terenie części S (tab. 20).

Tabela 20. Liczebność nocujących ptaków krukowatych stwierdzonych w części S Parku Pole Mokotowskie w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Nr kontroli	Liczebność
1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	33, 34	24, 154
2	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	33	3

4.4.3. Awifauna lęgowa

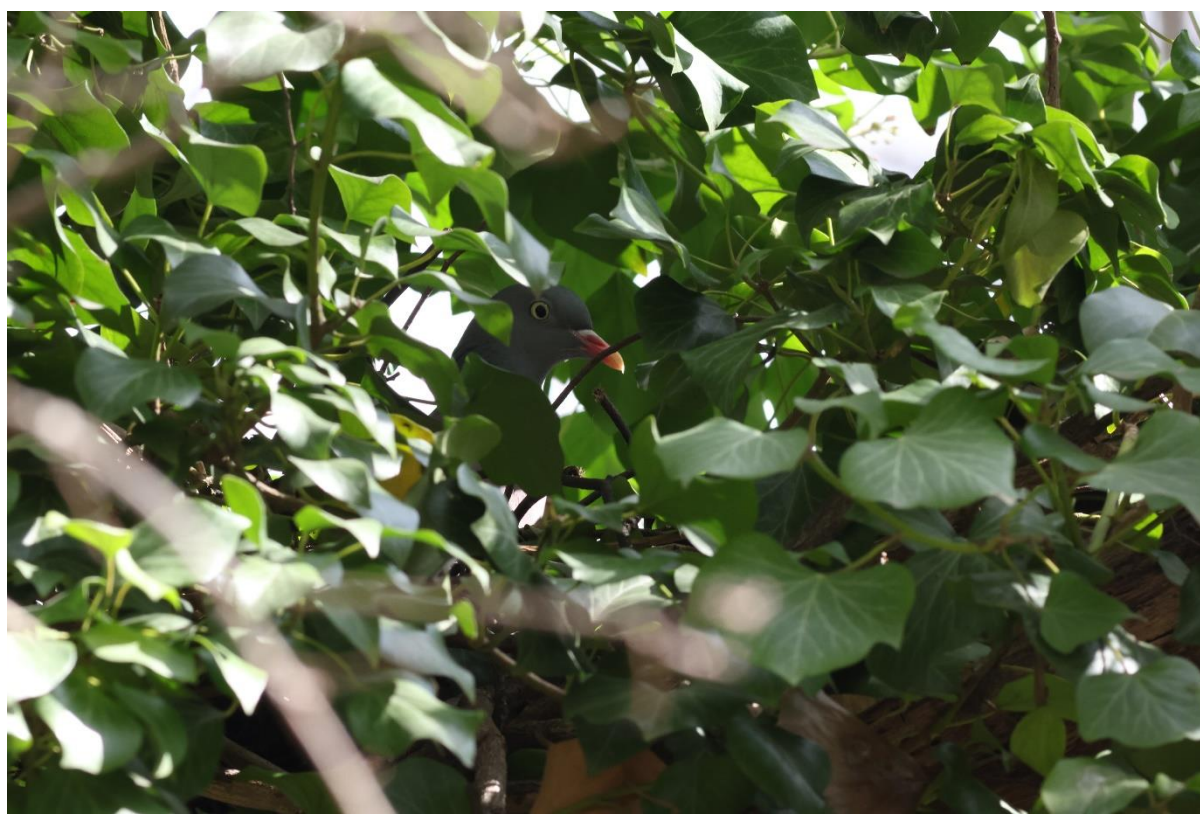
W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03-29.07) na terenie części południowej (S) Pola Mokotowskiego stwierdzono obecność 23 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 21). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 16 gatunków, kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 6 gatunków, kat. A (gniazdowanie możliwe) – 1 gatunek.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 89,4 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 21. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych części S Pola Mokotowskiego stanowiła 75,2% wszystkich par, należało do niej 6 gatunków: grzywacz (zdz. XX), modraszka, kapturka, modraszka, bogatka, wrona (siwa) i szpak. Największy udział w tej grupie wykazywał grzywacz (26,5%). Wśród grup ekologicznych największy udział miały gatunki gniazdujące wysoko na drzewach (49,5% całego zespołu ptaków lęgowych), następnie dziuplaki (36,0%), a najmniej – ptaki gniazdujące nisko (14,5%).

Tabela 21. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych w części S Parku Pole Mokotowskie w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów) Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchni całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty –

1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. * – gatunek wpisany do Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, ** – gatunek wpisany na Czerwoną listę ptaków Polski. Uszeregowano wg. malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr	Z śr	D
1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	48-50	49	23,7	26,5%
2	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	28	28	13,5	15,1%
3	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	C	19	19	9,2	10,3%
4	bogatka	<i>Parus major</i>	C	17-18	17,5	8,5	9,5%
5	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	13-15	14	6,8	7,6%
6	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	11-12	11,5	5,6	6,2%
7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	6-10	8	3,9	4,3%
8	kos	<i>Turdus merula</i>	C	7,5	7,5	3,6	4,1%
9	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	C	7	7	3,4	3,8%
10	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	C	5	5	2,4	2,7%
11	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	4	4	1,9	2,2%
12	gawron**	<i>Corvus frugilegus</i>	C	3	3	1,4	1,6%
13	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	C	2,5	2,5	1,2	1,4%
14	dzięcioł średni*	<i>Dendrocoptes medius</i>	C	2	2	1,0	1,1%
15	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	C	1	1	0,5	0,5%
16	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	B	1	1	0,5	0,5%
17	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	C	1	1	0,5	0,5%
18	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	B	1	1	0,5	0,5%
19	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	B	1	1	0,5	0,5%
20	zaganiać	<i>Hippolais icterina</i>	B	1	1	0,5	0,5%
21	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	1	1	0,5	0,5%
22	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	B	+	+		
23	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	A	+	+		
suma				180-190	185	89,4	100%

Zdj. 13. Grzywacz to najliczniejszy gatunek lęgowy parku. Choć najczęściej buduje dość niedbałe i odłonięte gniazda, przez co jego lęgi szybko padają ofiarami drapieżników, to w części południowej Pola Mokotowskiego znajdował idealne ukrycia gniazdowe (fot. Tomasz Chodkiewicz)

4.5. Część wschodnia (E)

W niniejszym podrozdziale podano wyniki dla awifauny przelotnej, zimującej i lęgowej dla części wschodniej Pola Mokotowskiego (E). W okresie od 12 marca 2025 do 28 lutego 2026 roku, podczas 39 kontroli obejmujących obszar całego parku (**tab. 6**), stwierdzono 70 gatunków ptaków. Do awifauny tej części należały 63 gatunki, gdyż 7 gatunków stwierdzono jedynie podczas przelotu nad omawianą częścią parku (nie związane z terenem). Łącznie dokonano 2983 obserwacji 5516 osobników (**tab. 22**). 25 gatunków uznano za lęgowe, 55 gatunków było przelotne, 11 zalatywało z sąsiednich terenów, a 34 gatunki stwierdzono w okresie zimowym.

Tabela 22. Liczba obserwacji i osobników oraz status (L – lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący, W – zimujący) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych w części wschodniej Parku Pole Mokotowskie (E) w okresie 12.03.2025-28.02.2026. Podana liczba osobników jest w większości przypadków wyższa niż rzeczywiście występujących w parku, gdyż zsumowano często te same osobniki widziane na kolejnych kontrolach. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej. * - gatunki stwierdzone wyłącznie podczas przelotu nad parkiem.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
1	bogatka	<i>Parus major</i>	L, P, W	285	517
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	L, P	10	15
3	czyż	<i>Spinus spinus</i>	P, W	3	23
4	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P, W	12	18
5	dymówka*	<i>Hirundo rustica</i>	P	1	2
6	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	L, P	4	4
7	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	L, W	21	23
8	dzięcioł czarny*	<i>Dryocopus martius</i>	Z	1	1
9	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	W, Z	21	21
10	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	Z	3	3
11	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	P, W	9	9
12	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L, P, W	51	170
13	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P, W, Z	45	130
14	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	P	1	1
15	gęgawa*	<i>Anser anser</i>	P	1	6
16	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	P, W	13	47
17	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	L, W	43	119
18	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	P, W	4	4
19	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	418	824
20	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	W	2	110
21	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	P, W	5	5
22	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L	12	62
23	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	132	150
24	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L, P, W	20	33
25	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	L	3	3
26	kormoran*	<i>Phalacrocorax carbo</i>	P	5	7

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
27	kos	<i>Turdus merula</i>	L, P, W	140	187
28	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	L, P, W	11	12
29	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	Z	5	5
30	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L, P	5	11
31	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	L, P, W	153	365
32	mandarynka*	<i>Aix galericulata</i>	P	1	1
33	mazurek	<i>Passer montanus</i>	L, W	118	236
34	mewa siwa*	<i>Larus canus</i>	W	2	2
	mewa srebrzysta / bia- łogłowa / romańska*	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	P, W	9	19
35	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	P, W	295	519
36	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	P	1	1
37	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	P	7	8
38	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	P, W	20	42
39	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	Z	3	5
40	paszkoć	<i>Turdus viscivorus</i>	P, W	3	3
41	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	P, W	8	13
42	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P, W	68	81
43	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	P	2	2
44	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L, P	35	45
45	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	P	11	11
46	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	14	23
47	pliszka siwa*	<i>Motacilla alba</i>	P	1	1
48	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	P	1	1
49	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	P	5	5
50	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	W	1	6
51	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	P, W, Z	41	44
52	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	P	1	1
53	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	P	2	2
54	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	L, P	19	19
55	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	P	2	5
56	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	P, W, Z	17	23
57	sroka	<i>Pica pica</i>	L, P, W	32	50
58	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	P, W	15	15
59	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L, P, W	17	27
60	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P, W	298	626
61	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P, W, Z	10	35
62	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	P	4	5
63	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	P	3	3
64	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	P	16	16
65	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	P	4	4
66	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	L, P, W	322	574
67	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1	1
68	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L, P	5	5
69	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P, W	125	145

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	N obs.	N os.
70	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	Z	5	5
Łącznie gatunków: 70				2983	5516

4.5.1. Awifauna przelotna i ptaki zalatujące

W okresie migracji wiosennej (12.03-13.05) oraz jesiennej (1.09-30.11) stwierdzono występowanie 56 gatunków, które uznano za przelotne. Grupę migrantów wiosennych tworzyło 47 gatunków, migrantów jesiennych 37 gatunków, w tym 28 gatunków migrantów stwierdzano zarówno w trakcie przelotu wiosennego jak i jesiennego. Stwierdzono także 11 gatunków ptaków zalatujących z terenów sąsiednich (**tab. 23**). Średnie zagęszczenie ptaków w okresach migracji wynosiło 92,4 os./10 ha/kontrolę.

Tabela 23. Status, liczebność, zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków przelotnych, stwierdzonych na terenie części E Parku Pole Mokotowskie w roku 2025 w okresach migracji wiosennej, jesiennej i w okresie dyspersji. Status: PW – migrant wiosenny, PJ – migrant jesienny, Z – gatunek zalatujący. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	PW, PJ	1–30	8,8	15,9
2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	PW	2–5	1,9	2,6
3	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW, PJ	1–20	5,6	10,6
4	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	PW, PJ	1–4	1,5	2,1
5	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	PJ	2	1,1	1,1
6	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	PW	1	0,5	0,5
7	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	Z	1	0,5	0,5
8	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	Z	1–2	0,6	1,1
9	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	Z	1–2	0,8	1,1
10	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PW, PJ	1	0,5	0,5
11	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW, PJ	1–34	3,5	18
12	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PW, PJ, Z	1–20	4,6	10,6
13	gąsiorzek	<i>Lanius collurio</i>	PW	1	0,5	0,5
14	gęgawa	<i>Anser anser</i>	PW	6	3,2	3,2
15	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	PJ	2	1,1	1,1
16	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PJ	1–2	0,8	1,1
17	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, PJ	2–133	19,6	70,4
18	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	PW, PJ	1–2	0,7	1,1
19	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, PJ	1–19	3,9	10,1
20	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PW, PJ	1–9	1,6	4,8
21	kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	PW	1	0,5	0,5
22	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	PW	1–2	0,7	1,1
23	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, PJ	1–16	3,3	8,5
24	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	PW, PJ	1	0,5	0,5
25	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	Z	1	0,5	0,5
26	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	PW	2–4	1,4	2,1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Status	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
27	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, PJ	2–43	8,3	22,8
28	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	PW	1	0,5	0,5
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	PW, PJ	1–2	0,7	1,1
29	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PW, PJ	1–42	9,5	22,2
30	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	PW	1	0,5	0,5
31	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW, PJ	1–2	0,8	1,1
32	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	2–17	4	9
33	oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	Z	1–2	0,9	1,1
34	paszkoł	<i>Turdus viscivorus</i>	PW	1	0,5	0,5
35	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	PJ	1–4	1,1	2,1
36	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PW, PJ	1–6	1,4	3,2
37	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PW	1	0,5	0,5
38	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1–5	1,7	2,6
39	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PW, PJ	1–2	0,7	1,1
40	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW, PJ	1	0,5	0,5
41	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	PW	1	0,5	0,5
42	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	PJ	1	0,5	0,5
43	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	PW, PJ	1–2	0,7	1,1
44	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PW, PJ, Z	1–8	1,5	4,2
45	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	PW	1	0,5	0,5
46	stonka	<i>Scolopax rusticola</i>	PW	1	0,5	0,5
47	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	PW	2–3	1,1	1,6
48	sosnowka	<i>Periparus ater</i>	PJ	2–3	1,3	1,6
49	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW, PJ, Z	1–6	1,1	3,2
50	sroka	<i>Pica pica</i>	PW, PJ	1–4	1,1	2,1
51	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PW, PJ	1–4	1	2,1
52	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PW, PJ	1–5	0,9	2,6
53	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, PJ	1–86	16,2	45,5
54	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, Z	1–14	2,8	7,4
55	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	PW, PJ	1–4	1,3	2,1
56	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	PJ	1	0,5	0,5
57	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1–6	2	3,2
58	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	PW	1–3	1,1	1,6
59	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	PW, PJ	4–32	8,4	16,9
60	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Z	1	0,5	0,5
61	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW	1–3	1,1	1,6
62	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, PJ	1–14	3,4	7,4
63	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	Z	1–2	0,7	1,1
Średnio na kontrolę				175	92,4	

Zdj. 14. Drożdżik obserwowany podczas migracji wiosennej w leśnym fragmencie przy Al. Niepodległości w części wschodniej Pola Mokotowskiego (fot. Bartosz Smyk).

4.5.2. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (1.12-28.02) stwierdzono 34 gatunki ptaków o średnim zagęszczeniu 68,0 os./10 ha/kontrolę (tab. 24).

Tabela 24. Liczebność (zakres), zagęszczenie średnie (x/10 ha) i maksymalne (max/10 ha) w przeliczeniu na kontrolę poszczególnych gatunków ptaków zimujących, stwierdzonych na terenie części E Pola Mokotowskiego w okresie 1.12.2025-28.02.2026. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
1	bogatka	<i>Parus major</i>	11–40	10,8	21,2
2	czyż	<i>Spinus spinus</i>	2	1,1	1,1
3	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	1	0,5	0,5
4	dzięcioł białoszy	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	0,5	0,5
5	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	1–2	0,7	1,1
6	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	1	0,5	0,5
7	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	1–57	7,1	30,2
8	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2–21	5,9	11,1
9	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	2–13	3,8	6,9
10	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	2–12	3,3	6,3
11	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	1	0,5	0,5
12	jemiołuska	<i>Bombycilla garrulus</i>	40–70	29,1	37

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczebność	x/10 ha	max/10 ha
13	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	1	0,5	0,5
14	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1	0,5	0,5
15	kos	<i>Turdus merula</i>	1–10	2,4	5,3
16	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	1–2	0,7	1,1
17	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1–35	6,7	18,5
18	mazurek	<i>Passer montanus</i>	4–10	4,1	5,3
19	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	1	0,5	0,5
	mewa srebrzysta / białogłowa / romańska	<i>Larus argentatus / cachinnans / michahellis</i>	1–10	2,9	5,3
20	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	9–23	7,5	12,2
21	mysiokrólik	<i>Regulus regulus</i>	1–2	0,7	1,1
22	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	2	1,1	1,1
23	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	3–4	1,9	2,1
24	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1–5	1,2	2,6
25	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	6	3,2	3,2
26	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	1–2	0,8	1,1
27	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	1–3	1,1	1,6
28	sroka	<i>Pica pica</i>	1–2	0,8	1,1
29	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	2	1,1	1,1
30	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	1–7	1,3	3,7
31	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	3–13	3,9	6,9
32	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	1–5	1,4	2,6
33	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	4–25	8,2	13,2
34	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	2–8	2,6	4,2
Średnio na kontrolę			129	68,0	

Nocujące ptaki krukowate

Podczas dwóch kontroli wieczornych (nr 33 i 34) dedykowanych określeniu liczebności nocujących ptaków z rodziny krukowatych (gawron, kawka, wrona siwa), stwierdzono 4 nocujące wrony siwe w trakcie kontroli 33.

4.5.3. Awifauna lęgowa

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03-29.07) na terenie części wschodniej (E) Pola Mokotowskiego stwierdzono obecność 25 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 25). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 16 gatunków, kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 5 gatunków, kat. A (gniazdowanie możliwe) – 3 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 94,2 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 25. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych części W Pola Mokotowskiego stanowiła 74,7% wszystkich par, należało do niej 6 gatunków: szpak, grzywacz, kapturka, modraszka, bogatka i kwiczoł. Największy udział w tej grupie wykazywał szpak (24,7%).

Wśród grup ekologicznych największy udział miały dziuplaki (44,9% całego zespołu ptaków lęgowych), następnie gatunki gniazdujące wysoko na drzewach (43,3%), a najmniejszy – ptaki gniazdujące nisko (11,8%).

Tabela 25. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych w części wschodniej Parku Pole Mokotowskie (E) w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów) Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. * – gatunek wpisany do Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Uszeregowano wg. malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D
1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	42-46	44	23,3	24,7%
2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	40-44	42	22,2	23,6%
3	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	C	13,5-14,5	14	7,4	7,9%
4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	13	13	6,9	7,3%
5	bogatka	<i>Parus major</i>	C	11	11	5,8	6,2%
6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	9	9	4,8	5,1%
7	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	8,5	8,5	4,5	4,8%
8	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	8	8	4,2	4,5%
9	kos	<i>Turdus merula</i>	C	7,5	7,5	4,0	4,2%
10	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	C	7,5	7,5	4,0	4,2%
11	piegża	<i>Curruca curruca</i>	C	3	3	1,6	1,7%
12	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	C	2	2	1,1	1,1%
13	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	B	2	2	1,1	1,1%
14	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	C	1	1	0,5	0,6%
15	dzięcioł białoszyi*	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C	1	1	0,5	0,6%
16	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	B	1	1	0,5	0,6%
17	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	B	1	1	0,5	0,6%
18	sroka	<i>Pica pica</i>	C	1	1	0,5	0,6%
19	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	B	1	1	0,5	0,6%
20	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	C	0,5	0,5	0,3	0,3%
21	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	A	+	+		
22	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	A	+	+		
23	jerzyk	<i>Apus apus</i>	A	+	+		
24	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	B	+	+		
25	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	A	+	+		
suma				173,5-182,5	178	94,2	100%

4.6. Przegląd gatunków lęgowych w całym parku

Poniższy przegląd zawiera opis gatunków lęgowych w Parku Pole Mokotowskie. Dla każdego gatunku określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 24 gatunki, kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 9 gatunków, kat. A (gniazdowanie możliwe) – 5 gatunków.

W nawiasach podano część Pola Mokotowskiego, w której występował gatunek jako lęgowy. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Bogatka *Parus major* – C – 42,5–43,5 par (część E, N, S, W)

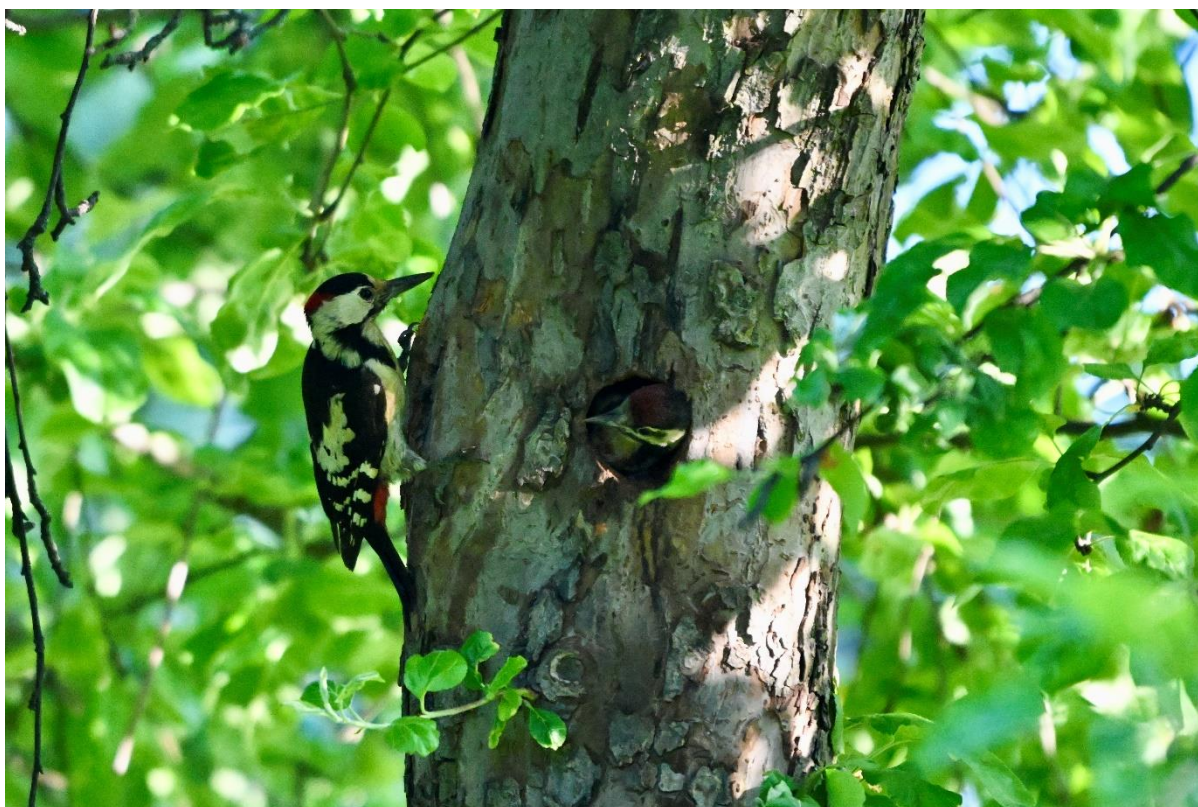
Na całej powierzchni Pola Mokotowskiego gniazdowało 42,5–43,5 par bogatki, rozmieszczonych równomiernie w zadrzewionych fragmentach na całym obszarze badań. Liczebność określono na podstawie obserwacji równoczesnych śpiewających samców, uzupełnionych kontrolą zajętych miejsc lęgowych. Odnaleziono 31 gniazd, z czego jedynie 9 znajdowało się w dziuplach naturalnych (m.in. jabłoni, lipy, klonu zwyczajnego, klonu tatarskiego oraz robinii akacjowej).

Cierniówka *Curruca communis* – C – 1 para (część E)

Jedna para gniazdowała przy fontannie, na bardziej otwartym fragmencie powierzchni, obfitującym w gęste i niskie krzewy. Wielokrotnie notowano śpiewające samce, zaś w czerwcu obserwowano rodzinę z co najmniej dwoma podlotami.

Dzięcioł białoszy *Dendrocopos syriacus* – C – 2 pary (część E i N)

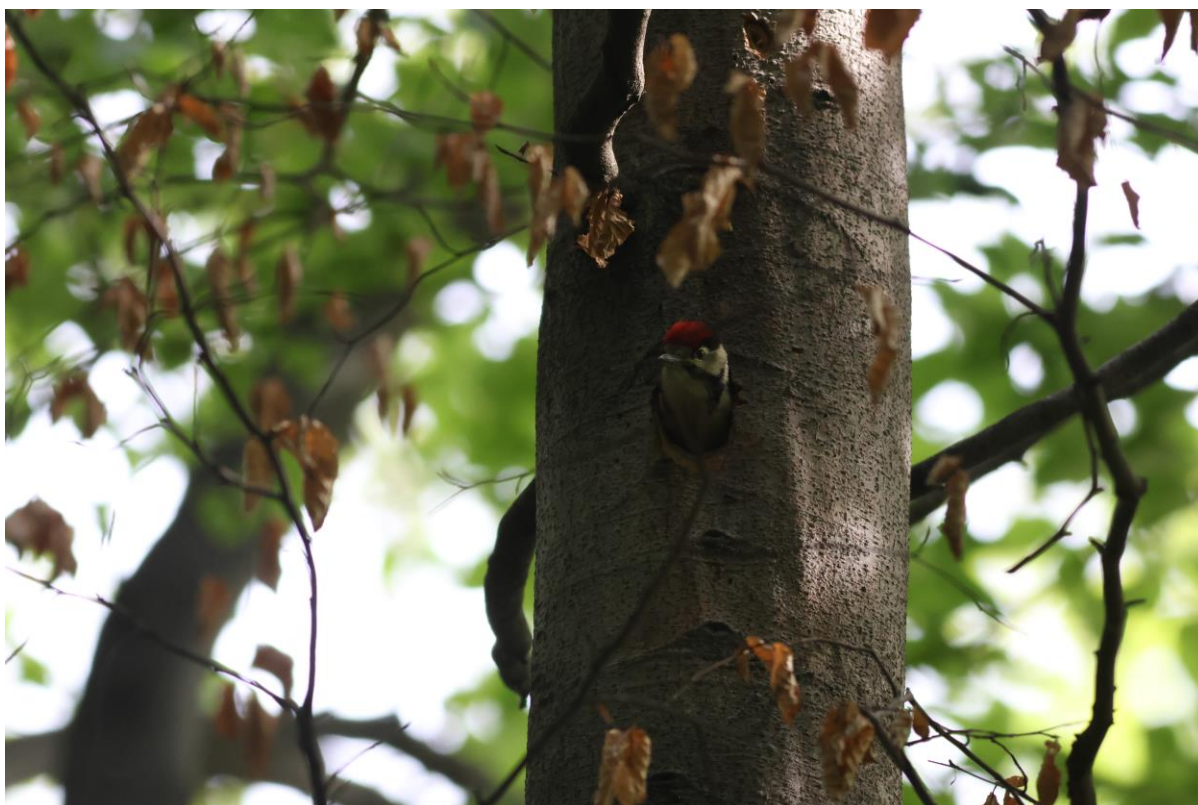
Północna część Pola Mokotowskiego stanowiła terytorium jednej pary. Ptaki obserwowano regularnie w różnych częściach parku. 15 czerwca zlokalizowano czynną dziuplę na wschodnim skraju parku (oboje rodzice karmiący młode), tuż przy granicy powierzchni. Dziupla znajdowała się w jabłoni na wysokości ok. 3m. Terytorium drugiej pary stanowiła wschodnia część Pola Mokotowskiego, gdzie najwięcej stwierdzeń koncentrowało się w rejonie przylegającym do stadionu Syrenki i tam zlokalizowano czynną dziuplę w klonie jesionolistnym tuż przy południowej granicy powierzchni. Dzięcioła białoszyjego obserwowano również w zachodniej części w trakcie całego sezonu lęgowego, ale obserwacje te nie pozwoliły na określenie kolejnego terytorium.

Zdj. 15. Dzięcioł białoszy karmiący młode (fot. Krzysztof Tabernacki)

Dzięcioł duży *Dendrocopos major* – C – 2 pary (część S i W)

Na początku sezonu lęgowego bębniące i aktywne osobniki stwierdzano w centralnej części północnego fragmentu powierzchni badawczej oraz w lesie dębowym przy ul. Batorego. Obserwowano również dwie próby kucia dziupli w części północnej – 27.03 w klonie jesionolistnym w okolicy Biblioteki Narodowej i 05.04 w centralnej części powierzchni, niemniej żadna z nich nie zakończyła się zasiedleniem. Na podstawie analizy map gatunkowych, para ta ostatecznie założyła gniazdo w części południowej, w rejonie lokalu „Bolek”, gdzie 24 maja odnaleziono dziuplę lęgową z pisklętami, wykutą w buku rosnącym tuż przy zabudowaniach lokalu. Terytorium drugiej pary znajdowało się w części zachodniej terenu badań, gdzie 13 maja potwierdzono zajęcie dziupli wykutej wcześniej w jesionie, na wysokości 4 metrów. Głośne i wyglądające pisklęta obserwowano w niej po raz ostatni w dniu 27 maja. W części wschodniej natomiast obserwacje dzięciołów dużych nie pozwoliły na określenie terytorium lęgowego.

Zdjęcie 16. Młody dzięcioł duży w dziupli w buku w rejonie lokalu Bolek w południowej części Pola Mokotowskiego (fot. Tomasz Chodkiewicz).

Dzięcioł średni *Dendrocopos medius* – C – 2 pary (część S)

W marcu obserwowano parę, do której dołączył trzeci osobnik, co wskazywało na rywalizację o terytorium. W kwietniu notowano agresywne zachowania między dwoma. Na tej podstawie oraz w oparciu o obserwacje odzywających się ptaków wyznaczono dwa terytoria lęgowe: jedno w północnej, drugie w południowej części powierzchni S. W rewirze południowym, w pobliżu parkingu przy ul. Batorego, odnaleziono dziuplę w trakcie wykuwania. Jednak pod koniec tego etapu ptaki zostały przegonione przez szpaki, które ostatecznie przejęły miejsce lęgowe.

Dzięciołek *Dryobates minor* – A – (+) (część W)

Pojedyncze osobniki w różnych lokalizacjach obserwowano od początku marca do 30 kwietnia. W większości przypadków były to osobniki odzywające się głosem terytorialnym, obserwowano również samicę. Teren badań stanowił bliżej nieokreśloną część terytorium. Gatunek uznano za lęgowy, lecz nie określono jego udziału w zespole ptaków lęgowych.

Dzwoniec *Chloris chloris* – B – 2 pary (część E i W)

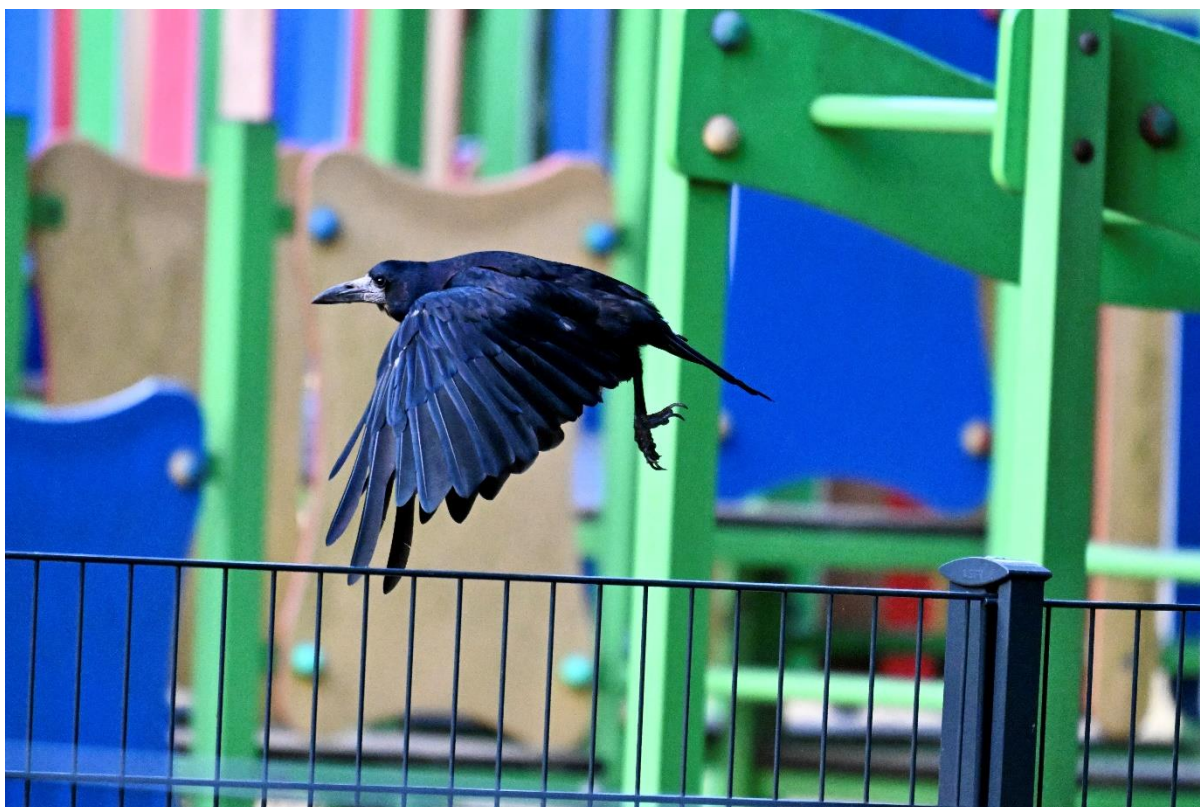
Terytorium jednej pary wyznaczono w części zachodniej, gdzie śpiewającego samca obserwowano po raz pierwszy 17 marca. Ptaki obserwowano do 21 maja. 7 maja obserwowano parę ptaków wspólnie zaglądającą w iglaste krzewy, poszukując zapewne miejsca na gniazdo. Terytorium drugiej pary stwierdzono w centralnej części powierzchni E. W pozostałych częściach obserwacje nie pozwoliły na określenie większej liczby terytoriów lęgowych.

Zdj. 17. Śpiewający dzwonec (fot. Krzysztof Tabernacki)

Gawron *Corvus frugilegus* – C – 3 pary (część S)

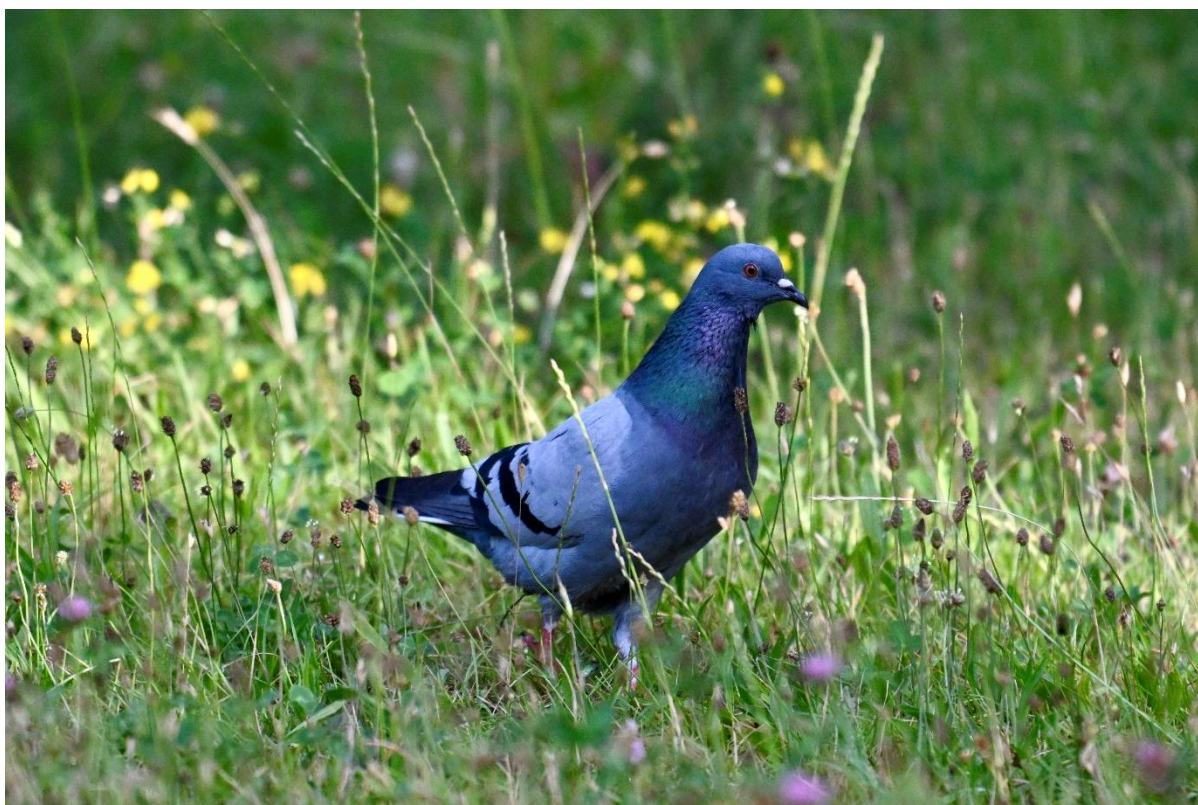
W części S odnotowano 3 gniazda gawrona, budowane w pierwszej połowie kwietnia. Dwa z nich zlokalizowane były w drzewostanie na zachód od stawików, natomiast jedno znajdowało się w pobliżu parkingu przy ul. Batorego. Po zakończeniu budowy dorosłe ptaki obserwowano jeszcze w maju w pobliżu gniazd, jednak z wyraźnie malejącą intensywnością. Nie stwierdzono zachowań związanych z karmieniem piskląt ani obecności młodych, co wskazuje na prawdopodobne straty lęgowe na wczesnym etapie lęgu.

Zdj. 18. Gawron zrywający się z ogrodzenia placu zabaw przy ul. Fińskiej (fot. Krzysztof Tabernacki)

Gołąb miejski *Columba livia* forma *urbana* – A – (+) (część E)

Regularnie obserwowany na powierzchni osobniki żerujące. Ptaki te gniazdowały najprawdopodobniej na budynkach otaczających teren badań. Na powierzchni badawczej obserwowano do 12 osobników.

Zdj. 19. Gołąb miejski żerujący na trawniku przy Al. Niepodległości (fot. Krzysztof Tabernacki)

Grubodziób *Coccothraustes coccothraustes* – A – (+) (część S)

Pojedynczego osobnika grubodzioba wykrywano na powierzchni od początku marca do końca maja, głównie w jej południowej, bardziej lesistej części. Obserwacje dotyczyły ptaka żerującego i przemieszczającego się w obrębie zadrzewień. Nie stwierdzono zachowań wskazujących na zajęcie terytorium lęgowego ani oznak obecności lęgu. Ze względu na skrytość, gatunek uznano za lęgowy, lecz nie określono jego udziału w zespole ptaków lęgowych.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 127-135 par (część E, N, S, W)

Najliczniejszy gatunek lęgowy Parku Pole Mokotowskie. Podstawą określenia liczebności były obserwacje równoczesne ptaków wykazujących zachowania terytorialne oraz kontrola zajętych gniazd. Na powierzchni S mimo wczesnego rozpoczęcia sezonu lęgowego, aż do końca czerwca nie stwierdzono żadnego gniazda z pisklętami. Dopiero podczas kontroli 25 lipca w dwóch gniazdach zlokalizowanych w pobliżu placu zabaw obserwowano pisklęta. Na powierzchni W ostatnie lęgowe ptaki odnotowano w sierpniu (gniazdo z młodymi). Ptaki zasiedlały park równomiernie, a najliczniejsze były w luźnych zadrzewieniach z udziałem niższej roślinności. Z uwagi na wysokie zagęszczenie, obserwowano nietypowe dla tego gatunku gniazdowanie semikolonijne. 24 kwietnia obserwowano jednocześnie cztery zajęte gniazda w jednym zadrzewieniu świerków srebrzystych (maksymalnie oddalone od siebie na 20 metrów). Sukces lęgowy był niewielki, potwierdzony w zaledwie 3 przypadkach. Wielokrotnie obserwowano budowę gniazda przez parę, a na kolejnych kontrolach gniazda te były już opuszczone. Na powierzchni E odnaleziono 17 gniazd w 16 terytoriach, wszystkie lęgi skończyły się stratami. Na powierzchni N znajdowało się najmniej terytoriów, prawdopodobnie ze względu na przewagę niskich zadrzewień składających się z drzew owocowych oraz otwarty teren stanowiący wybieg dla psów. Na powierzchni wykryto jedynie 4

gniazda, z których jedno zostało porzucone na etapie budowy; w żadnym z pozostałych gniazd nie odnotowano sukcesu lęgowego. Wszystko wskazuje na to, że znaczna część lęgów w całym parku padała ofiarą drapieżnictwa, najprawdopodobniej ze strony wron.

Zdj. 20. Para grzywaczy z gniazdem w zadrzewieniu przy Pomniku Jazdy Polskiej (fot. Bartosz Smyk)

Zdj. 21. Gniazdo grzywacza z młodym w części zachodniej (fot. Łukasz Wardecki)

Jerzyk *Apus apus* – A – (+) (część E)

Przez cały sezon lęgowy nad powierzchnią badawczą obserwowano żerujące ptaki, zapewne lęgowe na budynkach otaczających park. Maksymalnie stwierdzono 17 os.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – C – 54-56 par (część E, N, S, W)

Podstawą wyznaczenia liczby par były obserwacje równoczesne śpiewających samców. Z uwagi na gniazdowanie gatunku nisko i w gęstej roślinności, zaniechano poszukiwania gniazd. Najwięcej terytoriów stwierdzono na powierzchni S, zwłaszcza we fragmencie zadrzewienia z bogatym podszytem oraz licznymi „warkoczami” starych, splątanych gałęzi. Odnaleziono jedno aktywne gniazdo, zlokalizowane w gęstych zakrzaczeniach przy cieku łączącym zbiornik wodny z głównym stawem w zachodniej części parku. Obserwacje wskazują, że lęg zakończył się prawdopodobnie sukcesem i młode opuściły gniazdo. W części W kapturka zasiedlała obszary parku porośnięte niższą, gęstą roślinnością, unikając zadrzewień z niskim udziałem krzewów. Na powierzchni E obserwowano samicę z podlotem, co jest dowodem na gniazdowanie pewne gatunku. Najmniejszą liczebność określono w części N, gdzie był mały udział zakrzaczeń i wyznaczono 7 terytoriów.

Zdj. 22. Samiec kapturki śpiewający z zadrzewienia obok boiska rugby (fot. Krzysztof Tabernacki)

Kawka *Coloeus moledula* – B – (+) (część E)

Przez cały sezon lęgowy wiele razy obserwowano po 1-2 osobniki w różnych częściach powierzchni. Były to głównie ptaki żerujące; raz stwierdzono parę zbierającą materiał (przy budynku Wydziału Inżynierii Chemicznej i Procesowej PW). Wszystkie obserwacje dotyczyły ptaków lęgowych poza terenem badań, zapewne również na otaczających park budynkach.

Zdj. 23. Kawka żerująca na trawnikach Pola Mokotowskiego (fot. Tomasz Chodkiewicz).

Kopciuszek *Phoenicurus ochruros* – A – (+) (część E)

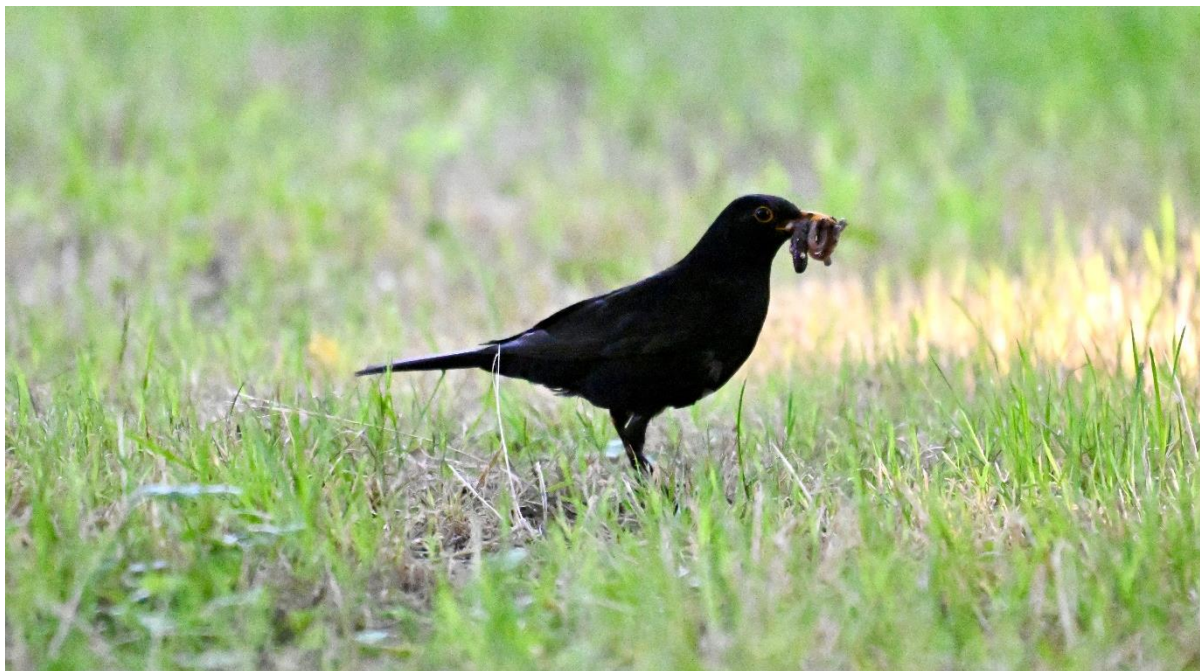
Dwa razy w sezonie obserwowano żerujące kopciuszki w północno-zachodnim fragmencie powierzchni. Były to niewątpliwie ptaki z terytorium zlokalizowanego tuż za granicą terenu badań, na terenie kompleksu budynków GUS, skąd przez cały sezon słyszano terytorialnego samca.

Zdj. 24. Kopciuszek z rejonu Biblioteki Narodowej (fot. Krzysztof Tabernacki)

Kos *Turdus merula* – C – 28,5 pary (część E, N, S, W)

Liczebność określono na podstawie równoczesnych nasłuchów śpiewających samców, uzupełnionych innymi obserwacjami. Terytoria kosów były rozmieszczone równomiernie tam, gdzie teren był pokryty zakrzaczeniami i zadrzewieniem z podszytem. W części W pierwsze gniazdo z dużymi już pisklętami znaleziono 15 kwietnia, co świadczy o bardzo wczesnym lęgu. Na powierzchni S aż 5 z 7,5 par gniazdowało wokół trawników w centrum powierzchni, otoczonych płacami lasu z dobrze rozwiniętym podszytem. Dodatkowe osłony w postaci „warkoczy” gałęzi oraz pni porośniętych bluszczem tworzyły dogodne warunki zarówno do żerowania, jak i do zakładania gniazd. W części E odnaleziono jedno gniazdo – w tui przy Pomniku Lotników Polskich. Sukces stwierdzono tylko w jednym przypadku – para lęgowa w rejonie oczka w części zachodniej wyprowadziła dwa młode. Na powierzchni N stwierdzono terytoria 4, przy czym dwa z nich mieściły się częściowo poza powierzchnią, na terenie ogródków działkowych. Odnaleziono w sumie trzy gniazda: dwa w żywopłotach otaczających teren fundacji „Synapsis” i jedno w centralnej części powierzchni, zlokalizowane na wysokości ok. 1,2 m w gęstym zakrzaczeniu lilaka i klonu jesionolistnego. Pozostałe dwa znajdowały się prawdopodobnie na terenie Biblioteki Narodowej i w gęstym zakrzaczeniu na północ od Biblioteki (obserwowano ptaka noszącego tam materiał gniazdowy). W przypadku znalezionych gniazd wszystkie lęgi zakończyły się stratą - w przynajmniej dwóch na etapie wysiadywania.

Zdj. 25 Samiec kosa zbierający pożywienie na trawniku rejonie odbudowanych domków fińskich (fot. Krzysztof Tabernacki)

Zdj. 26. Gniazdo kosa z pisklętami w bluszczu, część zachodnia (fot. Łukasz Wardecki)

Krogulec *Accipiter nisus* – C – 1 para (część W)

Wszystkie obserwacje krogulca miały miejsce w południowo-wschodniej części obszaru badań. Ta nieużytkowana i bardzo gęsto porośnięta część stanowiła także terytorium gniazdowe. Samo gniazdo znajdowało się blisko przepływu, zaledwie na wysokości 4 metrów. W okresie wysiadywania i karmienia młodych ptaki nie były płochliwe. Gniazdo opuściło od 3 do 4 piskląt, następnie obserwowanych jeszcze w pobliżu. Wylot z gniazda nastąpił między 12 a 18 czerwca.

Krzyżówka *Anas platyrhynchos* – C – 7 par (część E, S, W)

Na powierzchni S krzyżówki były obecne przez cały sezon lęgowy. Najczęściej obserwowano żerujące ptaki na stawikach oraz na kanale łączącym je ze stawem centralnym Pola Mokotowskiego. 11 maja na stawikach odnotowano samicę wodzącą 9 piskląt, co potwierdziło lęg na powierzchni S. Na tej podstawie liczebność określono jako jedną pewną parę lęgową. W części W gatunek był obecny na głównym stawie w parku przez cały sezon lęgowy. Między początkiem kwietnia, a połową maja obserwowano od 4 do 6 samców oraz od 1 do 4 samic. Mimo niewielkiej liczby par, stwierdzono wysoki sukces lęgowy - między 4 a 5 rodzin. Wiele z nich dożyło następnie lotności. Liczebność krzyżówki mogła być wyższa, jednak z uwagi na specyfikę miejsca, trudno jednoznacznie założyć, jak daleko od stawu znajdowały się gniazda oraz czy w związku z tym samce przebywające zwykle w pobliżu nie korzystały z pobliskich, bardziej dogodnych parków. Na powierzchni E trzykrotnie w sezonie lęgowym obserwowano parę ptaków, zawsze w tej samej

okolicy, tj. w południowo-zachodniej części powierzchni. Raz ptaki widziano przy jedynym w tej części parku malutkim oczku wodnym. Mimo praktycznie braku siedlisk wodnych nie można wykluczyć próby lęgu tej pary.

Kwiczol *Turdus pilaris* – C – 37,5-41,5 pary (część E, N, S, W)

Ocena liczebności kwiczoła na powierzchni S nasycała trudności metodycznych, ponieważ najpewniejszą metodą szacowania populacji jest liczenie aktywnych gniazd. W przypadku tego terenu było to utrudnione – wiele drzew porośniętych jest bluszczem, co w praktyce znacznie ogranicza możliwość odnalezienia miejsc lęgowych. Bezpośrednio odnaleziono 3 gniazda, jednak dodatkowe obserwacje – przede wszystkim równoczesne stwierdzenia par oraz ptaków karmiących młode – pozwoliły na pełniejsze oszacowanie liczebności. Ptaki były wyraźnie skoncentrowane w centralnej części powierzchni S, gdzie wyznaczono 6 terytoriów lęgowych. W części wschodniej wykryto 2 kolejne terytoria, a następne 2 zlokalizowane były w rejonie parkingu na rogu ulic Batorego i Boboli. Biorąc pod uwagę trudności w wykrywaniu gniazd oraz możliwe niedoszacowanie części lęgów, liczebność kwiczoła na powierzchni S oceniono na 6–10 par lęgowych. W części W ptaki gniazdowały przede wszystkim semikolonijnie w dwóch lokalizacjach - w centrum powierzchni oraz jej północno-wschodnim fragmencie. Do tego pojedyncze gniazda, w tym opuszczone, stwierdzono w północnej części powierzchni. Pierwsze pisklęta tuż przed opuszczeniem gniazda obserwowano 14 kwietnia, co wskazuje na bardzo wczesne gniazdowanie. Na powierzchni N stwierdzono obecność czterech par lęgowych. Liczebność oszacowano na podstawie liczenia aktywnych gniazd. Znalaziono w sumie 7 gniazd, z czego 2 zostały porzucone na etapie budowy. W pozostałych obserwowano wysiadujące ptaki, w jednym wypadku również pisklęta. Ptaki gniazdowały pojedynczo (terytorium pary w rejonie fundacji „Synapsis”, na terenie której znajdowało się jedno z gniazd oraz terytorium w centralnej części powierzchni, z gniazdem po wschodniej stronie ul. Czubatki) oraz parą w rejonie mini zbiornika wodnego oznaczonego na mapie jako „Strefa psich zabaw”. W części E stwierdzono 9 par lęgowych. Wszystkie gniazda znajdowały się we fragmentach o leśnym charakterze. W dwóch zadrzewieniach stwierdzono niewielkie skupienia po 3 gniazda: w części północno-zachodniej przy GUS oraz w części północno-wschodniej przy Pomniku Tysiąclecia Jazdy Polskiej. Pojedyncze pary z gniazdami odnotowano w części północnej przy Al. Armii Ludowej, w części południowej przy stadionie Syrenki oraz w części zachodniej, na zachód od oczka wodnego. W południowej części powierzchni obserwowano też żerujące ptaki, lęgowe z pewnością poza terenem badań (prawdopodobnie w zadrzewieniach wokół stadionu Syrenki).

Zdj. 27. Kwieczoł (fot. Krzysztof Tabernacki)

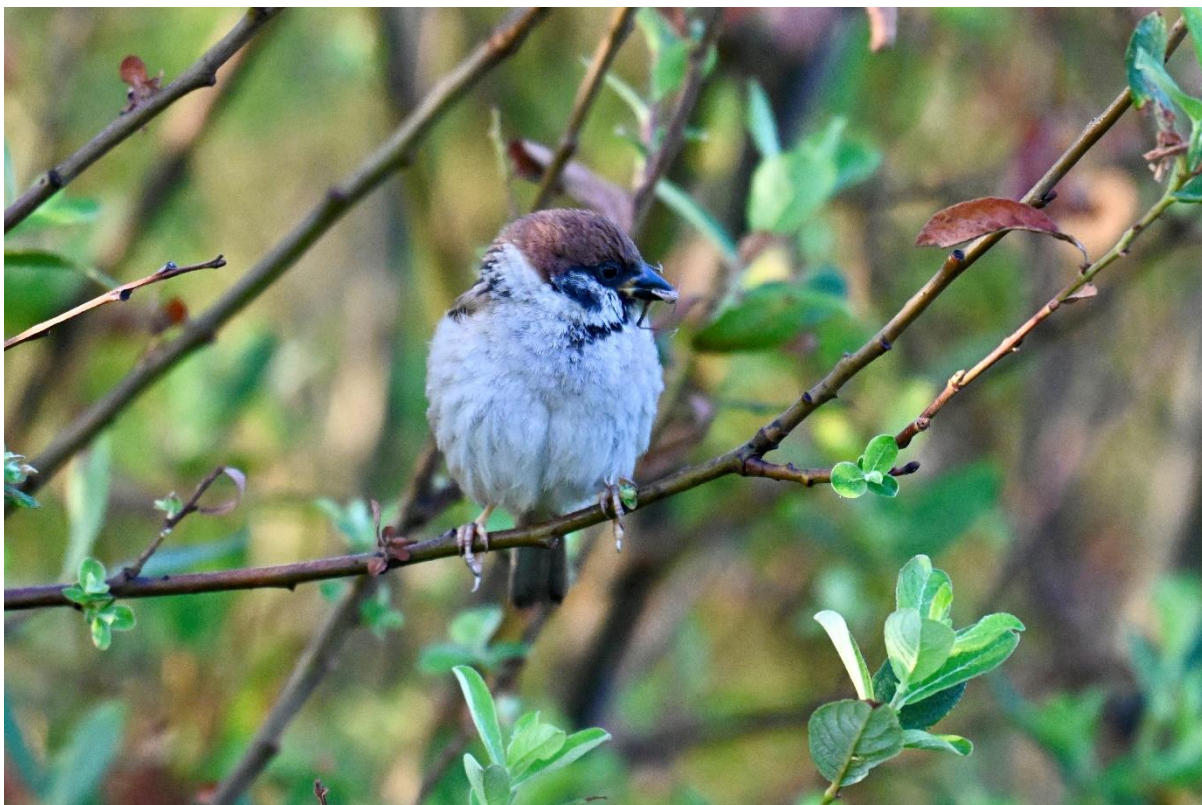
Zdj. 28. Kwieczoł wysiadujący w gnieździe na świerku (fot. Łukasz Wardecki)

Łyska *Fulica atra* – C – 4 pary (część W)

Pierwszego ptaka zaobserwowano 31 marca, a ich liczebność wzrosła już pod koniec kwietnia do 8-9 osobników, z których wyodrębnić można było 4 pary lęgowe. Dwie z nich wykorzystały do budowy gniazda niewielkie platformy lęgowe, a dwie - wyspy z roślinnością. Choć bardzo długo obserwowano wysiadywanie w gnieździe u wszystkich par, to ostatecznie zaledwie dwie z nich wyprowadziły tylko jeden pomyślny lęg – 4 i 2 młode.

Mazurek *Passer montanus* – C – 14,5 pary (część E, N, S)

Wszystkie gniazda odnaleziono w budkach lęgowych. Na powierzchni S gatunek występował wyłącznie w jej północnej części. Najczęściej obserwowano ptaki w zakrzaczeniach wokół ronda Bennego Hilla oraz w zaroślach przy granicy terenów Biblioteki Narodowej. Rewiry lęgowe zlokalizowane były w zadrzewieniach porastających wał ziemny pomiędzy rondem a Biblioteką Narodową. Liczebność określono na podstawie stwierdzonych lęgów w budkach lęgowych. Wykryto 4 pary, wszystkie gniazdujące w budkach trocinobetonowych. W trzech budkach położonych bliżej ronda Bennego Hilla stwierdzono pisklęta, natomiast w jednej budce zlokalizowanej bliżej Biblioteki Narodowej odnotowano zajęte gniazdo, bez potwierdzenia obecności młodych. W części N występował w południowo-zachodniej części powierzchni, przede wszystkim w zakrzaczeniach na zachodniej ścianie Biblioteki Narodowej oraz w zadrzewieniach i krzewach wzdłuż alejki stanowiącej przedłużenie ul. Leszowej. Jedno terytorium wyznaczono w rejonie Biblioteki Narodowej, drugie – w rejonie fundacji „Synapsis”, gdzie znaleziono lęg w budce lęgowej z trocinobetonu (budka nr 8). Obecność piskląt została odnotowana 08.05. W granicach powierzchni E stwierdzono 8 par mazurków z czynnymi gniazdami. Wszystkie znajdowały się w budkach w części środkowej, zarówno w zadrzewieniach o charakterze leśnym, jak i na pojedynczych drzewach w terenie otwartym. Ponadto odnotowano jedną parę lęgową w budce 3 m za granicą terenu badań od strony budynku Wydziału Inżynierii Chemicznej i Procesowej PW, która wykorzystywała powierzchnię jako żerowisko (wliczono ją jako 0,5 pary).

Zdj. 29. Mazurek ze zdobyczą w zakrzaczeniach za Biblioteką Narodową (fot. Krzysztof Tabernacki)

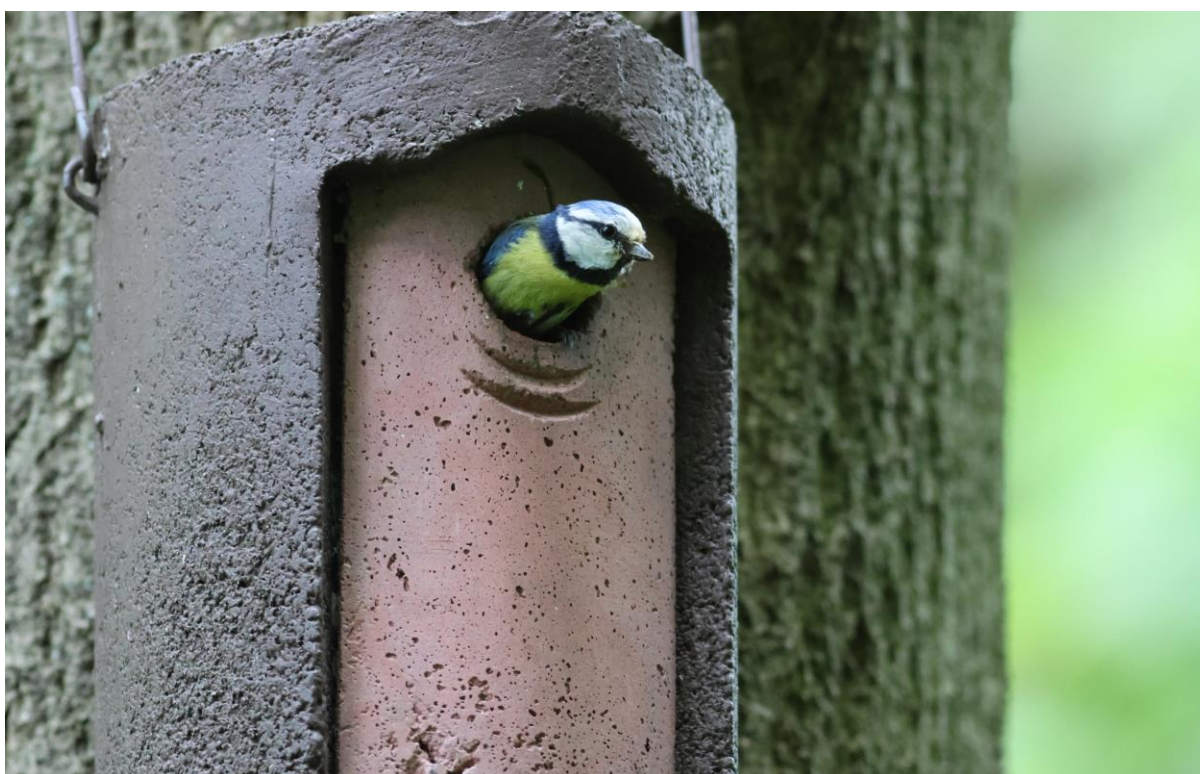
Zdj. 30. Mazurek karmiący młode w budce lęgowej w części wschodniej Pola Mokotowskiego (fot. Fatima Hayatli)

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 63 pary (część E, N, S, W)

Gatunek występował na powierzchni S równomiernie, z nieco większym zagęszczeniem w jej południowej części o charakterze leśnym. Łącznie stwierdzono 28 par lęgowych, co daje zagęszczenie 13,5 par / 10 ha. Podstawą określenia liczby par były obserwacje równoczesne śpiewających samców, uzupełnione kontrolą zajętych miejsc lęgowych. Odnaleziono 24 gniazda – głównie w budkach trocinobetonowych – zajętych było 19 takich skrzynek. Ponadto jedną parę stwierdzono w budce typu A, cztery pary gniazdowały w naturalnych dziuplach. Najbliżej położone czynne lęgi znajdowały się w odległości 16 m od siebie. W części W gatunek rozmieszczony równomiernie, z wyjątkiem wschodniego fragmentu: okolic stawu oraz rozległej polany. Znalaziono 7 gniazd, w tym jedno tuż poza granicami. Jedno z nich znajdowało się w budce lęgowej, a pozostałe – w dziuplach naturalnych na wysokości od 1,5 do 11 metrów (klon zwyczajny, bez czarny, klon jesionolistny, lipa, wiąz i jesion). Obserwowano wyłącznie lęgi wczesne. Pierwsze karmiące młode obserwowano 30 kwietnia, a ich wylot nastąpił po kontroli w dniu 13 maja. Na powierzchni N gatunek występował równomiernie, z wyjątkiem otwartego terenu w południowo-zachodniej jej części. Zlokalizowano 11 gniazd, 10 w budkach lęgowych trocinobetonowych, jedno w naturalnej dziupli w starym klonie rosnącym przy ul. Fińskiej na wysokości ogródków działkowych. Lęg w dziupli naturalnej był jednocześnie najpóźniejszym lęgiem zaobserwowanym na powierzchni – obecność piskląt odnotowano 28 czerwca. W części E stwierdzono 13 par lęgowych. Terytoria pokrywały cały teren badań, przy czym nieco większe ich zagęszczenie odnotowano w najbardziej leśnej części południowo-zachodniej. Zlokalizowano 8 czynnych gniazd – spośród nich jedno znajdowało się w budce, jedno w słupie latarni, zaś pozostałe w dziuplach: cztery w klonach oraz po jednym w jesionie i topoli (zdj. 31-33).

Zdj. 31. Modraszka przy dziupli lęgowej w części o charakterze leśnym, w rejonie stacji paliw po wschodniej stronie Al. Niepodległości (fot. Bartosz Smyk)

Zdj. 32. Modraszki w części północnej i południowej Pola Mokotowskiego chętnie zasiedlały trocinobetonowe budki (fot. Tomasz Chodkiewicz).

Zdj. 33. Modraszka wylatująca z gniazda w słupie latarni, w części wschodniej (fot. Fatima Hayatli)

Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – C – 7-7,5 (część E, N, S, W)

Gatunek stwierdzany był na terenie całej powierzchni S, przede wszystkim wykrywano śpiewające samce. W wyniku obserwacji równoczesnych wyznaczono dwa pełne terytoria lęgowe oraz jedno terytorium częściowo zachodzące na sąsiednią powierzchnię W, które doliczono jako „połówkę”. Na terytorium położonym we wschodniej części powierzchni S 13 maja odnaleziono dziuplę z karmionymi pisklętami, co potwierdziło lęg pewny. W drugim rewirze nie udało się odnaleźć miejsca gniazdowania. W części W obserwowany we wszystkich częściach powierzchni badawczej. Terytoria obejmowały południową, północną i zachodnią część. Znaleziono dwa gniazda - w głogu na wysokości 30 cm oraz wiążę na 3,5 metra. W przypadku dwóch par, ich terytorium znajdowało się jedynie częściowo w granicach powierzchni. W części N gatunek obserwowany był w centralnej części powierzchni badawczej, w pasie biegnącym na linii E-W, przy czym były to głównie obserwacje śpiewającego, pojedynczego samca. W ciągu całego sezonu nie udało się odnaleźć miejsca gniazdowania. W granicach powierzchni E stwierdzono terytoria dwóch par. Obejmowały one odpowiednio część południowo-zachodnią oraz północno-wschodnią terenu badań. W przypadku pary północno-wschodniej obserwowano ptaki dorosłe z pokarmem, co jest dowodem na gniazdowanie pewne.

Zdj. 34. Pelzacz ogrodowy wylatujący z dziupli z odchodami piskląt, część południowa (fot. Fatima Hayatli)

Zdj. 35. Pełzacz ogrodowy z pokarmem, część zachodnia (fot. Łukasz Wardecki)

Piegża *Curruca curruca* – C – 7,5 pary (część E, N, S, W)

Na powierzchni S i N wyznaczono terytoria na podstawie stwierdzeń śpiewających samców, w części N – dodatkowo obserwowano zaniepokojone ptaki. W tym przypadku określono kategorię B gniazdowania. Na powierzchni W, ptaki były obserwowane od 14 kwietnia. Jedyne terytorium piegży znajdowało się w centralnej części powierzchni, w okolicach baru Lolek. Tu także obserwowano 12 czerwca dwa młode osobniki dokarmiane przez dorosłego. W części E wykryto 3 terytoria, które znajdowały się w części środkowej terenu badań, w rejonach z największymi skupieniami gęstych krzewów. Obserwowano tam śpiewające samce, ptaki zaniepokojone, zaś w terytorium pary zajmującej krzewy wokół fontanny zaobserwowano również dorosłe z pokarmem oraz podlotą, co jest dowodem na gniazdowanie pewne gatunku.

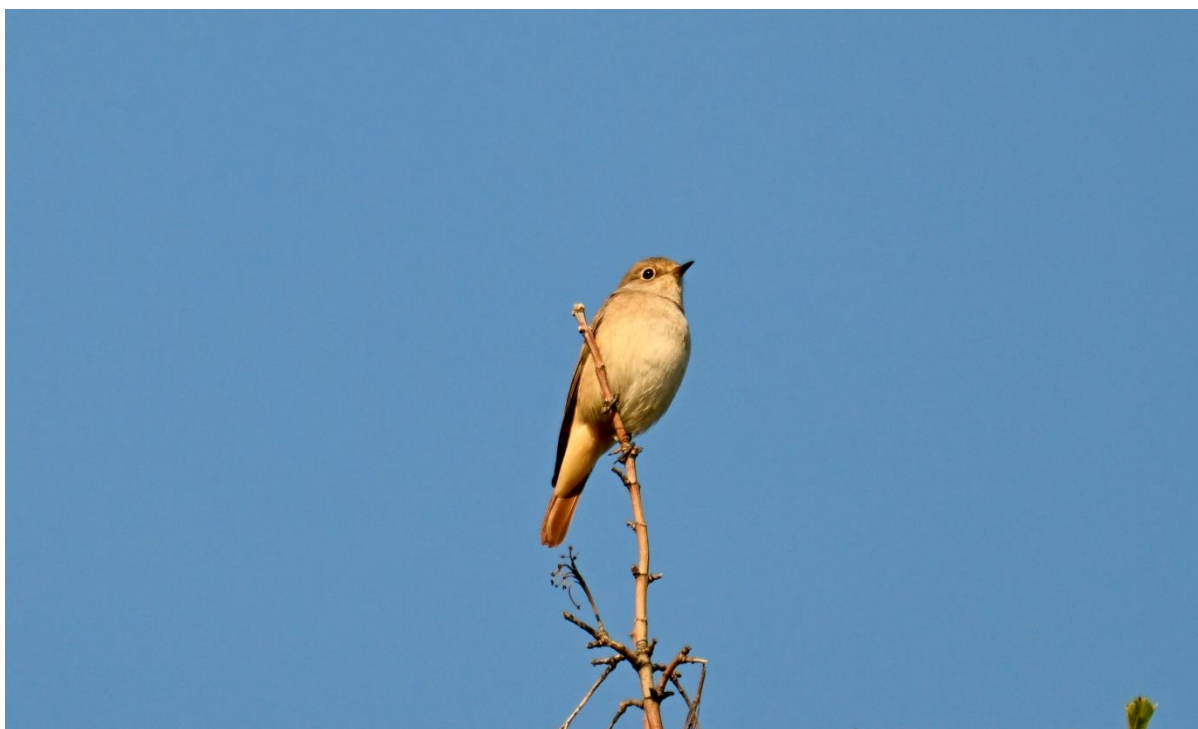
Zdj. 36. Piegża w zakrzaczeniu w otoczeniu fontanny w części wschodniej (fot. Bartosz Smyk)

Pierwiosnek *Phylloscopus collybita* –B – 1,5-2 par (część N i W)

Na powierzchni W obserwowany od 3 kwietnia. Śpiewającego samca najczęściej obserwowano w południowo-wschodniej części powierzchni. Stała obecność pierwiosnka wskazuje na zajęcie terytorium, choć nie obserwowano samic. W części N pierwszego śpiewającego samca obserwowano od 5 kwietnia. Śpiewające ptaki obserwowano przeważnie w centralnej części powierzchni, przez cały kwiecień; pojedyncze stwierdzenie odnotowano również w czerwcu.

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – C – 2,5 pary (część E i N)

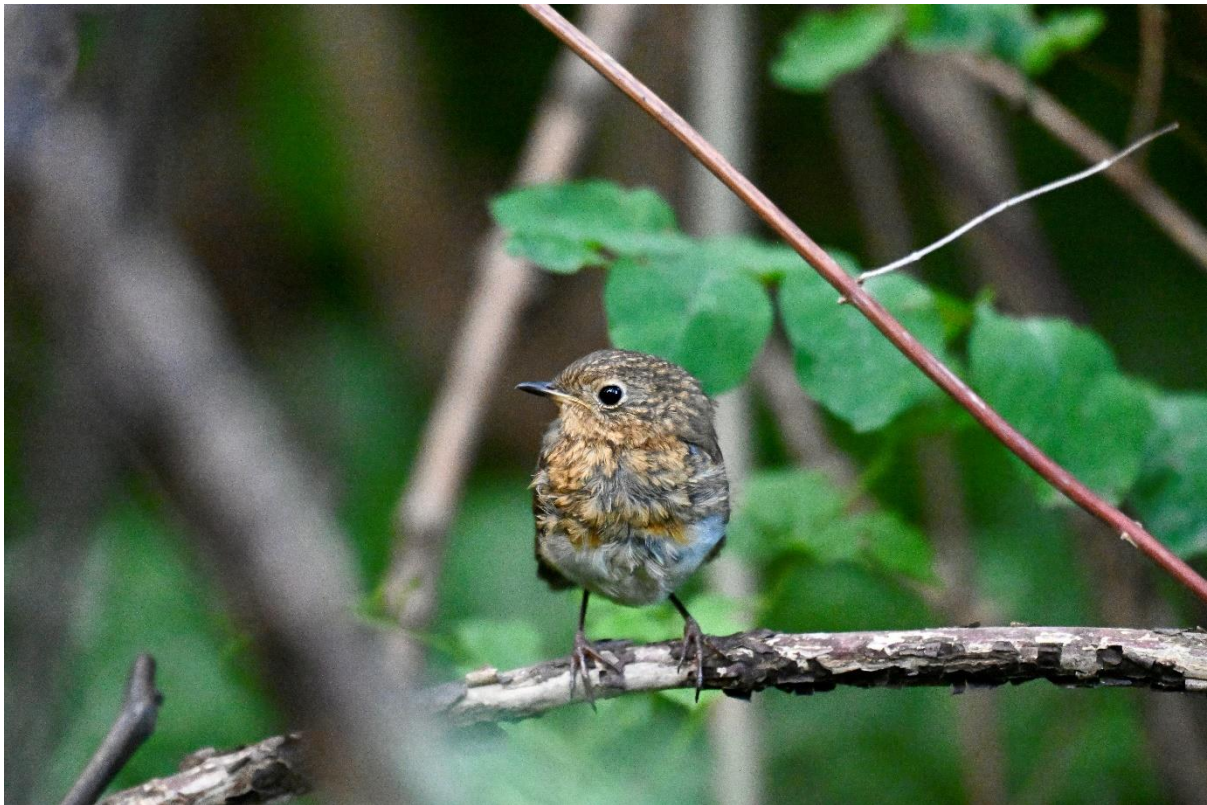
Na powierzchni E stwierdzono jedną parę lęgową, której terytorium częściowo znajdowało się w granicach terenu badań, w części północno-wschodniej, przy kompleksie GUS. Gniazdo prawdopodobnie zlokalizowane było poza powierzchnią. W czerwcu obserwowano przy Pomniku Lotników Polskich rodzinę z dwoma podlotami. W części N wyznaczono 2 terytoria: jedno w rejonie domków mieszkalnych przy ul. Czubatki, na granicy ogródków działkowych, drugie w zachodniej części powierzchni, w rejonie terenu fundacji "Synapsis", przy czym oba terytoria znajdowały się prawdopodobnie częściowo na terenie ogródków działkowych. W obu wypadkach nie udało się odnaleźć miejsca gniazdowania (które również mogło być zlokalizowane poza powierzchnią).

Zdj. 37 Pleszka odzywająca się z czubka drzewa na terenie fundacji „Synapsis” (fot. Krzysztof Tabernacki)

Rudzik *Erithacus rubecula* – C – 9,5 pary (część N, S, W)

Liczbę par określono na podstawie równoczesnych obserwacji śpiewających samców oraz zachowań wskazujących na obecność lęgów (młode, zaniepokojenie dorosłych ptaków). Na powierzchni S wykryto 5 par lęgowych rudzika, rozmieszczonych nierównomiernie. Jedna para gniazdowała w zakrzaczeniach przy strumieniu łączącym stawiki ze stawem centralnym Pola Mokotowskiego – w tym miejscu obserwowano podloty oraz zaniepokojenie dorosłych ptaków, co potwierdzało sukces lęgowy. Kolejne terytorium zlokalizowane było w centralnej części powierzchni, w płacie lasu otoczonym „warkoczami” gałęzi, zapewniającymi dogodne warunki osłonowe. Następna para zajmowała rewir w lesie dębowym w południowo-zachodniej części obszaru badań. Dwa kolejne terytoria wyznaczono w rejonie lokalu „Bolek”, gdzie występują odpowiednie warunki siedliskowe z rozwiniętym podszytem. W części W pierwsze rudziki - śpiewające samce, obserwowano 31 marca. Ptaki pozostawały aktywne do 18 czerwca. Wyznaczono trzy terytoria – w północno-zachodnim fragmencie zadrzewień z udziałem gęstych, niedostępnych krzewów oraz dwie pary w dzikim zagajniku w południowo-wschodnim fragmencie. W dwóch terytoriach obserwowano zachowania niepokoju, karmienie samicy czy zbieranie pokarmu. Na powierzchni N wykryto 2 pary lęgowe, przy czym terytoria były zlokalizowane częściowo poza powierzchnią - jedno na terenie Biblioteki Narodowej, a drugie na terenie Fundacji Synapsis i ogródków działkowych. Poza tymi dwoma terytoriami, w centralnej części powierzchni, w zadrzewieniu z gęstym podszytem w dogodnych warunkach siedliskowych odnotowano na jednej z kontroli ponadto młode ptaki i zaniepokojone dorosłe osobniki.

Zdj. 38. Młody rudzik z "dzikiego zakątka" na powierzchni N (fot. Krzysztof Tabernacki)

Sierpówka *Streptopelia decaocto* – B – 1 para (część S)

Przez cały sezon lęgowy w centralnej części powierzchni S Pola Mokotowskiego obserwowano parę ptaków oraz regularnie słyszano śpiewającego samca. Ptaki utrzymywały się w tym samym, dość niewielkim obszarze przez kolejne kontrole. Na tej podstawie wyznaczono jedno terytorium lęgowe i zakwalifikowano gatunek do kategorii gniazdowania prawdopodobnego (B).

Słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos* – B – 2 pary (część E)

Na podstawie obserwacji śpiewających samców (w tym stwierdzeń jednoczesnych) stwierdzono dwie pary gatunku na terenie badań. Śpiewające samce przebywały w zdecydowanej większości przypadków w rozległych i gęstych kępach krzewów – samiec z pierwszej pary w zakrzaczeniu przy oczku wodnym w części zachodniej, zaś drugi w kępie między dwoma głównymi alejkami w części środkowo-wschodniej.

Sójka *Garrulus glandarius* – B – 1,5 pary (część S i W)

Prawdopodobne terytorium lęgowe stwierdzono na południu części S. Ptaki obserwowano tam od początku marca do 11 maja. Najczęściej notowano je w parze, przemieszczające się wspólnie i przebywające w obrębie tego samego fragmentu zadrzewień. W trakcie obserwacji ptaki m.in. zaglądały do budki lęgowej typu D, która potencjalnie mogłaby stanowić miejsce lęgu tego gatunku. Nie odnaleziono jednak gniazda ani nie stwierdzono zachowań jednoznacznie potwierdzających lęg. Na tej podstawie wyznaczono jedno terytorium w kategorii gniazdowania

prawdopodobnego (B). Na powierzchni W sówkę obserwowano przede wszystkim w środkowym fragmencie terenu badań. Były to zarówno osobniki terytorialne, jak też para ptaków. 18 czerwca obserwowano 3 osobniki zaglądające do gniazda, którego konstrukcja była najbardziej zbliżona do gniazda sójki. Udział terytorium oceniono na 0,5 pary.

Sroka *Pica pica* – C – 2 pary (część E i W)

W granicach powierzchni W obserwowano jedną parę srok, spotykaną najczęściej wokół stawu. Tam właśnie, w gęstych berberysach na wysokości 2 metrów obserwowano parę ptaków trakcie budowy gniazda, 24 kwietnia. W trakcie kolejnych kontroli parę ptaków obserwowano w tej samej lokalizacji, lecz nie stwierdzono, by zajęły gniazdo. Pojedyncze osobniki stwierdzono jeszcze kilkakrotnie, lecz nie były to ptaki lęgowe. W części E stwierdzono jedną parę lęgową, w centralnej części powierzchni, w okolicach fontanny. Nie udało się odnaleźć gniazda, które najprawdopodobniej znajdowało się w bardzo gęstych krzewach wokół fontanny (prawdopodobnie od strony południowej). W czerwcu w tym rejonie obserwowano też rodzinę z dwoma podlotami.

Strzyżyk *Troglodytes troglodytes* – B – 1 para (część W)

Śpiewającego w terytorium samca obserwowano po raz pierwszy 3 kwietnia. Po raz ostatni słyszano go 18 czerwca. Przez całą wiosnę para ptaków trzymała się zadrzewień w samym środku powierzchni badawczej. Obszar ten był trudno dostępny z uwagi na gęsty podrost i podszyt. Z tego też powodu zaniechano poszukiwań gniazda.

Szczygieł *Carduelis carduelis* – C – 2,5-3 pary (część E, N, W)

W części W obserwowane od 3 kwietnia do 13 maja. Większość stwierdzeń miała miejsce w północno-zachodnim fragmencie powierzchni, stanowiącej klin terenu między ul. Żwirki i Wigury, a ogrodzonym terenem Skry. Ptaki słyszane były także z terenu zarządzanego przez Aktywną Warszawę. W tym obszarze gniazdowała co najmniej jedna para. Jej udział w powierzchni oceniono na 0,5 pary. Na powierzchni N ptaki obserwowane były w pasie przebiegającym przez centralną część powierzchni w linii W-E. Obserwowano tam śpiewające samce oraz kopulującą parę (w centralnej części powierzchni). Na północ od Biblioteki Narodowej obserwowano ptaki zbierające materiał gniazdowy i budujące gniazdo wysoko w koronie klonu. Gniazdo było wysiadywane cn. od 11 maja. Na powierzchni E stwierdzono terytorium jednej pary, obejmujące fragment części leśnej oraz przylegające zakrzaczenia w okolicach oczka wodnego. W tym rejonie obserwowano kilkakrotnie śpiewające samce, a raz także parę ptaków.

Zdj. 39. Szczygieł żerujący na terenie łąki kwietnej w rejonie Biblioteki Narodowej (fot. Krzysztof Tabernacki)

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 87-97 par (część E, N, S, W)

Na powierzchni S wykryto 11–12 par lęgowych. Podstawą określenia liczebności były zajęte gniazda: siedem znajdowało się w budkach typu B, natomiast pięć w naturalnych dziuplach. Różnica w oszacowaniu wynika z niepewności dotyczącej jednego stanowiska, gdzie nie udało się jednoznacznie potwierdzić odrębności rewiru. Szpaki występowały we wszystkich częściach parku, jednak wyróżniały się dwa obszary koncentracji. Pierwszy, o charakterze lęgowym, zlokalizowany był w części parku w pobliżu skrzyżowania ulic Batorego i al. Niepodległości, gdzie rozwieszone były budki lęgowe typu B. Drugi obszar stanowiły żerowiska na rozległych trawnikach w centralnej części parku, regularnie wykorzystywane przez ptaki w trakcie sezonu lęgowego. Część W była równomiernie zasiedlona przez szpaki, unikając jedynie południowo-wschodniego fragmentu powierzchni (nieużytkowanej, gęsto porośniętej). Do pierwszego lęgu przystąpiło 17 par. Tylko dwa gniazda znajdowały się w naturalnych dziuplach. 4 gniazda znajdowały się w jerzykowniku, a pozostałe – w większości dostępnych budek typu B. Do drugiego lęgu podeszły jeszcze dwie pary, wybierając jerzykownik. Wyglądające pisklęta obserwowano w nim po raz ostatni 25 czerwca. Na powierzchni N wykryto 17-20 par lęgowych. Podstawą określenia liczebności były zajęte gniazda: pięć znajdowało się w budkach typu B, natomiast 12 w naturalnych dziuplach różnych drzew (klon jesionolistny, orzech, topola, klon srebrzysty). Gniazda nie były rozmieszczone równomiernie: fragment powierzchni na północnym zachodzie miał charakter semikolonijny – znajdowało się tam 10 gniazd, wszystkie w dziuplach naturalnych, niekiedy po dwie dziuple w jednym drzewie. W części E liczebność oceniono na 42 do 46 par. Dla 42 par stwierdzono czynne gniazda – 41 w budkach i jedno w dziupli w topoli. Gniazda rozmieszczone były analogicznie do rozmieszczenia budek – w miarę równomiernie na powierzchni, z większym zagęszczeniem w leśnym fragmencie przy zachodniej granicy powierzchni. W czterech przypadkach odnotowano ptaki śpiewające przy

budkach i wchodzące do środka, choć później w sezonie nie stwierdzono wyższych kryteriów lęgowości. Te terytoria uznano za prawdopodobne. W pięciu przypadkach stwierdzono powtarzane lęgi.

Zdj. 40. Szpak zaglądający do dziupli – potencjalnego miejsca lęgowego na terenie „dzikiego zakątka” na powierzchni N (fot. Krzysztof Tabernacki)

Zdj. 41. Szpak z pokarmem przy budce lęgowej (fot. Łukasz Wardecki)

Świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix* – B – 1 para (część S)

Pod koniec kwietnia i na początku maja stwierdzono wyraźną falę przelotu świstunek leśnych – śpiewające samce notowano wówczas na terenie całej powierzchni S, ale były to jednak osobniki migrujące. W dalszej części sezonu ptaki wykrywano już wyłącznie w zadrzewieniach w południowej części parku, wzdłuż ul. Batorego. Obserwacje komunikującej się pary oraz śpiewającego samca w czerwcu wskazywały na zajęcie terytorium lęgowego. Na tej podstawie liczebność określono jako 1 parę w kategorii gniazdowania prawdopodobnego (B).

Wrona (siwa) *Corvus corone ssp. cornix* – C – 42,5-44,5 (część E, N, S, W)

Podstawą określenia liczby par były zajęte gniazda. Na powierzchni S stwierdzono 15 zajętych gniazd, jednak w dwóch przypadkach obserwowano wyraźne różnice fenologiczne pomiędzy lęgami na sąsiednich drzewach, co sugeruje możliwość występowania odrębnych par. W związku z tym liczebność oszacowano na 13–15 par lęgowych. Wyraźnie większe zagęszczenie gniazd odnotowano w południowej, bardziej zadrzewionej części powierzchni (8 gniazd), w porównaniu z częścią północną (5 gniazd). Pierwsze osobniki przystępujące do budowy gniazd obserwowano już na początku marca. Większość par rozpoczęła wysiadywanie w drugiej dekadzie kwietnia. W obrębie powierzchni W stwierdzano liczną obecność wron, z czego wiele par gniazdować mogło poza granicami obszaru, lub też była nielegowa. Obecność dużego zbiornika wodnego oraz lokalizacja terenów rekreacyjnych popularnych wśród właścicieli psów, sprzyjały ich obecności. Samych gniazd w granicach powierzchni obserwowano więcej niż 10 par lęgowych, lecz były to konstrukcje z poprzedniego sezonu lub gniazda budowane, a następnie nie zajęte. Gniazda zlokalizowane były na wysokości od 5 do 20 metrów, najczęściej między 10 a 15 metrów. Wrony preferowały klony (4) i topole (4). Stwierdzono także gniazda na gruszy oraz wiązcie. W części gniazdowało 12 par ptaków, przy czym jedna z nich zlokalizowana była na granicy powierzchni, dlatego też policzono ją jako połówkę. Gniazda zlokalizowane były praktycznie równomiernie, z wyłączeniem południowej części powierzchni (otwarty teren prawie całkowicie pozbawiony drzew). Gniazda zakładane były na różnych gatunkach drzew (sosna, brzoza, topola biała, kasztanowiec, klon, klon jesionolistny), przeważnie wysoko >6 m. Prawdopodobnie większa część lęgów zakończyła się stratami; odnotowano tylko jedno gniazdo z karmionymi pisklętami, ale i w tym wypadku znaleziono potem przynajmniej jedno martwe pisklę pod gniazdem. Na powierzchni E gniazdowało 8 par. Gniazda zlokalizowane były we wszystkich większych zadrzewieniach, z wyjątkiem lasu przy ul. Waryńskiego. Obserwacje rodzin z podlotami wskazują, że większość par gniazdowała z sukcesem. Z całą pewnością stratą zakończyły się dwie próby lęgu pary, której gniazdo było zlokalizowane w leśnym zadrzewieniu przy Pomniku Lotników Polskich. Najwięcej gniazd usytuowanych było na topolach (4), następnie na klonach (3) i na dębie (1 gniazdo).

Zdj. 42. Wrony siwe na koszu na śmieci przy wiacie na drewnianych deptakach za Biblioteką Narodową (fot. Krzysztof Tabernacki)

Zdj. 43. Wysiadująca wrona siwa (fot. Łukasz Wardecki)

Zaganiacz *Hippolais icterina* – B – 1 para (część S)

Śpiewającego samca zaganiacza stwierdzano w maju i czerwcu w centralnej części powierzchni S. Ptaki utrzymywały się w tym samym fragmencie zadrzewień podczas kolejnych kontroli, co wskazywało na zajęcie terytorium lęgowego. Te regularne obserwacje śpiewającego samca w odpowiednim okresie pozwoliły na wyznaczenie jednego terytorium w kategorii gniazdowania prawdopodobnego (B).

Zięba *Fringilla coelebs* – C – 24-25,5 pary (część E, N, S, W)

Podstawą wyznaczenia terytoriów były równoczesne nasłuchy śpiewających samców w trakcie kontroli sezonu lęgowego. W części S wykryto 7 par lęgowych, rozmieszczonych bardzo równomiernie na całym obszarze badań. Odnaleziono jedno gniazdo w trakcie budowy, zlokalizowane 19 maja przy parkingu na rogu ulic Batorego i Boboli. Na powierzchni W rozmieszczenie zięby obejmowało przede wszystkim w północną i centralną część powierzchni. Znajdowały się tu w całości 4 terytoria, a dwa jedynie częściowo (ich udział to 0,5 p). Potwierdzono gniazdowanie zięby między innymi poprzez obserwację karmienia słabo lotnego podłota ukrytego w trawie, nieopodal gęstych drzew iglastych. Dodatkowo uznano za możliwą obecność terytorium w dzikim zagajniku w południowo-wschodnim fragmencie terenu badań. W części N stwierdzono 5 par lęgowych, przy czym terytorium jednej z nich znajdowało się częściowo poza powierzchnią, na granicy ogródków działkowych. Terytoria rozmieszczone były nierównomiernie na całej północnej części powierzchni z zagęszczeniem na jej wschodnim końcu. Znalaziono jedno gniazdo budowane przez samicę na klonie jesionolistnym 12 kwietnia, blisko zachodniej granicy powierzchni. W części E stwierdzono 8 par lęgowych, z czego jedno terytorium znajdowało się tylko częściowo w granicach powierzchni (w części południowo-zachodniej, od strony Ośrodka Przetwarzania Informacji przy ul. Rychlińskiego). Wszystkie terytoria obejmowały fragmenty o charakterze leśnym; większe zagęszczenie par odnotowano w części zachodniej. W jednym przypadku odnaleziono gniazdo, na klonie, w zadrzewieniu w części północno-zachodniej. W trzech przypadkach stwierdzono sukces lęgowy (obserwowano rodzinę z podlotami).

Zdj. 44. Podlot zięby w zadrzewieniu przy ogrodzonej enklawie w zarządzie Politechniki Warszawskiej w części wschodniej (fot. Bartosz Smyk)

4.7. Podsumowanie – zespół ptaków lęgowych

W roku 2025, w okresie lęgowym (12.03-31.07) na terenie całego Pola Mokotowskiego stwierdzono obecność 38 gatunków ptaków uznanych za lęgowe, prawdopodobnie lęgowe lub o gniazdowaniu możliwym (tab. 26). Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg. Wilk 2016): kat. C (gniazdowanie pewne) – 24 gatunki, kat. B (gniazdowanie prawdopodobne) – 9 gatunków, kat. A (gniazdowanie możliwe) – 5 gatunki.

Ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 75,5 pary/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w tabeli 26. Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych Pola Mokotowskiego stanowiła 74,8% wszystkich par, należało do niej 6 gatunków: szpak, grzywacz, kapturka, modraszka, bogatka, kwiczoł i wrona (siwa). Największy udział w tej grupie wykazywał grzywacz (21,8%). Wśród grup ekologicznych największy udział miały gatunki gniazdujące wysoko na drzewach (47,0% całego zespołu ptaków lęgowych), następnie dziuplaki (38,0%), a najmniejszy – ptaki gniazdujące nisko (15,0%).

Tabela 26. Kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych w całym Parku Pole Mokotowskie w roku 2025; Kat. – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); N śr. – średnia liczba par (terytoriów) Z śr. – średnie zagęszczenie [n par/10ha] na

powierzchnię całego parku; D – dominacja [%] (dominanty – powyżej 5%, subdominanty – 2–5%, influenty – 1–2%, gatunki akcesoryczne – poniżej 1%). Pogrubioną czcionką zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. * – gatunek wpisany do Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, ** – gatunek wpisany na Czerwoną listę ptaków Polski. Uszeregowano wg. malejącej liczebności.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kat.	N	N śr.	Z śr.	D (%)
1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	127-135	131	16,5	21,8
2	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	87-97	92	11,6	15,3
3	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	63	63	7,9	10,5
4	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	C	54-56	55	6,9	9,2
5	wrona (siwa)	<i>Corvus corone ssp. cornix</i>	C	42,5-44,5	43,5	5,5	7,3
6	bogatka	<i>Parus major</i>	C	42,5-43,5	43	5,4	7,2
7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	37,5-41,5	39,5	5	6,6
8	kos	<i>Turdus merula</i>	C	28,5	28,5	3,6	4,8
9	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	C	24-25,5	24,75	3,1	4,1
10	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	14,5	14,5	1,8	2,4
11	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	C	9,5-10	9,75	1,2	1,6
12	piegża	<i>Curruca curruca</i>	C	7,5	7,5	0,9	1,3
13	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	C	7-7,5	7,25	0,9	1,2
14	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	C	7	7	0,9	1,2
15	łyśka	<i>Fulica atra</i>	C	4	4	0,5	0,7
16	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	C	2,5-3,5	3	0,4	0,5
17	gawron**	<i>Corvus frugilegus</i>	C	3	3	0,4	0,5
18	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	C	2,5	2,5	0,3	0,4
19	sroka	<i>Pica pica</i>	C	2	2	0,3	0,3
20	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	B	2	2	0,3	0,3
21	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	C	2	2	0,3	0,3
22	dzięcioł białoszyi*	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C	2	2	0,3	0,3
23	dzięcioł średni*	<i>Dendrocytes medius</i>	C	2	2	0,3	0,3
24	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	B	2	2	0,3	0,3
25	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	B	1,5-2	1,75	0,2	0,3
26	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	B	1,5	1,5	0,2	0,3
27	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	C	1	1	0,1	0,2
28	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	B	1	1	0,1	0,2
29	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	B	1	1	0,1	0,2
30	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	B	1	1	0,1	0,2
31	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	B	1	1	0,1	0,2
32	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	C	1	1	0,1	0,2
33	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	A	+	+		
34	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	A	+	+		
35	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	A	+	+		
36	jerzyk	<i>Apus apus</i>	A	+	+		
37	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	B	+	+		
38	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	A	+	+		
Łącznie: 38 gatunków				600,0	75,5	100%	

5. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem ochrony awifauny

5.1. Stan siedlisk

Większość omawianego terenu pokrywa zadrzewienie typu parkowego, uzupełnione rozległymi terenami otwartymi (trawnikami, łąkami kwietnymi, polanami) oraz zbiornikami wodnymi w jego części wschodniej, południowej i zachodniej. Po kompleksowej rewitalizacji przeprowadzonej w latach 2020–2023 część siedlisk ma charakter urządzony, z przewagą zieleni intensywnie pielęgnowanej, jednak w wielu fragmentach parku zachowano lub odtworzono elementy o charakterze bardziej naturalnym, sprzyjające lokalnej awifaunie.

Wśród dobrych praktyk napotkanych na terenie parku, sprzyjających różnorodności awifauny, należy wymienić:

- **Pozostawianie martwego drewna i tzw. warkoczy chrustu** — gałęzie i fragmenty pni układane wzdłuż ciągów komunikacyjnych pełnią dwojaką rolę: tworzą barierę ograniczającą wchodzenie ludzi i psów w głąb zadrzewień oraz stanowią cenne mikrosiedlisko dla bezkręgowców i drobnych ptaków (rudzik, strzyżyk, kos).
- **Zachowanie fragmentów o charakterze „dzikich zakątków”** — miejsca takie jak zadrzewienie z drzewami owocowymi w narożniku al. Niepodległości i ul. Wawelskiej („dziki zakątek”) czy spontaniczne zadrzewienie u zbiegu ul. św. A. Boboli i Rostafińskich stanowią ważne ostoje dla gatunków unikających silnej presji ludzkiej oraz stanowią miejsce żerowania dla wielu gatunków.

Zdj. 45. Kos żerujący na berberysie w sezonie pozalęgowym (fot. Łukasz Wardecki)

- **Tematyczne ogrody i łąki kwietne w części zachodniej** — ogród biocenotyczny, sensoryczny i deszczowy oraz fragmenty łąk kwietnych zwiększają dostępność pokarmu (nasiona, bezkręgowce) zarówno dla gatunków lęgowych, jak i zimujących.
- **Rozbudowany system stawów i oczek wodnych** — zarówno staw centralny w części zachodniej, jak i odtworzony system stawików w części południowej, stanowią siedlisko lęgowe dla łyski, krzyżówki i mandarynki, a także miejsce wodopoju i kąpieli dla wielu gatunków wróblowych.

Zdj. 46. Zakrzaczenie przy oczku wodnym w części wschodniej – trudny do penetracji fragment o dzikim charakterze; ostoja kilku gatunków ptaków (słowik rdzawy, kos, kapturka, piegża; fot. Bartosz Smyk)

Aktualny stan siedlisk sprawia, że Park Pole Mokotowskie stanowi dogodny siedlisko zarówno dla gatunków typowo parkowych (np. szpak, bogatka, modraszka) i ekotonowych (np. kwiczoł, kapturka), jak i dla wybranych gatunków związanych z wodą (łyska, krzyżówka, mandarynka). Obecność starych drzew z naturalnymi dziuplami, zwłaszcza w części północnej i wschodniej, umożliwia gniazdowanie dziuplaków i stwarza dogodne warunki do gniazdowania, m.in. dzięcioła białoszyjnego, dzięcioła średniego i dzięciołka. Występowanie takich drzew jest bardzo ważne, ponieważ dla dużej części dziuplaków budki lęgowe nie są w stanie zastąpić dziupli a warunki mikroklimatyczne panujące w budkach są dużo mniej korzystne dla lęgów niż w naturalnych dziuplach (Sudyka i in. 2023). Mimo bardzo wysokiej antropopresji park pełni rolę cennej enklawy różnorodności biologicznej w gęsto zabudowanej części miasta.

5.2. Zagrożenia

Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk obecnych na terenie Parku Pole Mokotowskie, czynności wykonywanych przez różne służby oraz innej działalności ludzkiej.

Opisano zagrożenia stwierdzone w trakcie kontroli terenowych w sezonie 2025/2026 oraz takie, które mogą pojawić się w przyszłości.

- **Nadmierna i niekontrolowana penetracja terenu przez ludzi.** W weekendy oraz w okresie wiosenno-letnim Park Pole Mokotowskie jest jednym z najliczniej odwiedzanych terenów zieleni w Warszawie. Obserwowano osoby przebywające we wnętrzu kęp krzewów, w gęstych skupiskach drzew oraz w innych miejscach, które stanowią potencjalne siedliska lęgowe ptaków. Skutkuje to bezpośrednim płoszeniem ptaków, niszczeniem podszytu, pozostawianiem śmieci i ograniczaniem dostępności bezpiecznych miejsc lęgowych. Zjawisko wymaga ograniczania m.in. poprzez naturalne bariery (warkocze chrustu, niskie ogrodzenia z gałęzi).
- **Płoszenie i niepokojenie ptaków przez psy.** Problem wszechobecny w całym parku. Psy puszczane luzem stanowią największe zagrożenie w sezonie lęgowym, zwłaszcza w okresie obecności piskląt i podlotów, które mogą zostać zranione lub zabite. Szczególnie drastycznym przykładem była sytuacja z 26 grudnia 2025 r., gdy luźno biegający pies w ciągu jednego dnia zabił wszystkie zimujące na stawie centralnym łyski. Oprócz bezpośredniego drapieżnictwa, regularne płoszenie powoduje też niepotrzebne zużycie energii przez ptaki, co w okresie zimowym lub pierzenia może istotnie pogarszać ich kondycję.

Zdj. 47. Niepokojenie ptaków wodnych przez psy na „mostkach” na części S Pola Mokotowskiego (fot. Tomasz Chodkiewicz)

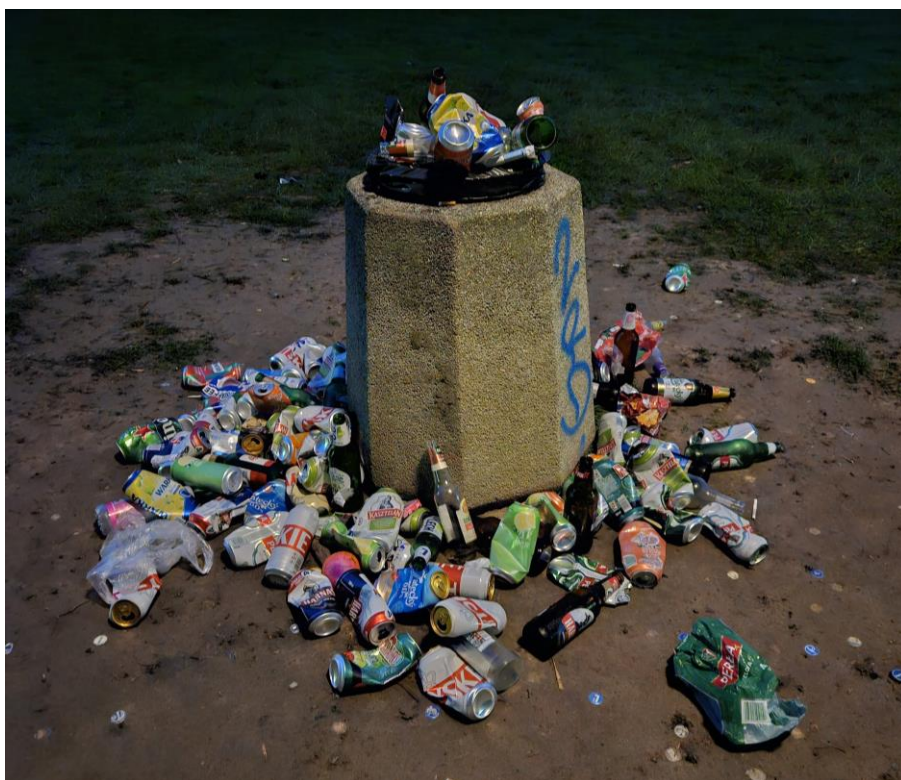
- **Brak toalet publicznych na otwartych przestrzeniach parku.** Skutkiem są regularne wizyty osób korzystających z parku w zakrzaczeniach i kępach krzewów, co prowadzi do stałego płoszenia gatunków gniazdujących nisko (m.in. kapturka, kos, rudzik). Szczególnie dotkliwy jest ten problem w obrębie błoni oraz w okolicach gęstych krzewów stanowiących

siedlisko słowika rdzawego, piegży, kapturki i kosa w części wschodniej (kępa krzewów przy oczku wodnym jest traktowana jako dzika toaleta i miejsce nielegalnych imprez, w tym miejscu znajdują się znaczne ilości śmieci, w tym szklane butelki).

Zdj. 48. Grillowanie w pobliżu kęp drzew i krzewów sprzyja wykorzystywaniu ich jako toalety (fot. Łukasz Wardecki)

- **Wysoka liczebność nielęgowych wron żerujących na śmieciach.** Duża liczba użytkowników parku skutkuje znacznym zaśmiecaniem oraz dokarmianiem ptaków przez osoby odwiedzające park. Mimo wymiany koszy na śmieci na zamknięte, wrony nadal masowo korzystają z resztek pokarmu pozostawianych przez ludzi oraz z karmy podawanej z myślą o gołębiach i kaczkach. Wysoka liczebność wron przekłada się na zwiększoną presję drapieżniczą głównie wobec kwiczoła oraz lęgów innych gatunków gniazdujących na drzewach (m.in. grzywacza). Dodatkowym problemem jest karmienie wron i innych ptaków przetworzoną żywnością niedostosowaną do ich diety, co może prowadzić do zaburzeń rozwojowych (obserwowano młode wrony z ubytkami barwnika w piórach).

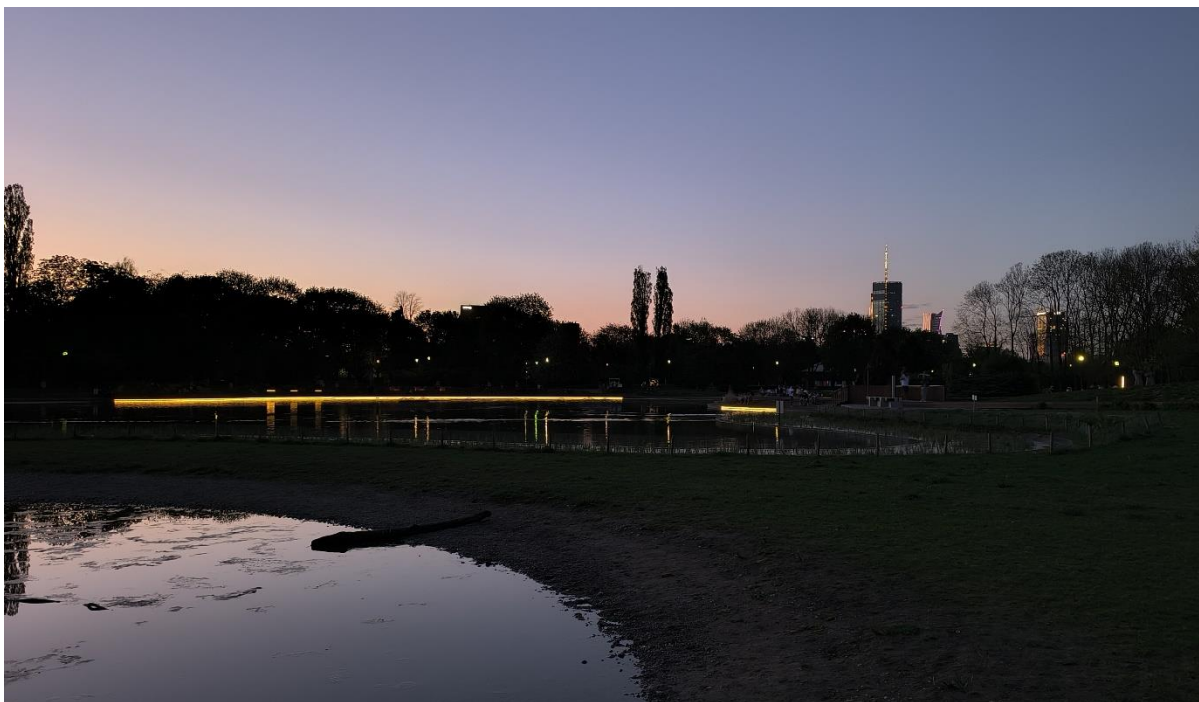
Zdj. 49. W trakcie cieplejszych weekendów pojemność postawionych koszy nie jest wystarczająca (fot. Tomasz Chodkiewicz)

- **Planowana budowa linii tramwajowej wzdłuż ul. Bobrowieckiej / Boboli.** Inwestycja wiąże się z wycinką drzew na obrzeżach części zachodniej parku, co skutkować będzie utratą siedlisk dla części populacji ptaków lęgowych. Należy zadbać o nadzór przyrodniczy oraz to, by ewentualna wycinka odbywała się poza sezonem lęgowym i została zastosowana kompensacja przyrodnicza w postaci nasadzeń zastępczych odpowiednich pod względem składu gatunkowego.
- **Niekontrolowane parkowanie samochodów w części południowej parku.** Wydzielony parking w części południowej często jest przepełniony, w wyniku czego kierowcy parkują na terenach zielonych, niszcząc darń i podszyt. Stanowi to zagrożenie dla siedlisk gatunków gniazdujących nisko oraz dla małych zwierząt.

Zdj. 50. Dzikie parkowanie w części S Pola Mokotowskiego (fot. Tomasz Chodkiewicz)

- **Zanieczyszczenie światłem.** Nowe latarnie zainstalowane we wschodniej części parku oraz wzdłuż ul. Fińskiej emitują światło o znacznie wyższej intensywności niż dotychczasowe oświetlenie. Dyskusyjne jest również oświetlenie LED zainstalowane na poziomie linii wody wzdłuż całego brzegu stawu głównego. Nadmierne oświetlenie nocne może zaburzać rytmy dobowe ptaków, dezorientować osobniki migrujące oraz negatywnie wpływać na lokalną entomofaunę stanowiącą bazę pokarmową dla owadożernych ptaków.

Zdj. 51. Oświetlenie wzdłuż linii brzegowej stawu w części zachodniej Pola Mokotowskiego (fot. Łukasz Wardecki)

- **Niedostosowany reżim koszenia w wybranych częściach parku.** Na fragmencie parku z drzewami owocowymi wzdłuż ul. Wawelskiej stwierdzono zarastanie podłoża wysoką trawą, co powoduje niedostępność opadających owoców dla ptaków żerujących na ziemi. Brakuje jednego dodatkowego, fragmentarycznego koszenia w pierwszej połowie sezonu wegetacyjnego, które poprawiłoby dostępność tej cennej bazy pokarmowej.
- **Nieodpowiednie umiejscowienie części budek lęgowych.** Część budek wisi w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc piknikowych, hamaków rozwieszanych przez użytkowników parku oraz innych miejsc o dużej penetracji ludzkiej. Powoduje to płoszenie ptaków, w skrajnych przypadkach zaniechanie karmienia piskląt.
- **Obecność bezdomnych i wychodzących kotów domowych.** Kot domowy jest obcym gatunkiem inwazyjnym stanowiącym poważne zagrożenie dla lokalnych populacji ptaków, w szczególności dla podlotów oraz dorosłych osobników w okresie karmienia młodych. Mimo iż w trakcie kontroli nie zaobserwowano bezpośrednich ataków, presja drapieżnicza ze strony kotów jest niemal pewna.

5.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności w Parku Pole Mokotowskie, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować wysoką różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych parku (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020). Duże znaczenie w kontekście dbałości o środowisko przyrodnicze wielu warszawskich parków, w tym Pola Mokotowskiego, ma fakt utworzenia na ich terenie ostoje faunistycznych oraz florystycznych, co zostało usankcjonowane

w zapisach wcześniejszego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego m. st. Warszawy (Studium 2021) a obecnie Planu Ogólnego m. st. Warszawy.

Przy planowaniu działań mających na celu „renaturyzację” czy „renowację” parku lub jego fragmentów, należy pamiętać o utrzymaniu (lub ewentualnym polepszeniu) jakości siedlisk przyrodniczych, nawet jeśli celem działań ma być poprawa takich funkcji parku jak rekreacyjna, krajobrazowa, kulturowa, edukacyjna, dostępności dla ludzi. Zarząd Zieleni m.st. Warszawy stosuje dobre praktyki w tej kwestii. Natomiast w pamięci pozostają dotychczas przeprowadzone prace (przez innych zarządców terenów zieleni), które nazwano „rewaloryzacyjnymi”, w trzech warszawskich parkach skończyły się katastrofą dla ich zasobów przyrodniczych. W Parku Żeromskiego, w Parku Kępa Potocka i w Ogrodzie Krasińskich po wykonaniu prac renowacyjnych, zarówno bogactwo gatunkowe awifauny lęgowej, jak i ogólna liczebność ptaków zmniejszyła się od 1/3 do połowy stanu sprzed podjęcia zabiegów. Nie dość tego, niekorzystne zmiany, które zaszły w zespole ptaków, utrzymywały się przez bardzo długi czas, nawet 7-11 lat (Popko 2008, Luniak, Węgrzynowicz 2019). Aby uniknąć błędów popełnionych w innych parkach, wystarczy stosować się do poniższych zaleceń i zadbać o odpowiednie ekspertyzy i nadzór przyrodniczy w trakcie prowadzenia prac.

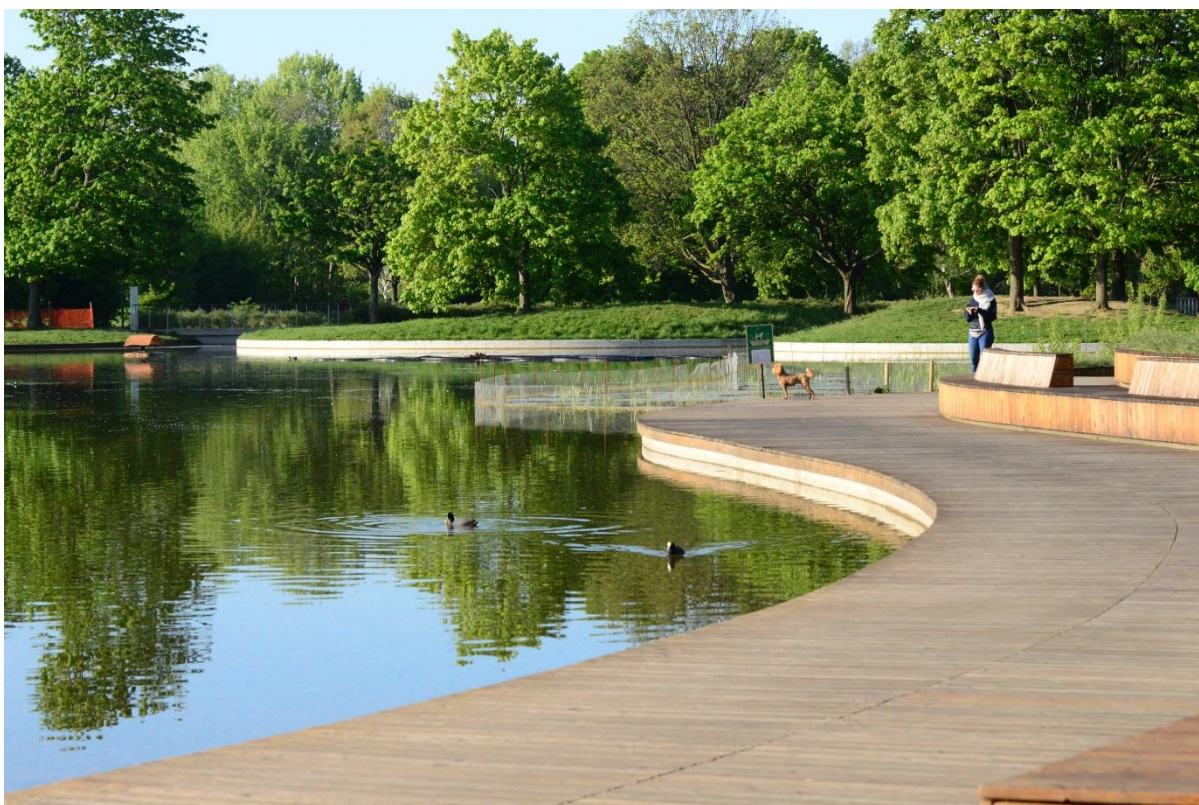
W kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania Parku Pole Mokotowskie zaleca się:

- **Wykonywanie wszelkich prac pielęgnacyjnych, polegających na usuwaniu gałęzi, drzew, krzewów, grabieniu liści poza sezonem lęgowym ptaków** (najlepiej w okresie październik-luty). W sezonie lęgowym takie zabiegi narażają lęgi ptaków na zniszczenie.
- **Wykonanie każdorazowo ekspertyzy przyrodniczej w przypadku konieczności usunięcia drzewa** lub jego części, np. ze względów bezpieczeństwa ludzi, będącej podstawą do uzyskania zgody na odstępstwo od zakazu zabijania, niszczenia jaj lub gniazd ptasich oraz niszczenia siedlisk i ostoi. Organem właściwym do wydania zezwolenia na niszczenie siedlisk (zrzucenie gniazd, eliminacja dziupli) lub przeniesienie ich w inne miejsce jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.
- **Tworzenie i utrzymanie wydzielonych „dzikich stref” i barier z chrustu.** W miejscach wrażliwych przyrodniczo (kępy krzewów stanowiące siedlisko lęgowe, fragmenty zadrzewień z gęstym podszytem) należy wyłączać dostęp dla ludzi i psów za pomocą wysokich, naturalnych barier z chrustu i splecionych gałęzi. Modelowanie roślinności w tych miejscach powinno opierać się m.in. o krzewy cierniste (rokitniki, berberysy, głogi), które dodatkowo dostarczają pokarmu ptakom.
- **Przewieszenie budek lęgowych z miejsc o intensywnej rekreacji.** Budki znajdujące się w pobliżu miejsc piknikowych, ławek lub stałych „hamakowisk” powinny zostać przeniesione w spokojniejsze fragmenty parku. Nie ma potrzeby zwiększania ogólnej liczby budek — istniejąca liczba w pełni realizuje potrzeby lokalnej populacji dziuplaków. Należy natomiast kontynuować prowadzenie regularnej konserwacji (kontroli stanu, wymianę uszkodzonych budek) oraz corocznego czyszczenia (od 16 października do końca lutego, optymalnie od 16 października do końca listopada).

Zdj. 52. Budka lęgowa z gniazdem szpaka z rozkutym przez dzięcioły lub wygrzonym przez ssaki otworem wlotowym (fot. Łukasz Wardecki).

- **Pozostawianie martwych i zamierających drzew oraz tzw. „świadków”.** Tam, gdzie nie zagraża to bezpieczeństwu publicznemu, należy pozostawiać stojące fragmenty pni po wycince drzew (tzw. świadki) o wysokości 3–5 m. Działanie takie sprzyja obecności typowo leśnych gatunków, jak dzięcioły, pełzacze i kowaliki. Po niedawnej wycince dużego drzewa w okolicy stałej toalety przy ul. Fińskiej nie pozostawiono świadka — dobrą praktyką byłoby unikanie takich sytuacji w przyszłości.
- **Wprowadzenie skutecznego nakazu trzymania psów na smyczy** zwłaszcza w obrębie stawu oraz wyraźnego zakazu wprowadzania psów do stawów. W parku istnieją wyznaczone miejsca, gdzie pies może wejść do wody, jednak nie są one przestrzegane. Niezbędne są regularne kontrole służb porządkowych oraz akcja informacyjna kierowana do właścicieli psów.

Zdj. 53. Pies bez smyczy i łyski w części zachodniej (fot. Łukasz Wardecki)

- **Usunięcie sztucznych platform lęgowych dla kaczek i łysiek.** Należy ograniczyć liczbę elementów infrastruktury sztucznie zwiększających atrakcyjność parku jako miejsca pobytu ptaków wodnych, przynajmniej do czasu rozwoju szuwaru na dużym stawie. Park, ze względu na wysoką antropopresję, zwłaszcza spacerowiczów z psami, które pływają w stawie, nie zapewnia optymalnych warunków lęgu i stanowi pułapkę ekologiczną dla gniazdujących ptaków.
- **Dosadzenie kęp krzewów w „leśnym” fragmencie części wschodniej.** W przylegającym do al. Niepodległości fragmencie części E, charakteryzującym się mniejszą penetracją przez ludzi i psy, można rozważyć dosadzenie dodatkowych kęp krzewów (cis pospolity, głóg, bez czarny, lilak) i utworzenie kolejnych „dzikich stref”. Działanie to wzbogaci siedliska bez istotnego ograniczania przestrzeni rekreacyjnej
- **Montaż dodatkowych, ogólnodostępnych toalet publicznych.** Toalety powinny zostać zlokalizowane w sąsiedztwie terenów otwartych i głównych ciągów komunikacyjnych, wraz z czytelnym oznakowaniem. Pozwoli to ograniczyć płoszenie ptaków lęgowych w kępach krzewów oraz zmniejszyć ilość odpadów pozostawianych w tych miejscach.
- **Zablokowanie dojazdu samochodów na tereny zielone w części południowej.** Należy fizycznie ograniczyć możliwość parkowania poza wyznaczonym parkingiem, np. poprzez ułożenie kłód drzew, niskich słupków lub przeszkód naturalnych wzdłuż granic strefy zieleni.
- **Modyfikacja oświetlenia parku w stronę ograniczenia jasności i emisji niebieskiego światła.** Należy rozważyć wymianę zbyt intensywnych opraw na latarnie o niższej mocy oraz ciepłej barwie światła. W przypadku oświetlenia LED na linii wody stawu głównego

zaleca się rozważenie wyłączenia go w okresie nocnym, szczególnie w sezonach migracji oraz lęgowym.

- **Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych** – wskazane jest prowadzenie działań edukacyjnych oraz kontynuowanie ustawienia tablic informacyjnych przy zbiornikach, informujących o ich bogactwie przyrodniczym oraz zaleceniach (nie zakazach) służących utrzymaniu tych walorów, w tym o szkodliwości swobodnego wpuszczania psów do zbiorników wodnych w okresie lęgowym ptaków. Zarówno na terenie parku, jak i w mediach społecznościowych Zarządu Zieleni m.st. Warszawy, należy regularnie przekazywać informacje o: zakazie śmiecenia, dokarmiania zwierząt przetworzoną żywnością, czy obowiązku trzymania psów na smyczy i znaczeniu ostoi bioróżnorodności.
- **Współpraca z organizacjami zajmującymi się ograniczaniem populacji bezdomnych kotów.** Wskazane jest wsparcie programów wytapywania i sterylizacji bezdomnych kotów oraz akcja informacyjna kierowana do mieszkańców okolic, zachęcająca do niewypuszczania kotów domowych.

Zdj. 54. Fragment o charakterze leśnym, na wschód od Al. Niepodległości, proponowany do dosadzenia kęp krzewów i stworzenia nowych „dzikich stref” (fot. Bartosz Smyk)

6. Dyskusja

6.1. Charakterystyka awifauny

Cztery części Pola Mokotowskiego różnią się wyraźnie zarówno zagęszczeniem ptaków lęgowych, jak i składem gatunkowym (tab. 27). Najwyższe zagęszczenie odnotowano w części E (94,2 p/10 ha), nieco niższe w S (89,4 p/10 ha), a wyraźnie niższe w częściach N (60,5 p/10 ha) i W (59,0 p/10 ha). Różnice te wynikają z nieco odmiennej struktury siedlisk i stopnia zagospodarowania poszczególnych fragmentów parku, a także liczby powieszonych budek lęgowych. Gatunkiem dominującym w częściach E i N był szpak (odpowiednio 24,7% i 21,4% zespołu), podczas gdy w częściach S i W dominował grzywacz (26,5% i 22,3%), który był również najliczniejszym gatunkiem w całym parku.

Tabela 27. Porównanie wyników otrzymanych w poszczególnych częściach Pola Mokotowskiego na tle całości parku na podstawie inwentaryzacji awifauny w latach 2025-2026.

	Park Pole Mokotowskie				
	W	N	S	E	całość
N wszystkich gatunków	82	68	58	70	99
N gatunków związanych z terenem	68	61	52	63	84
N gatunków stwierdzonych tylko w locie	14	7	6	7	15
Gatunki przelotne i zalatujące:					
N gat. przelotnych	66	62	49	55	82
N gat. zalatujących	14	11	8	11	14
śr. zagęszczenie (P i Z, n os./10ha/kontrolę)	80,3	82,7	53,8	92,4	71,9
Gatunki zimujące:					
N gatunków	35	26	26	34	46
śr. zagęszczenie [n os./10ha/kontrolę]	106,6	41,1	63,3	68	61,5
Gatunki lęgowe:					
N gatunków	24	18	23	25	38
śr. zagęszczenie [n par/10ha]	59,0	60,5	89,4	94,2	75,5
% dominantów	81,7	81,2	75,2	74,7	74,8
% dziuplaków	26,9	47,7	36	44,9	38,0
% gniazdujących wysoko	53,1	38,4	49,5	43,3	47,0
% gniazdujących nisko	20,0	13,9	14,5	11,8	15,0

Modraszka była konsekwentnie drugim lub trzecim gatunkiem pod względem liczebności w częściach S i N (odpowiednio 15,1% i 12,8%), natomiast w W i E jej udział był niższy. Na liczebność takich gatunków jak modraszka, bogatka i mazurek miały wpływ powieszone w dużym zagęszczeniu budki lęgowe, zwłaszcza w części S, w ramach projektów badawczych realizowanych przez zespół badawczy prowadzony przez prof. dr hab. Martę Szulkin z Uniwersytetu Warszawskiego. Kapturka natomiast stanowiła istotny element zespołu we wszystkich częściach parku (7,9–10,3%), przy czym najliczniej gniazdowała w części S, gdzie znajduje się najwięcej niskiej roślinności.

Część N wyróżniała się wyraźnie wyższym udziałem wrony siwej (13,3%) niż pozostałe fragmenty (4,5–7,6%), a szpak był tam gatunkiem dominującym ze względu na dużą liczbę miejsc gniazdowych oraz dogodne miejsca żerowania. W części N stwierdzono najniższe bogactwo gatunkowe (18),

podczas gdy w części E było ono najwyższe (25 gatunków, w tym słowik rdzawy gniazdujący wyłącznie w tej części parku).

Powierzchnia S charakteryzowała się obecnością 23 gatunków, głównie zamieszkujących biotop leśny. Rosnące w zwarcu drzewa gęsto porośnięte bluszczem, obecność podszytu oraz "warkoczy" chrustu ograniczających penetrację terenu i zapewniających schronienie sprawiały, że część ta była dogodnym siedliskiem dla gatunków takich jak świstunka leśna, dzięcioł średni, kos, rudzik. Część W była jedynym miejscem gniazdowania łyski i krogulca, a także strzyżyka, co wskazuje na jej bardziej zróżnicowane siedliskowo środowisko.

W okresie migracji wiosennej i jesiennej skład gatunkowy awifauny przelotnej różnił się między częściami parku zauważalnie, choć średnie zagęszczenia ptaków migrujących nie pozwalają na wyraźne wskazanie jednej, najatrakcyjniejszej części Pola Mokotowskiego dla wędrujących ptaków. Najwyższą liczbę gatunków przelotnych odnotowano w części W (66 gatunków), a następnie w częściach N (62), E (55) i S (49). Najwyższe średnie zagęszczenia ptaków przelotnych w przeliczeniu na kontrolę stwierdzono w części E (92,4 os./10 ha) oraz N (82,7 os./10 ha), niższe w W (80,3 os./10 ha) i S (53,8 os./10 ha). Wyjątkowo bogata pod względem gatunkowym była część W, w której obecność stawu o uregulowanych brzegach, odsłoniętej tafli wody i otwartych przestrzeni umożliwia stwierdzenie 13 gatunków nieobecnych w pozostałych częściach (m.in. mewy siwej, białogłowej i srebrzystej, łabędzia niemego, łyski, perkozka).

W okresie zimowania różnice między częściami parku były wyraźniejsze niż w okresie migracji. Najbogatsza gatunkowo była część W (35 gatunków), następnie część E (34 gatunki), a najuboższe — N i S (po 26 gatunków). Podobnie jak w okresie migracji, wysokie bogactwo części W wynikało z obecności stawu, który także zimą skupiał ptaki wodne (krzyżówka, łyska, łabędź niemy, mandarynka) oraz mewy (siwa, białogłowa i srebrzysta). W trakcie inwentaryzacji, noclegowiska ptaków krukowatych stwierdzono na powierzchni W oraz S, gdzie nocowało najwięcej gawronów i kawek. W pozostałych częściach nie stwierdzono noclegowisk.

18 gatunków zimujących stwierdzono jednocześnie we wszystkich czterech częściach parku, co potwierdza, że w okresie zimowym poszczególne fragmenty Pola Mokotowskiego oferują wyraźnie różne zasoby pokarmowe i mikrosiedliska — a obecność stawu w części W oraz zwartych zadrzewień w częściach W, S i E znacząco zwiększa atrakcyjność parku jako zimowiska dla ptaków.

Zmiany w awifaunie lęgowej parku

Dysponując danymi z XX w. z lat 1972-1976 (Luniak 1981), z lat 1983-1985 (Nowicki 1992), z roku 2016 (Kojtek 2017) oraz lat 2007-2025 (Ornitho.pl), można prześledzić jakościowe zmiany w awifaunie lęgowej Parku Pole Mokotowskie na przestrzeni 55 lat. W XX w. stwierdzono 7 gatunków nie występujących w parku później: lęgowe, prawdopodobnie i możliwe lęgowe – dymówka, wróbel domowy, białorzytka, dzierlatka, kuropatwa, łożówka i pliszka żółta. Ówczesna obecność wymienionych gatunków ptaków lęgowych świadczy o odmiennym w przeszłości charakterze środowisk parku, gdzie prawdopodobnie duży udział stanowiły biotopy typowe dla krajobrazu rolniczego. W XXI w. stwierdzono 16 gatunków nie wykazywanych wcześniej: krzyżówka, mandarynka, łyska, szczygieł, słowik rdzawy, krogulec, cierniówka, kawka, kowalik, kulczyk, pokląskwa, pokrzywnica, pustułka, raniuszek, śpiewak i zniczek. Są to głównie gatunki związane ze środowiskami leśnymi oraz wodnymi. W przypadku awifauny lęgowej, choć skład gatunkowy

zespołu uległ zmianom, bogactwo gatunkowe pozostało podobne – 37 gatunków w XX w., 36 gatunków w roku 2016 i 38 gatunków w roku 2025.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat nastąpiły, nierzadko bardzo wyraźne, zmiany liczebności niektórych gatunków ptaków lęgowych (Kojtek 2017 vs. niniejszy raport). Dla co najmniej 7 gatunków odnotowano znaczący spadek liczebności: wróbel domowy (obecnie nie gniazduje, w roku 2016 – 19 par), mazurek, dzwonec, grubodziób, kopciuszek, pleszka, sroka. Co najmniej 8 gatunków w tym czasie wyraźnie zwiększyło liczebność: grzywacz (ponad 500%), kapturka (około 300%), kos (80%), modraszka (ponad 100%), piegża, rudzik, szpak, wrona (siwa) (ponad 100%). Populacje gatunków takich jak bogatka, kwiczoł, pełzacz ogrodowy, pierwiosnek, zięba czy dzięcioły: białoszy, duży, średni i dzięciołek utrzymały liczebność na podobnym poziomie przez ostatnie 10 lat. W przypadku mazurka i wróbla od lat obserwuje się ich wycofywanie z większych warszawskich parków. Gniazdowanie jedynie 2 par sroki w roku 2025 (wcześniej gniazdowało 6 par) może wynikać z silnej presji drapieżniczej ze strony licznych wron (Redlisiak 2013), które wcześniej występowały tu w liczebności niższej o ponad połowę niż obecnie. Obecnie liczniejsze niż we wcześniejszych latach gniazdowanie grzywacza, kapturki, kosa czy modraszki, wpisuje się w ogólnopolskie trendy liczebności tych gatunków lub/i jest wynikiem procesu synurbizacji niektórych z nich.

6.2. Podsumowanie i wnioski

Inwentaryzacja przeprowadzona w okresie 12 marca 2025 – 21 lutego 2026 r. wykazała na terenie Parku Pole Mokotowskie obecność **99 gatunków ptaków** (10 642 obserwacji 21 682 osobników). 84 gatunki tworzyły właściwą awifaunę parku, a kolejne 15 stwierdzono wyłącznie podczas przelotu nad parkiem. W skład awifauny w cyklu rocznym weszło: **38 gatunków lęgowych** (kategorie A, B i C łącznie), **82 gatunki przelotne**, **46 gatunków zimujących oraz 14 gatunków zalatujących**. Łączne zagęszczenie lęgowe wyniosło 75,5 par/10 ha — wartość typowa dla dużych warszawskich parków o zróżnicowanej strukturze siedliskowej.

Cztery wydzielone fragmenty parku różniły się wyraźnie zarówno zagęszczeniem ptaków lęgowych, jak i składem gatunkowym w poszczególnych okresach fenologicznych. Najbogatsze były części E (94,2 par/10 ha) i S (89,4 par/10 ha) — z gęstym podszytem i drzewostanem sprzyjającym gatunkom typowym dla siedlisk leśnych (m.in. słowik rdzawy, świstunka leśna, dzięcioł średni). Część W, dzięki obecności stawu, gromadziła największą liczbę gatunków ptaków wodnych i mew oraz najwyższe zagęszczenia zimowe. Część N, mimo najniższej liczby gatunków lęgowych, przyciągała zimą ptaki drapieżne i znaczne dzienne koncentracje krukowatych.

Na uwagę zasługuje wysoka liczba lęgowych dziuplaków — szczególnie pięciu gatunków dzięciołów (białoszy, duży, średni, zielony, dzięciołek), co świadczy o dobrym stanie drzewostanów — oraz potwierdzone gniazdowanie gatunków o znaczeniu wskaźnikowym (m.in. dzięcioł średni i dzięcioł białoszy z załącznika I Dyrektywy Ptasiej). Najistotniejszymi zagrożeniami dla awifauny pozostają płoszenie przez psy puszczane luzem, niewłaściwe dokarmianie ptaków, niekontrolowane parkowanie na terenach zielonych w części S oraz nadmierne oświetlenie nocne. Zachowanie obecnego stanu awifauny Pola Mokotowskiego wymaga konsekwentnej dbałości o naturalny charakter siedlisk.

7. Spis literatury

1. Andrzejewski R., Babińska-Werka J., Gliwicz J., Goszczyński J., 1978. Synurbization Processes in Population of *Apodemus agrarius*. Characteristics of Populations in an Urbanization Gradient. *Acta Theriologica* 23, 20: 341–358.
2. Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P. T., Jerzak L., Zbyryt A., 2013. Ochrona ptaków w mieście. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim.
3. Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.). 2015. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa.
4. Keller M., Engel J., Zawadzki J., Leszkowicz J., 1987. Metody oceny liczebności populacji lęgowej krzyżówki (*Anas platyrhynchos*) w warunkach miejskich. *Notatki Ornitologiczne* 28: 63–79.
5. Kojtek B. 2017 w: *Przyroda Pola Mokotowskiego* (red. Paweł Pstrokoński). Opracowanie przyrodnicze podsumowujące projekt społeczny „Przyroda Pola Mokotowskiego”. Warszawa 2017
6. Luniak M., 1981. The birds of the park habitats in Warsaw. *Acta Ornithologica* 18: 335–370.
7. Luniak M., 1996. Inventory of the avifauna of Warsaw – species composition, abundance, and habitat distribution. *Acta Ornithologica* 31: 67–80.
8. Luniak M., 2006. Bogactwo gatunkowe i liczebność fauny wielkiego miasta — przykład Warszawy. *KOSMOS, Problemy Nauk Biologicznych* 55: 45–52.
9. Luniak M., 2019. Dzikie życie w parkach miejskich – jak mu sprzyjać. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy (broшуra informacyjna).
10. Luniak M., Węgrzynowicz A., 2019. Wpływ renowacji parków miejskich na ich awifaunę lęgową – przykład z Warszawy. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą* 75: 3–15.
11. Michalicha M., Mitrus C. 2018. Ptaki jako wskaźnik różnorodności biologicznej miast. *Polish Journal for Sustainable Development* 22: 63–68.
12. Nowicki W., 1992. Zmiany awifauny lęgowej parków Warszawy (1975–1985) oraz zastosowanie skrzynek lęgowych do jej kształtowania. *Acta Ornithologica* 27: 65–92.
13. Ornitho.pl. Baza obserwacji ptaków (dane z lat 2004–2023).
14. Popko J., 2008. Skutki przyrodnicze modernizacji parku Kępa Potocka w Warszawie. *Turystyka i Rekreacja* 4: 29–36.
15. Redlisiak M. 2013. Gniazdowanie wrony siwej *Corvus cornix* oraz sroki *Pica pica* w różnych typach zabudowy mieszkaniowej w Warszawie. Praca magisterska na kierunku biologia Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa.
16. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego m. st. Warszawy. Miejska Pracownia Planowania Przestrzennego i Strategii Rozwoju. Warszawa 2021.
17. Sudyka J., Di Lecce I., Szulkin M. 2023. Microclimate shifts in nest-boxes and natural cavities throughout reproduction. *Journal of Avian Biology* 2023: eo3000.
18. Tomiałojć L., 1980. Kombinowana odmiana metody kartograficznej do liczenia ptaków lęgowych. *Notatki Ornitologiczne* 21: 33–61.
19. Trojan P., 1975. *Ekologia ogólna*. PWN, Warszawa.
20. Wardecki Ł., Redlisiak M., Dmoch A., Mateuszczyk H., Życki A., Łukaszewicz B., Smyk B., Chodkiewicz T., Hayatli F. 2023. Ekspertyza oceniająca stan populacji lęgowej gawrona *Corvus frugilegus* na terenie m. st. Warszawy, miasta Radom, miasta Ciechanów, miasta

Siedlce, miasta Mińsk Mazowiecki, miasta Garwolin, miasta Nasielsk i miasta Żyrardów. OTOP, Warszawa.

21. Wardecki Ł., Smyk B., Chodkiewicz T., Hayatli F., Redlisiak M., Kęsik P., Łochowska K., Rowiński P. 2024. Ocena liczebności populacji lęgowej łyski (*Fulica atra*) w Warszawie. OTOP, Warszawa.
22. Wilk T., 2016. Kryteria lęgowości ptaków – materiały pomocnicze. Wersja 3 – 16.02.2016. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki.
23. Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L. 2020. Czerwona lista ptaków Polski. OTOP, Marki.

8. Załączniki

Załącznik I. Określone grupy gniazdowe dla poszczególnych gatunków ptaków

Lp.	Gatunek	Grupa gniazdowa
1	bażant	nisko
2	bączek	nisko
3	bogatka	dziuple
4	brzęczka	nisko
5	cierniówka	nisko
6	dymówka	budynki
7	dzięcioł białoszyi	dziuple
8	dzięcioł duży	dziuple
9	dzięcioł zielony	dziuple
10	dzięciołek	dziuple
11	dziwonia	nisko
12	dzwoniec	drzewa
13	gawron	drzewa
14	gąsiorek	nisko
15	głowienka	nisko
16	gołąb miejski	budynki
17	grubodziób	drzewa
18	grzywacz	drzewa
19	jerzyk	budynki
20	kapturka	nisko
21	kawka	dziuple
22	kokoszka	nisko
23	kopciuszek	budynki
24	kos	drzewa
25	kowalik	dziuple
26	krogulec	drzewa
27	krzyżówka	nisko
28	kukułka	nie dotyczy!
29	kulczyk	drzewa
30	kwiczoł	drzewa
31	łabędź niemy	nisko
32	łozówka	nisko
33	łyśka	nisko

Lp.	Gatunek	Grupa gniazdowa
34	mandarynka	dziuple
35	mazurek	dziuple
36	modraszka	dziuple
37	muchotówka szara	dziuple
38	muchotówka żałobna	dziuple
39	nurogęś	dziuple
40	oknówka	budynki
41	pełzacz ogrodowy	dziuple
42	piecuszek	nisko
43	piegża	nisko
44	pierwiosnek	nisko
45	pleszka	dziuple
46	pliszka siwa	budynki
47	potrzos	nisko
48	pustułka	budynki
49	raniuszek	nisko
50	rokitniczka	nisko
51	rudzik	nisko
52	sierpówka	drzewa
53	słownik rdzawy	nisko
54	słownik szary	nisko
55	sójka	drzewa
56	sroka	drzewa
57	szczygieł	drzewa
58	szpak	dziuple
59	śpiewak	drzewa
60	świerszczak	nisko
61	trzciniak	nisko
62	trzcinniczek	nisko
63	wilga	drzewa
64	wodnik	nisko
65	wrona siwa	drzewa
66	wróbek	dziuple
67	zaganiać	drzewa
68	zięba	drzewa
69	zniczek	drzewa